

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2014. november 14., péntek

Tartalomjegyzék

277/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	A vasúti közlekedési hatóság által kiszabható bírság mértékéről és megfizetésének részletes szabályairól	15239
278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	Az üvegházhatású gázok kibocsátásával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti jelentés tartalmáról és elkészítésének módjáról, az adatszolgáltatás rendjéről, illetve az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságról	15245
279/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	A környezeti alapnyilvántartásról szóló 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet, valamint a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról	15261
280/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	Egyes építésügyi és településügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról	15261
281/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	A védelem terén alapvető biztonsági érdeket érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt áruk beszerzésére, illetőleg szolgáltatások megrendelésére vonatkozó sajátos szabályokról szóló 228/2004. (VII. 30.) Korm. rendelet módosításáról	15264
282/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet	A WELT 2000 Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság társasági üzletrészesének a Magyar Állam javára történő megszerzése nemzetstratégiai jelentőségűnek minősítéséről	15264
45/2014. (XI. 14.) NFM rendelet	Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló szervezet kijelöléséről	15265
34/2014. (XI. 14.) AB határozat	A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény egésze, valamint egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezések elutasításáról	15266
1636/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Magyarország és az Albán Köztársaság között a szociális biztonságról szóló Egyezmény szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról	15319
1637/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Magyarország Kormánya és az Azerbajdzsáni Kormány közötti Légit közlekedési Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról	15319
1638/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A német–magyar barátság évéről és ezzel összefüggésben a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	15320
1639/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásáról	15322

Tartalomjegyzék

1640/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) elfogadásáról és a Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma Útitervében szereplő kutatási infrastruktúra nagyprojektekben való magyar részvételéről	15323
1641/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	Az egységes kormányzati ügyiratkezelő rendszer létrehozásáról szóló 1584/2014. (X. 16.) Korm. határozat módosításáról	15324
1642/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által üzemeltetett üdülőingatlanokról szóló 1549/2014. (X. 1.) Korm. határozat módosításáról	15324
1643/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központja által ellátott egyes feladatoknak a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ részére történő átadásáról szóló 1513/2014. (IX. 16.) Korm. határozat végrehajtásának feltételeiről	15325
1644/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára által irányított szervezeti egységek Kecskemétre történő áthelyezésével kapcsolatos feladatokról	15326
1645/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A vízügyi ágazat irányításának átalakítása érdekében a vízvédelmi feladatok ellátásához szükséges, a Belügyminisztérium és a Földművelésügyi Minisztérium fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról	15329
1646/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A bevett egyházakat megillető hit- és erkölcs tanoktatáshoz kapcsolódó támogatások biztosítása érdekében a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	15331
1647/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	Egyes egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztését célzó projektek megvalósítása érdekében szükséges források finanszírozásáról	15333
1648/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 6. prioritásának módosításáról, valamint a prioritás keretében kiemelt projekt előzetes nevesítéséről és felhívás közzétételéről	15341
1649/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A KÖZOP-4.3.0-08-2008-0001 azonosító számú („Záhony térség belső közúti infrastruktúrájának az ipari és logisztikai befektetésekkel összehangolt fejlesztése” című) projekt támogatásának növeléséről	15343
1650/2014. (XI. 14.) Korm. határozat	A TIOP-1.3.1-07/1-2F-2008-0005 azonosító számú („A Miskolci Egyetem hazai és nemzetközi versenyképességének komplex megújítása” című) projekt költségnövekményének jóváhagyásáról	15345

III. Kormányrendeletek

A Kormány 277/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete

a vasúti közlekedési hatóság által kiszabható bírság mértékéről és megfizetésének részletes szabályairól

A Kormány a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § E rendelet alkalmazásában:

1. *gépészeti berendezés*: a vasúti közlekedés lebonyolításához szükséges, rakodó-, járműmozgató és egyéb üzemi létesítmény,
2. *veszélyes áru a vasúti szállítás tekintetében*: a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) módosításáról Vilniusban elfogadott, 1999. június 3-án kelt Jegyzőkönyv C Függeléke Mellékletének (a továbbiakban: RID) hatálya alá tartozó anyagok és tárgyak, vagy a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozásról szóló Megállapodás – a Veszélyes Áruk Fuvarozásáról szóló Szabályzat (a továbbiakban: SZMG SZ 2. számú melléklet) – hatálya alá tartozó anyagok és tárgyak.

2. § (1) Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vktv.) alapján a vasúti közlekedési hatóság (a továbbiakban: hatóság) által kiszabható egyes bírságok mértékét az 1. melléklet tartalmazza.

- (2) A keskeny nyomtávú vasúti pályával és azon végzett vasúti közlekedési tevékenységgel összefüggően elkövetett jogsértések esetén a vasúti bírság mértéke az egyébként irányadó összeg 30%-a.
- (3) A vasúti pálya és tartozékainak engedély nélküli elbontása esetén a bírság mértéke
 - a) az 1. mellékletben foglalt táblázat I. 1–8. soraiban meghatározott hálózati elemek esetében az ott meghatározott mérték 30%-a,
 - b) az 1. mellékletben foglalt táblázat I. 9–15. soraiban meghatározott hálózati elemek esetében az ott meghatározott mérték 50%-a.
- (4) A vasúti pálya és tartozékainak engedélytől eltérő létesítése, átalakítása, használata, bontása vagy üzemeltetése esetén a bírság mértéke az 1. mellékletben foglalt táblázat I. 18–20. soraiban meghatározott hálózati elemek esetében az ott meghatározott mérték 50%-a.
- (5) A hatóság az 1. melléklet II. 32. pontjában felsorolt jogsértések esetén a Vktv. 81. § (14) bekezdésében foglalt mérlegelési szempontok alapján, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv eljárásai során a veszélyes áruk vasúti és belvízi szállításának ellenőrzésére és a bírság kivetésére vonatkozó egységes eljárás szabályairól, továbbá az egyes szabálytalanságokért kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatok általános szabályairól szóló 312/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. melléklet A. pontjában foglalt táblázat megfelelő pontjában meghatározott bírságösszegeket alkalmazza.

3. § (1) Az első jogsértés esetén a vasúti bírság összege az 1. melléklet szerinti mérték 50%-a.

- (2) Az (1) bekezdésben megállapított mérték nem alkalmazható, amennyiben a hatóság egy ellenőrzés során több jogsértést állapít meg.
- (3) Ha a hatóság ugyanazon ellenőrzés keretében és az annak alapján indult közigazgatási eljárásban az 1. mellékletben meghatározott több – a hatóság hatáskörébe tartozó – jogsértést állapít meg, akkor a bírság kiszabására irányuló eljárást ugyanazon jogsértővel szemben egy eljárásban kell lefolytatni. A bírság mértéke az egyes jogsértések miatt megállapított bírságok összege, amely azonban nem haladhatja meg a megállapított leg súlyosabb szabályszegés miatt kiszabható bírság háromszorosát, de legfeljebb a 20 000 000 forintot, munkavállaló esetén a másfélszeresét, de legfeljebb a 250 000 forintot.

4. § A vasúti bírságot az azt megállapító jogerős határozatban előírt határidőn belül a Nemzeti Közlekedési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00289926-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell megfizetni.

5. § Ez a rendelet 2015. január 1-jén lép hatályba.

- 6. §**
- (1) E rendeletet a hatálybalépése után indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
 - (2) E rendeletet az 1. mellékletben foglalt táblázat I. 18–20. soraiban meghatározott hálózati elemek vonatkozásában 2015. július 1-jétől kell alkalmazni.
 - (3) E rendeletet a 2. mellékletben meghatározott, kizárólag a Magyar Honvédség által használt saját célú vasúti pályákra vonatkozóan 2025. január 1-jétől kell alkalmazni.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 277/2014. (XI. 14.) Korm. rendelethez

Vasúti bírságok

	Jogsértő tevékenység	Bírság összege (Ft)
<i>I.</i>	<i>Vasúti pályahálózat vonatkozásában</i>	
1.	Vasúti pálya és tartozékai engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele, a 2. sor kivételével.	vágány folyóméterenként 30 000
2.	Saját célú vasúti pályahálózathoz tartozó vasúti pálya és tartozékai engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	méterenként 10 000
3.	Villamos felsővezeték engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	oszloponként 1 000 000
4.	Térvilágítási berendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	megvilágított terület- négyzetméterenként 1 000
5.	Hidak, aluljárók engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	nyílás méterenként 1 000 000
6.	Alagutak engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	nyílás méterenként 2 000 000
7.	Oldal-, homlok- és magas rakodók engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	3 000 000
8.	Oldal-, homlok- és magas rakodók – gépészeti berendezéssel együtt – engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	6 000 000
9.	Állomási és biztosítóberendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	biztosított váltónként 5 000 000
10.	Vonatbefolyásolás nélküli vonali biztosítóberendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	5 000 000
11.	Vonatbefolyásolásos vonali biztosítóberendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	10 000 000
12.	Saját célú vasúti pályahálózat esetén biztosítóberendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	biztosított váltónként, berendezésenként 3 000 000
13.	Rakodásvédelmi berendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele, mérsékelten veszélyes anyagok esetében.	1 000 000
14.	Rakodásvédelmi berendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele, fokozottan veszélyes anyagok esetében.	3 000 000
15.	Rakodásvédelmi berendezés engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele, rendkívül veszélyes anyagok esetében.	6 000 000

	Jogsértő tevékenység	Bírság összege (Ft)
16.	Vasúti pálya és tartozékai közlekedés-biztonságot veszélyeztető állapotban történő üzemeltetése.	2 000 000
17.	Vasúti pálya és tartozékai karbantartási előírásainak be nem tartása.	2 000 000
18.	Függőpályák engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	2 000 000
19.	Sífelvonók engedély nélkül végzett létesítése, átalakítása, használatbavétele.	1 000 000
20.	Sífelvonó jogellenes üzemeltetése.	500 000
<i>II.</i>	<i>Vasúti járművek és gépészeti berendezések vonatkozásában</i>	
1.	Engedély nélkül létesített vagy üzemeltetett gépészeti berendezés.	2 000 000
2.	Engedély nélkül elbontott gépészeti berendezés.	500 000
3.	A létesítési, illetve a használatbavételi engedélyben előírt feltételeknek nem megfelelően üzemeltetett gépészeti berendezés.	500 000
4.	Üzemszüneteltetési engedély nélkül használaton kívül helyezett gépészeti berendezés	1 500 000
5.	Gépészeti berendezés engedély nélkül végzett átalakítása.	1 500 000
6.	Vasúti járművek típusengedély nélküli üzemeltetése vagy sorozatgyártásának megkezdése (kivételt képeznek a típusvizsgálatokhoz tartozó próbafutások).	6 000 000
7.	Műszaki engedély nélkül üzemben tartott vasúti jármű (vontató és vontatott jármű): a) 10 t sajáttömeg alatt: b) 10–30 t közötti sajáttömeg esetén: c) 30 t feletti sajáttömeg esetén:	1 000 000 2 500 000 5 000 000
8.	Műszaki engedély nélkül gyártott vasútüzemi célt szolgáló kazán és nyomástartó edény.	1 500 000
9.	Vasúti jármű engedély nélkül végzett átalakítása.	1 500 000
10.	Vasúti jármű közlekedés-biztonságot veszélyeztető állapotban történő üzemeltetése (ide nem értve a II. 19. sorában meghatározott esetet).	1 500 000
11.	Lejárt vizsgálati határidejű vasúti jármű üzemeltetése.	1 500 000
12.	Kazán vagy nyomástartó edény biztonságot veszélyeztető állapotban történő üzemeltetése.	1 500 000
13.	Vasúti jármű karbantartási előírásainak be nem tartása.	1 500 000
14.	Hatósági jelzés engedély nélküli használata.	1 000 000
15.	Hatósági jelzés engedély nélküli megváltoztatása.	2 500 000
16.	Hatósági jelzés és biztonsági feliratok hiánya, vagy eltakarása.	1 000 000
17.	Jogszabályban, típusengedélyben vagy biztonsági szabályzatban előírt kötelező felszerelések nélkül üzemeltetett vasúti jármű.	500 000
18.	Lejárt vizsgálati határidejű kötelező felszereléssel üzemeltetett vasúti jármű.	200 000
19.	Üzemképtelen éberségi, illetőleg vonatbefolyásoló berendezéssel üzemeltetett vasúti jármű.	2 000 000
20.	Vonatbefolyásolásra kiépített vonalszakaszon vonatbefolyásoló berendezés nélkül közlekedtetett vasúti vontatójármű.	2 000 000
21.	Menetiró, menetregisztráló berendezés sebességmérő regisztráló szalag, sebességmérő regisztráló korong nélküli üzemeltetése, elektronikus berendezés esetén az adatok szándékos törlése.	Munkavállaló: 150 000 Munkáltató: 2 000 000
22.	Vasúti járművek állagában bekövetkezett változások bejelentésének elmulasztása.	vasúti járművenként 150 000
23.	Vasúti jármű vezetőállásán illetéktelen személy ott-tartózkodása.	Munkavállaló: 50 000 Munkáltató: 100 000

	Jogsértő tevékenység	Bírság összege (Ft)
24.	Képesítés nélkül történő járművezetés.	Munkáltató: 2 000 000
25.	Az adott vasúti járműkategóriára nem érvényes járművezetői engedéllyel történő járművezetés.	Munkáltató: 1 000 000
26.	Jogszabály által előírt, az adott útvonalra kiterjedő hatályú vagy az adott jármű vezetésére jogosító kiegészítő tanúsítvány (okmány) nélkül végzett járművezetés.	Munkáltató: 500 000
27.	Lejárt orvosi vizsgálati határidejű vezetői engedéllyel történő járművezetés.	Munkáltató: 250 000
28.	A hatóság által jóváhagyott hálózati forgalmi vagy biztonsági szabályzat – e melléklet más rendelkezésének hatálya alá nem tartozó – előírásának megszegése.	Munkavállaló: 50 000 Munkáltató: 250 000
29.	Menetigazolvány, menetlevél nem előírás szerinti kitöltése, vezetése.	Munkavállaló: 50 000 Munkáltató: 100 000
30.	A járműre, vonatra engedélyezett sebesség-túllépés: a) 10–50%-kal: b) 51–100% közötti értékkel: c) 100% fölötti értékkel:	Munkavállaló: 50 000 100 000 200 000
31.	A vasúti közlekedésről szóló törvényben megállapított munkaidő, vezetési idő túllépése a) napi munkaidő, vezetési idő esetében b) heti munkaidő keret, időszakonkénti vezetési idő keret esetében c) munkaviszonyon kívüli, egyéb jogviszonyban töltött vezetési idő közlésének elmulasztása.	Munkavállaló: 50 000 Munkáltató: 300 000 Munkavállaló: 50 000
32.	A RID előírásainak vagy az SZMGSZ 2. számú mellékletének megszegése a) tartálykocsik megengedett töltési fokának be nem tartása; (R. 3. mell. A. táblázat 9. pontja) b) veszélyes áru szállítása anélkül, hogy erre bármilyen jelzés vagy információ utalna; (R. 3. mell. A. táblázat 3. pontja) c) veszélyességi nagybárcák hiánya; (R. 3. mell. A. táblázat 30. pontja) d) küldeménydarabokat olyan konténerben szállítanak, amely szerkezeti nem megfelelő állapotú; (R. 3. mell. A. táblázat 25. pontja) e) a tartályokat, tartányokat, tankkonténereket nem zárták le megfelelően vagy a központi/lefejtő szelep nincs elzárt állapotban; (R. 3. mell. A. táblázat 7. pontja) f) az okmányokon valamely kötelező, biztonságot befolyásoló információ hiányzik; (R. 3. mell. A. táblázat 10. pontja) g) veszélyes anyagok szivárgása; (R. 3. mell. A. táblázat 2. pontja) h) a RID szerint kizárt veszélyes áru továbbítása; (R. 3. mell. A. táblázat 1. pontja) i) jóváhagyás nélküli csomagolóeszköz használata; (R. 3. mell. A. táblázat 17. pontja) j) a küldeménydarabok együvé rakására vonatkozó szabályok be nem tartása. (R. 3. mell. A. táblázat 8. pontja) k) veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadóval kapcsolatos előírások be nem tartása. (R. 3. mell. A. táblázat 40., 41. vagy 42. pontja).	a 2. § (5) bekezdése szerint
33.	Rakodási szabályok előírásainak be nem tartása a rakomány rögzítési szabályok megsértésével.	500 000
34.	Rakodási szabályok előírásainak be nem tartása a rakszelvény túllépésével, illetve a harmadik fél veszélyeztetésével (kivéve rendkívüli küldemény feladására vonatkozó engedélyben foglaltak).	1 000 000

	Jogsértő tevékenység	Bírság összege (Ft)
35.	Útvonalkönyvvel kapcsolatos előírások be nem tartása.	Munkavállaló: 500 000 Munkáltató: Vállalkozó vasúti társaság: 500 000 Pályavasúti társaság: 2 000 000
<i>III.</i>	<i>Vasútbiztonsági tanúsítvány és engedély vonatkozásában</i>	
1.	Vasútbiztonsági (kiegészítő) tanúsítvány nélkül végzett vasúti árutovábbítási, személyszállítási, vontatási, szolgáltatási tevékenység végzése tevékenységenként a) 100 db járműig b) 100 db jármű felett	5 000 000 10 000 000
2.	Vasútbiztonsági engedély nélkül végzett vasúti pályahálózat működtetési tevékenység a) 200 km alatti hosszúságú vasúti pályahálózat esetén b) 200 km feletti hosszúságú vasúti pályahálózat esetén	5 000 000 10 000 000
3.	A vasútbiztonsági (kiegészítő) tanúsítvány vagy a vasútbiztonsági engedély alapjául szolgáló feltételektől eltérően végzett tevékenység esetén. Ide tartoznak: a) biztonságirányítási rendszer b) járműállomány c) igénybe vett vasúti pályahálózat d) vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakörök.	2 000 000
4.	Kiegészítő tanúsítványnál harmadik fél felé történő biztosítás hiánya.	3 000 000
5.	A vasútbiztonsági (kiegészítő) tanúsítványban vagy a vasútbiztonsági engedélyben előírt feltételektől eltérően végzett tevékenység esetén az előírások be nem tartása.	1 000 000
6.	A jóváhagyott hálózati forgalmi vagy biztonsági szabályzattól eltérő tartalmú szabályzat alkalmazása	1 000 000
7.	A biztonságirányítási rendszerre és a biztonsági jelentésre vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása.	100 000
<i>IV.</i>	<i>A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók képzése és vizsgáztatása vonatkozásában.</i>	
1.	A képzési engedély kiadása iránti kérelemben, illetve az ahhoz csatolt dokumentumokban szereplő adatokban bekövetkező változások bejelentésének elmulasztása.	100 000
2.	Vasútszakmai oktatókkal kapcsolatos előírások be nem tartása.	300 000
3.	Az alapképzés, időszakos oktatás tárgyi feltételeire vonatkozó előírások be nem tartása.	300 000
4.	A képzési programok éves felülvizsgálatának elmulasztása.	200 000
5.	Az alapképzés megkezdésére vonatkozó előírások be nem tartása.	200 000
6.	Az alapképzésben résztvevő hallgatókkal szemben támasztott követelményekre vonatkozó előírások be nem tartása.	200 000
7.	Az alapvizsga, az időszakos vizsga előkészítésére és lebonyolítására vonatkozó előírások be nem tartása.	200 000
8.	A hallgató alapvizsgára, a munkavállaló időszakos vizsgára bocsátásának feltételeire vonatkozó előírások be nem tartása.	400 000
9.	Az alapvizsga, időszakos vizsga érvényességétől eltérő foglalkoztatás.	500 000
10.	Jogosulatlan alapképzés és időszakos oktatás végzése.	1 000 000

	Jogsértő tevékenység	Bírság összege (Ft)
11.	A munkavállaló időszakos oktatását végző regisztrált szervezet megbízásának bejelentésének elmulasztása.	100 000
12.	Az oktatási ütemtervre vonatkozó előírások be nem tartása.	200 000
13.	A képzések és vizsgák okmányaira vonatkozó előírások be nem tartása.	200 000
V.	<i>A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók egészségügyi alkalmassága vonatkozásában</i>	
1.	A munkavállaló további foglalkoztatása az adott munkakörben akkor, ha az egészségügyi alkalmassági vizsgálatot véleményező orvos vagy bizottság döntése alapján a munkavállaló az adott munkakörre alkalmatlanná vált, kivéve a II. 24. sorában meghatározott esetet.	500 000
2.	A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakörben 6 hónapon túl ismételt foglalkoztatott, vagy a tevékenységét bármely okból 6 hónapot meghaladó időtartamban nem folytató munkavállaló a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkaköröket betöltő munkavállalókkal szemben támasztott egészségügyi követelményekről és az egészségügyi vizsgálat rendjéről szóló kormányrendeletben előírt orvosi vizsgálat nélküli foglalkoztatása.	500 000
3.	Jogszabályban előírt, az egészségügyi alkalmassági és szakmai alkalmassági vizsgálatok rendjét, és az ezekkel kapcsolatos feladatokat meghatározó szabályzat hiánya, illetve az egészségügyi alkalmasságot vizsgáló orvos véleményének figyelmen kívül hagyása.	1 000 000
4.	A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakörben 30 napon túl ismételt foglalkoztatott munkavállaló egészségügyi alkalmasság hiányában (soron kívüli orvosi vizsgálat nélküli) foglalkoztatása.	500 000
5.	A munkavállalónak a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkaköröket betöltő munkavállalókkal szemben támasztott egészségügyi követelményekről és az egészségügyi vizsgálat rendjéről szóló kormányrendeletben előírt egészségügyi alkalmasság hiányában történő foglalkoztatása megjelölt munkakörben.	500 000
6.	A munkavállalók egészségügyi alkalmasságára vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása.	100 000

2. melléklet a 277/2014. (XI. 14.) Korm. rendelethez

**Kizárólag a Magyar Honvédség által használt saját célú vasúti pályák
(a továbbiakban: scvp.)**

Sorszám	MH scvp. megnevezése	Kiszolgáló állomás, Szolgáltatási hely	Scvp. kezdőszelvénye	Scvp. hossza (m)
1.	Erdőtelek MH scvp.	Füzesabony	102. számú vonal 644+00 szelvény	3211
2.	Győr MH scvp.	Győr Rendező	1. számú vonal 1382+25 szelvényből kiágazó AUDI HUNGÁRIA Kft. scvp. XV. vágányából kiágazó vágány 7+58,56 szelvény	2325
3.	Hajdúhadház MH scvp.	Debrecen	100. számú vonal 2408+64,2 szelvényből kiágazó UD Stahl Kft. scvp. 3+30,19 szelvény	440
4.	Hetényegyháza MH scvp.	Kiskunfélegyháza	142. számú vonal 80+99,3 sz. szelvény	1534

5.	Jobbágyi MH scvp.	Hatvan	81. számú vonal 874+18,34 szelvény	1190
6.	Kalocsa MH scvp.	Kiskunhalas	153. számú vonal 302+09,60 szelvényéből kiágazó összekötő vágány 26+54,21 szelvény	142
7.	Kecskemét MH scvp.	Kiskunfélegyháza	146. számú vonal 35+17,61 sz. szelvényéből kiágazó összekötő vágány 10+53,924 szelvény	2841
8.	Nyírtelek MH scvp.	Nyíregyháza	100c számú vonal 399+93. szelvény	3299
9.	Pápa MH scvp.	Cellödömölk	13. számú vonal 914+63,83 szelvény	2400
10.	Rákos MH scvp.	Ferencváros	80a számú vonal Rákos állomás „új kihúzó vágány” 3+58,9 szelvényéből kiágazó NABI Kft. scvp. 26+63,1 szelvény	683
11.	Táborfalva MH scvp.	Kiskunfélegyháza	142. számú vonal 587+04. szelvény	11510
12.	Tápiószecső MH scvp.	Szolnok	120a számú vonal 373+55,80 szelvény	1685

A Kormány 278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete az üvegházhatású gázok kibocsátásával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti jelentés tartalmáról és elkészítésének módjáról, az adatszolgáltatás rendjéről, illetve az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságról

A Kormány az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 14. § (5) bekezdés f)–h) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

I. FEJEZET

A RENDELET HATÁLYA

1. § E rendelet hatálya kiterjed:

- az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (a továbbiakban: Éhvt.) 4. §-ában meghatározott, a nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelő Nemzeti Nyilvántartási Rendszer (a továbbiakban: Rendszer) működtetéséhez, valamint az Éhvt. 7. §-ában meghatározott jogszabályok által előírt egyéb információkra vonatkozó jelentéstételhez szükséges adatokkal rendelkező állami szervekre, és
- az évi 100 tonna szén-dioxid-egyenértéket vagy azt meghaladó mennyiségű üvegházhatású gázt kibocsátó forrásokra.

II. FEJEZET

A RENDSZER

1. A Rendszer működtetése

- 2. §**
- (1) A Rendszert a környezetvédelemért felelős miniszter az energiapolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter), az erdőgazdálkodásért felelős miniszter, az agrárpolitikáért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter közreműködésével az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer részeként működteti.
 - (2) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény (a továbbiakban: Keretegyezmény) 4. Cikkelye és 12. Cikkely 1. bekezdés a) és c) pontja szerinti, valamint a Keretegyezmény Kiotói Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) 7. cikk (1) bekezdésében, továbbá a nemzetközi kötelezettségvállalásokban meghatározott Rendszer részét képező Nemzeti Kibocsátási Leltár és a kapcsolódó leltárjelentés elkészítéséhez az Országos Meteorológiai Szolgálat

(a továbbiakban: Szolgálat) készít javaslatot a miniszter, a környezetvédelemért felelős miniszter, az agrárpolitikáért felelős miniszter és az erdőgazdálkodásért felelős miniszter részére.

- (3) A (2) bekezdés szerinti javaslatnak
- a) az erdészeti ágazatra vonatkozó részének tartalmára, ideértve a Jegyzőkönyv 3. cikk (3) és (4) bekezdése, valamint 6. cikke szerinti jelentési kötelezettséget, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ, Erdészeti Tudományos Intézet (a továbbiakban: NAIK ERTI) közreműködésével a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal a 14. §-ban foglalt jelentéssel összhangban javaslatot tesz a Szolgálat részére,
 - b) a földhasználati, földhasználat-változtatási ágazatra vonatkozó részének tartalmára a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal a 14. §-ban foglalt jelentéssel összhangban javaslatot tesz a Szolgálat részére,
 - c) a forgalmi jegyzékre vonatkozó részének tartalmára az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény (a továbbiakban: 2012. évi CCXVII. törvény) szerinti forgalmi jegyzék kezelője tesz javaslatot a Szolgálat részére.
- (4) A Nemzeti Kibocsátási Leltárt és a kapcsolódó leltárjelentést a környezetvédelemért felelős miniszter, az agrárpolitikáért felelős miniszter, az államháztartásért felelős miniszter, a földügyért felelős miniszter, az erdőgazdálkodásért felelős miniszter és a miniszter jóváhagyásával a Szolgálat nyújtja be minden év április 15. napjáig a Keretegyezmény Titkárságának.
- (5) A miniszter a környezetvédelemért felelős miniszter, az agrárpolitikáért felelős miniszter, az államháztartásért felelős miniszter, az erdőgazdálkodásért felelős miniszter és a földügyért felelős miniszter közreműködésével gondoskodik a (2)–(4) bekezdés szerinti jelentés összeállításáról.

2. A Rendszer működtetéséhez, valamint a jelentések készítéséhez szükséges információk

3. § A Rendszer működtetéséhez és a nemzeti jelentések, valamint a nemzeti szintű előrejelzés elkészítéséhez szükséges információk gyűjtésére a miniszter, a környezetvédelemért felelős miniszter, a földügyért felelős miniszter, az erdőgazdálkodásért felelős miniszter, az agrárpolitikáért felelős miniszter, az államháztartásért felelős miniszter, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és a Szolgálat jogosult.

4. § (1) A Szolgálat részére

- a) az 1. § a) pontjában meghatározott állami szervek az 1. mellékletben,
- b) az 1. § b) pontjában meghatározott források a 2. mellékletben

felsorolt információkat küldik meg vagy biztosítják az információkat tartalmazó adatbázishoz való hozzáférést.

(2) Ha az 1. § b) pontjában meghatározott források által szolgáltatandó adatok más jogszabályi előírások alapján valamely hatóság rendelkezésére állnak, azokat nem kell ismételtén benyújtani.

(3) Az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás ingyenesen történik.

(4) Az (1) bekezdés szerinti előzetes információkat a tárgyévet követő év június 15. napjáig, a végleges információkat a tárgyévet követő év szeptember 1. napjáig kell megküldeni, ha az 1. melléklet másképp nem rendelkezik.

(5) A Szolgálat a leltárjelentés megfelelő elkészítése céljából elektronikus hozzáféréssel rendelkezik

- a) a 2012. évi CCXVII. törvény hatálya alá tartozó létesítmények tevékenységéből származó üvegházhatású gáz kibocsátásoknak az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség) rendelkezésére álló adatbázishoz,
- b) a fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerinti, a fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott fluortartalmú üvegházhatású gázok adatbázisához,
- c) az ózonréteget lebontó anyagokkal kapcsolatos tevékenységekről szóló kormányrendelet szerinti adatbázishoz,
- d) az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás létrehozásáról, valamint a 91/689/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2006. január 18-i 166/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti PRTR adatbázishoz,
- e) a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal rendelkezésére álló, az energiaszabályozásról szóló, 2008. október 22-i 1099/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti adatokhoz,
- f) a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete talajinformációs rendszerének adataihoz,

- g) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 49. §-a szerinti Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer általános lekérdező és térinformatikai rendszeréhez.

- 5. §** (1) A 4. § (1) bekezdésében meghatározott rendszeres adatszolgáltatáson túlmenően a Szolgálat és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal jogosult az adatok kiegészítésének, pontosításának és a felülvizsgálat során szükségessé vált kijavítások elvégzésének érdekében adatot kérni az 1. § a)–b) pontjában meghatározott adatszolgáltatótól.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás teljesítésének határidejét a Szolgálat, illetve a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal határozza meg, az azonban legalább 30 nap.

- 6. §** (1) A 4. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott adatszolgáltatás az adatállomány postai úton, telefaxon, elektronikus adathordozón vagy elektronikus levélben való megküldésével teljesíthető.
- (2) Az állami szervek között az adatszolgáltatás kizárólag elektronikus úton történik, kivéve, ha az adatok csak papír alapon állnak rendelkezésre. Az adatokat elektronikus továbbítás esetén további feldolgozásra alkalmas, szerkeszthető formátumban kell átadni.
- (3) Az adatszolgáltatók kötelesek térképi alapú adatbázisok esetében az adatszolgáltatónál rendelkezésre álló legnagyobb megbízhatóságú digitális állományt hozzáférhetővé tenni.

III. FEJEZET

NEMZETI JELENTÉSEK

3. Üvegházhatást okozó gázok jegyzékei

- 7. §** (1) Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának nyomon követésére és bejelentésére, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos egyéb információk nemzeti és uniós szintű bejelentésére szolgáló rendszerről, valamint a 280/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. május 21-i 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 525/2013/EU rendelet) 7. cikk (1) és (3) bekezdése szerinti jelentést a Szolgálat által elkészített javaslat alapján a miniszter nyújtja be az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) részére.
- (2) Az 525/2013/EU rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) és d) pontjai szerinti információkat a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal állítja össze és küldi meg a Szolgálat, a környezetvédelemért felelős miniszter és a földügyért felelős miniszter útján a miniszter részére.
- (3) Az 525/2013/EU rendelet 7. cikk (1) bekezdés g), h), k) és o) pontja szerinti forgalmi jegyzék és annak műveleteire vonatkozó információkat a 2012. évi CCXVII. törvény szerinti forgalmi jegyzék kezelője küldi meg a Szolgálat részére minden év január 5-ig. A Jegyzőkönyv 6., 12. és 17. cikke szerinti együttes végrehajtás, tiszta fejlesztési mechanizmus és nemzetközi kibocsátás-kereskedelem alkalmazására vonatkozó információkat a miniszter az adatszolgáltatás során feltünteti a jelentésben.
- (4) A jegyzékekkel kapcsolatos jelentéstétel felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizsgálatára az 525/2013/EU rendelet és az annak végrehajtására kiadott, a tagállamok által az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében jelentett információk felépítéséről, formátumáról, benyújtási eljárásáról és felülvizsgálatáról szóló 749/2014/EU Bizottsági Végrehajtási Rendelet (a továbbiakban: 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet) előírásai az irányadók.

4. Megközelítőlegesen adatokat tartalmazó jegyzék

- 8. §** (1) Az 525/2013/EU rendelet 8. cikke szerinti, a tárgyévvel megelőző évre vonatkozó hozzávetőleges kibocsátási adatokat tartalmazó leltárjelentést a Szolgálat által elkészített és legkésőbb minden év július 25-ig megküldött javaslata alapján a miniszter nyújtja be minden év július 31-ig a Bizottság részére.
- (2) A jegyzékkel kapcsolatos jelentéstétel felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizsgálatára az 525/2013/EU rendelet és a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

5. Jelentéstétel a kötelezettségek teljesítésére biztosított kiegészítő időszakról, valamint a jegyzék felülvizsgálata és a tagállami együttműködés

- 9. §**
- (1) Az 525/2013/EU rendelet 22. cikke szerinti, a kötelezettségek teljesítésére megállapított kiegészítő időszak leteltével készítenendő jelentést a 2012. évi CCXVII. törvény szerinti forgalmi jegyzék kezelője által tett javaslat alapján a miniszter nyújtja be a Keretegyezmény Titkárságának.
 - (2) A Szolgálat, a Főfelügyelőség, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a NAIK ERTI és a miniszter gondoskodik az 525/2013/EU rendelet 19. és 23. cikke szerint a Keretegyezmény Titkársága, illetve a Bizottság által végzett felülvizsgálati folyamat eredményeként szükségessé vált módosítások és változtatások elvégzéséről. A Szolgálat koordinálja a hazai állami szervek felülvizsgálati folyamatban történő részvételét.
 - (3) A jelentéstétel felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizgálatára az 525/2013/EU rendelet és a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

6. Dekarbonizációs fejlesztési stratégia és az arról szóló jelentések

- 10. §**
- (1) A miniszter – a Keretegyezményben szabályozott eljárás keretében nemzetközi szinten elfogadott jelentéstételi előírásoknak megfelelően – gondoskodik a dekarbonizációs fejlesztési stratégia elkészítéséről, az arról való jelentéstétel benyújtásáról, valamint a szükséges frissítések megtételéről.
 - (2) A dekarbonizációs fejlesztési stratégiával kapcsolatos frissítésekről, valamint a stratégia végrehajtása terén elért eredményekről szóló jelentést első alkalommal 2015. március 15-ig, majd utána két évente kell a Bizottság felé benyújtani.
 - (3) A dekarbonizációs fejlesztési stratégiával kapcsolatos jelentéstétel felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizgálatára az 525/2013/EU rendelet és a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

7. A szakpolitikák és intézkedések, valamint előrejelzések rendszere és az azokról való jelentéstétel

- 11. §**
- (1) A miniszter – a szakpolitikákról és intézkedésekről történő jelentéstétel, valamint az üvegházhatást okozó gázok emberi eredetű, forrásonkénti kibocsátásainak és nyelönkénti eltávolításának korlátozása és csökkentése, valamint az azokra vonatkozó előrejelzések jelentése céljából – nemzeti szakpolitikai, intézkedési és előrejelzési rendszert hoz létre, működtet és annak folyamatos fejlesztésére törekszik. A szakpolitikai, intézkedési és előrejelzési rendszer magában foglalja a szakpolitikák értékelése, valamint az üvegházhatást okozó gázok emberi eredetű, forrásonkénti kibocsátásaira és nyelönkénti eltávolítására vonatkozó előrejelzések elkészítése érdekében meghozott jelentős intézményi, jogi és eljárási intézkedéseket.
 - (2) A szakpolitikákról és intézkedésekről szóló jelentést első alkalommal 2015. március 15-ig, majd utána két évente a miniszter nyújtja be a Bizottság felé. Bármely, az e jelentés értelmében benyújtott információkban a jelentéstételi időszak első évében bekövetkezett jelentős változást az adott jelentéstételt követő év március 15-ig a Bizottság felé közölni kell. A jelentés tartalmára, felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizgálatára az 525/2013/EU rendelet, valamint a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.
 - (3) Az üvegházhatást okozó gázok emberi eredetű, forrásonkénti kibocsátásaira és nyelönkénti eltávolítására vonatkozó előrejelzéseket első alkalommal 2015. március 15-ig, majd utána két évente a miniszter nyújtja be a Bizottságnak. Az előrejelzéseknek figyelembe kell venniük az uniós szinten elfogadott valamennyi szakpolitikát és intézkedést.
 - (4) A miniszter a jelen §-ban foglalt jelentéseket a jelentésekhez szükséges adatokkal, információkkal rendelkező egyéb állami szervek, az 1. mellékletben meghatározott állami szervek, illetve a 2. mellékletben meghatározott források szükség szerű bevonásával készíti el, amely szervek és források kötelesek a kért adatokat, információkat a megkereséstől számított 15 napon belül a miniszter rendelkezésére bocsátani.
 - (5) Az előrejelzések tartalmára, felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizgálatára az 525/2013/EU rendelet, valamint a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

8. Jelentéstétel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó nemzeti fellépésről

- 12. §**
- (1) A miniszter az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó, alkalmazkodási tervezésre és stratégiákra vonatkozó nemzeti fellépésről szóló jelentést első alkalommal 2015. március 15-ig, majd utána minden negyedik évben nyújtja be a Bizottság felé.

- (2) A jelentés tartalmára, felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizsgálatára az 525/2013/EU rendelet, valamint a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

9. Jelentéstétel a kibocsátási jogosultságok árvezetéséből származó bevételek és a projektekből származó jóváírások felhasználásáról

- 13. §** (1) A miniszter az államháztartásért felelős miniszter közreműködésével az árvezetésből származó bevételek és a projektekből származó jóváírások felhasználásáról szóló jelentést minden év július 31-ig nyújtja be a Bizottság felé.
- (2) A jelentés tartalmára, felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizsgálatára az 525/2013/EU rendelet, valamint a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet előírásai az irányadók.

10. Jelentéstétel a földhasználatból, a földhasználat-változtatásból és az erdőgazdálkodási tevékenységekből eredő kibocsátásokról és nyelésekről, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó intézkedésekről

- 14. §** (1) A miniszter minden évben a környezetvédelemért felelős miniszterrel, az agrárpolitikáért felelős miniszterrel, az erdőgazdálkodásért felelős miniszterrel és a földügyért felelős miniszterrel együttműködve információt szolgáltat a Bizottság felé az üvegházhatású gázoknak a földhasználatból, a földhasználat-változtatásból és az erdőgazdálkodási tevékenységekből eredő kibocsátására és elnyelésére vonatkozó elszámolási szabályokról és az e tevékenységekhez kapcsolódó intézkedésekre vonatkozó információkról szóló, 2013. május 21-i 529/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat (a továbbiakban: 529/2013/EU határozat) 3. cikke (1)–(3) bekezdésében említett tevékenységekből eredő kibocsátás korlátozására vagy csökkentésére, illetve az e tevékenységekből származó elnyelés fenntartására vagy növelésére irányuló jelenlegi és jövőbeli földhasználati ágazati tevékenységekről. A földhasználati ágazati vonatkozású tevékenységekről szóló tájékoztatóban legalább az alábbi információkat kell szerepeltetni a tevékenységek mindegyike kapcsán:
- a kibocsátás és az elnyelés múltbeli alakulásának ismertetése, lehetőség szerint figyelembe véve a korábbi tendenciákat is az ésszerűen rekonstruálható mértékig;
 - a kibocsátás és az elnyelés előrejelzése az elszámolási időszakra;
 - a kibocsátás korlátozásának vagy csökkentésének, illetve az elnyelés fenntartásának vagy növelésének lehetőségeit értékelő elemzés;
 - a nemzeti körülmények figyelembevételére leginkább megfelelő intézkedések felsorolása, adott esetben kitérve – egyebek mellett – az éghajlatváltozás-mérséklési lehetőség kiaknázása érdekében a tagállam által tervezett vagy a végrehajtandó, az 529/2013/EU határozat IV. mellékletben meghatározott indikatív intézkedésekre is, amennyiben a c) pont szerinti elemzéssel megállapították e lehetőség meglétét;
 - a d) pont szerinti intézkedések végrehajtását célzó, már létező vagy tervezett szakpolitikák, beleértve az intézkedések kibocsátásokra és elnyelésekre gyakorolt várható hatásainak minőségi vagy mennyiségi leírását, figyelembe véve a földhasználati ágazathoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat és intézkedéseket is;
 - a d) pont szerinti intézkedések elfogadásának és végrehajtásának indikatív ütemezése.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti jelentés erdészeti ágazatra vonatkozó részének tartalmára a NAIK ERTI közreműködésével a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal javaslatot tesz a Szolgálat részére.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti jelentés nem erdészeti ágazatra vonatkozó részének tartalmára a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal javaslatot tesz a Szolgálat részére.
- (4) A miniszter a környezetvédelemért felelős miniszterrel, az agrárpolitikáért felelős miniszterrel, az erdőgazdálkodásért felelős miniszterrel és a földügyért felelős miniszterrel együttműködve információt szolgáltat az 529/2013/EU határozat I. mellékletében meghatározott minden egyes elszámolási időszak végét követő második év január 15-ig, illetve március 15-ig bejelenti a Bizottságnak a földhasználati ágazatra vonatkozó nyilvántartásban az adott elszámolási időszakra vonatkozóan szereplő előzetes, illetve végleges adatokat, az 529/2013/EU határozat 4. cikk (6) bekezdésével összhangban.
- (5) A jelentés tartalmára, felépítésére, formátumára, benyújtási eljárására és felülvizsgálatára az 525/2013/EU rendelet, a 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet, valamint az 529/2013 EU határozat előírásai az irányadók.

IV. FEJEZET
AZ ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG ELMULASZTÁSÁNAK JOGKÖVETKEZMÉNYEI
ÉS A JELENTÉSEK NYILVÁNOSSÁGA

11. Bíróság

15. § Az Éhvt. 4. § (4) bekezdésében meghatározott bírság mértéke ötvenezertől ötszázezer forintig terjedhet.

12. A Nemzeti Kibocsátási Leltár és jelentéstételek nyilvánossága

- 16. §** (1) A Nemzeti Kibocsátási Leltárt és az arról készült jelentést, valamint az 525/2013/EU rendelet alapján nyilvános jelentéseket a jelentéstételi kötelezettség teljesítését követően a miniszter és a környezetvédelemért felelős miniszter elektronikus formában teszik közzé.
- (2) A Nemzeti Kibocsátási Leltár adatai, valamint az 525/2013/EU rendelet alapján elkészített jelentések adatai a Központi Statisztikai Hivatal részére statisztikai célra átadhatók.

V. FEJEZET
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

17. § Ez a rendelet 2015. január 1-jén lép hatályba.

- 18. §** (1) Az üvegházhatású gázok kibocsátásának a 2020-ig terjedő időszakra szóló közösségi kötelezettségvállalásoknak megfelelő szintre történő csökkentésére irányuló tagállami törekvésekről szóló, 2009. április 23-i 2009/406/EK európai parlamenti és tanácsi határozat 3. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt, a kibocsátási jogosultságok átruházására vonatkozó szándékáról a miniszter tájékoztatja a Bizottságot a 2015. évben.
- (2) A dekarbonizációs fejlesztési stratégia végrehajtásának helyzetéről szóló jelentést a miniszter 2015. január 9-ig nyújtja be a Bizottságnak.

19. § Ez a rendelet

- a) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának nyomon követésére és bejelentésére, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos egyéb információk nemzeti és uniós szintű bejelentésére szolgáló rendszerről, valamint a 280/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. május 21-i 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet,
- b) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 280/2004/EK és a 406/2009/EK európai parlamenti és tanácsi határozat szerinti uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék létrehozásáról, továbbá a 920/2010/EU és az 1193/2011/EU bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. május 2-i 389/2013/EU bizottsági rendelet,
- c) az üvegházhatású gázoknak a földhasználatból, a földhasználat-változtatásból és az erdőgazdálkodási tevékenységekből eredő kibocsátására és elnyelésére vonatkozó elszámolási szabályokról és az e tevékenységekhez kapcsolódó intézkedésekre vonatkozó információkról szóló, 2013. május 21-i 529/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat és
- d) a tagállamok által az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében jelentett információk felépítéséről, formátumáról, benyújtási eljárásáról és felülvizsgálatáról szóló, 2014. június 30-ai 749/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

20. § Hatályát veszti az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos nemzeti jelentéstételről szóló 528/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelethez

Állami szervek által szolgáltatandó adatok

	A	B	C	D	E
1.	Adatszolgáltató	Adattípus	Adat megnevezése	Adatszolgáltatás	A 4. § (4) bekezdésében meghatározottaktól eltérő adatszolgáltatási határidő
2.	Agrárgazdasági Kutató Intézet	Műtrágyázás. PÁIR adatok.	- Műtrágya-értékesítés értékesítési irányok szerint (hatóanyag-tartalom). - Nyers tehéntej éves beltartalmának alakulása (fehérje%, zsír%).		
3.	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságok	Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer adatai az összes mérőhelyre vonatkozóan. Termőföldön felhasznált talajmeszező anyagok adatai a hatályos talajjavítási engedélyek alapján, meszező anyagokként és művelési áganként (szántó és gyep). A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló kormányrendelet alapján gyűjtött nitrát adatbázis adatai.	- Talaj szervesanyag-tartalma. - Szén-dioxid produkció. - Összes nitrogén tartalom; nitrát-nitrit tartalom. - Felhasznált mennyiség (t). - Kijuttatással érintett terület (ha). A trágyatermelésre vonatkozó adatok állatfajonként és tartásmódonként		
4.	Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara	Szántóföldi növénykultúrákra vonatkozó adatok	betakarítási adatok, termésbecslés, aratási adatok		
5.	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	Szántóföldi- és legelőgazdálkodással kapcsolatos adatok	Területi adatok		

6.	Környezet- védelemért felelős miniszter	Légszennyező pont- és diffúz források kibocsátási és technológiai és engedélyezési adatai.	- A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint bejelentett adatok (LAL és LM). - az Európai Szennyezőanyag- kibocsátási és -szállítási nyilvántartás létrehozásáról, valamint a 91/689/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló 66/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nemzeti jelentés elkészítéséhez a tárgyévet megelőző évekről összegyűjtött adatok	Az OKIR-ban rendelkezésre álló adatok	
7.	Környezet- védelemért felelős miniszter	fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos adatok	- az 517/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti adatok, - a fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerint összegyűjtött adatok.	A rendelkezésre álló adatsor.	
8.	Környezet- védelemért felelős miniszter	Hulladékok keletkezésével, hasznosításával és ártalmatlanításával kapcsolatos adatok (HIR, LANDFILL).	Keletkezett, hasznosított és ártalmatlanított hulladék mennyisége, típusa, összetétele. A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet szerinti információk.	Az OKIR-ban rendelkezésre álló adatsor.	
9.	Belügyminisztérium	Szennyvizek és szennyvíziszapok paramétereivel, kezelésével és kibocsátásával kapcsolatos adatok.	A használt és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet szerinti adatok (VAL/VÉL).	Az OKIR-ban rendelkezésre álló adatsor, - egyéb, más formában rendelkezésre álló adatsor.	

			Nyers szennyvíz minőségi paraméterei (OSAP 1376 és 1378 kérdőívek adatai).		
10.	Főfelügyelőség	Európai Közösség kibocsátási egységkereskedelmi rendszerének (EU ETS) hatálya alá tartozó kibocsátási adatok.	<p>- a 2012. évi CCXVII. törvény szerinti (EU ETS) kibocsátási engedélyek és jelentések adatai.</p> <p>- az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikk (1) bekezdés k) pontja szerinti adatok CRF kód szerinti összesítésben az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikk (1) bekezdése szerinti jelentés esetében x-2 évre vonatkozóan,</p> <p>- az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikke szerinti jelentés esetében x-1 évre vonatkozóan.</p>	2005-ig visszamenőleg.	
11.	nemzeti fejlesztési miniszter (Közlekedés-tudományi Intézet)	Közlekedés-statisztikai és kibocsátási adatok.	Közlekedési kibocsátásokra vonatkozó számítások (CH ₄ , N ₂ O, NO _x , CO, NMVOC, SO ₂ stb. kibocsátott mennyisége az inputadatokkal együtt modellezés/számítás alapján).	A rendelkezésre álló adatsorok és COPERT adatbázisok.	
12.	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	Szénbányászat fugitív emissziójának számításához szükséges adatok.	<p>- A bányászott nyersanyag mennyisége és fűtőértéke külön a mélybányákban és külön a külszíni fejtésekre, illetve bányánként.</p> <p>- Az elfáklázott vagy kiszellőztetett metán éves mennyisége, bányánként, vagy sújtólégveszély szerinti kategorizálásuk.</p>	1994-ig visszamenően a teljes adatsor.	

			- A bányászott szén és lignit átlagos metán, kén és szén-dioxid tartalma bányánként.		
13.	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	Kőolaj és földgáz fugitív emissziójának számításához szükséges adatok.	- Gáztermelés, (földgáz, szén-dioxid), millió m ³ , 1994-től. - Földgáz szállító vezeték hossza, km. - Gázelosztó vezeték hossza, km (földgáz, PB, egyéb gáz). Kőolajtermelés, ezer m ³ , 1994-től.	1985-ig visszamenőleg a teljes adatsor.	
14.	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal		- A kitermelésbe bevont kutak száma, kutatófúrás, kútmélyítés (külön a meddőre), kútmunkálatok, kútszervíz (átképzés, kútjavítási, tisztítási, és rétegsenkentési műveletek, kútfelszámolás), próbatermelés.	A rendelkezésre álló adatsor.	
15.	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal		- Inertes gáz termelése; földalatti gáztárolás, millió m ³ .	A rendelkezésre álló adatsor.	
16.	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	A tőzegebányászat emissziójának számításához a tőzegebányák adatai.	- Adott évben nyitott új tőzegebányák területe, és a kibányászott tőzeg szervesanyag-tartalma (átlagérték vagy 2 kategóriában alacsony, illetve magas szervesanyag-tartalom szerint).		
17.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Energiagazdálkodási statisztikai adatok.	Energiagazdálkodási Statisztikai Évkönyv adatai.		A megjelenéssel egyidejűleg.
18.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Nemzetközi jelentéstétel adatai.	A Nemzetközi Energia Ügynökség és az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére elküldött energiamérleg-adatok.		Az adatok megküldésével egyidejűleg.
19.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Gázmotorokra vonatkozó adatok.	Felhasznált tüzelőanyag mennyisége.	2003-ig visszamenőleg a teljes adatsor.	

20.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Villamosenergia-statisztika.	Villamos Energia Statisztikai Évkönyv.		Megjelenéssel egyidejűleg.
21.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Repülőgépek és vízi járművek üzemanyag-felhasználása.	- Magyarország területén értékesített üzemanyag mennyisége típusonként hazai és nemzetközi bontásban.	1985-ig visszamenően a teljes adatsor.	
22.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal		A 2012. évi CCXVII. törvény hatálya alá tartozó ágazatok és az ezek alá tartozó, az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program keretében a Hivatal számára adatot szolgáltató szervezetek energiafelhasználási adatai (2005-től), visszamenőleg korrigált adatok jelzése.	2005-ig visszamenőleg a teljes adatsor.	
23.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Tüzelőanyagok alapanyagként vagy nem-energetikai célra történő felhasználásával kapcsolatos adatok.	A tüzelőanyagok alapanyagként vagy nem-energetikai célra történő felhasználásáról szóló energiasztisztikai célra beérkezett adatlapok.	1985-ig visszamenően a rendelkezésre álló adatsor.	
24.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	Villamos energiatermelő létesítmények tüzelőberendezéseiről szükséges adatok.	Villamosenergia-termelés technológiájának típusa (például gáztüzelésű gázturbina), felhasznált energiahordozó mennyisége, első üzembe helyezés időpontja (vagy becsült kora), beépített hő és/vagy villamos teljesítmény, távozó füstgázban lévő direkt és indirekt üvegházhatású gázkibocsátások csökkentésére vonatkozó adatok (például kéntelenítő beszerelésének időpontja). - Indirekt üvegházhatású gáz kibocsátások (NO _x , SO ₂ , CO).	1994-ig visszamenően a rendelkezésre álló adatsor.	Változás esetén eseti adatszolgáltatás.

25.	Nemzeti Közlekedési Hatóság	Országos gépjármű-nyilvántartás adatai.	A közúti járművek környezetvédelmi felülvizsgálatának szabályairól szóló 77/2009. (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM együttes rendeletben szereplő kategóriákban a darabszám, az átlagos kilométeróra-állás.	1985-ig visszamenően a rendelkezésre álló adatsor.	
26.	Központi Statisztikai Hivatal	Gazdaságstatisztikai (termelési és fogyasztási) adatok.	Termelési adatok BTO vagy ITO kód szerint. - Gazdasági mutatók (GDP, hozzáadott érték szektoronként az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet III. melléklete szerint). - Élelmezési adatok (lakosság fehérjefogyasztása). - Közútdatok (közcsatornára kötött lakosság aránya).	Az adatok rendelkezésre állásának függvényében.	A rendelkezésre állás függvényében, lehetőség szerint a 4. § (4) bekezdésében megjelölt határidőkre.
27.	Központi Statisztikai Hivatal	Környezeti adatok.	Szennyvíz- és hulladékstatisztika. Városi zöldterületek nagysága (ha).	Az adatok rendelkezésre állásának függvényében.	A rendelkezésre állás függvényében, lehetőség szerint a 4. § (4) bekezdésében megjelölt határidőkre.
28.	Központi Statisztikai Hivatal	Mezőgazdasági adatok.	- Szántóföldi vetésszerkezet megyénként. - Növényi termékek terméseredményei megyénként. - Állatállomány évközi és év végi adatai állatfajonként és megyénként. - Állati termékek termelése. - Rendelkezésre álló agrotechnikai adatok (szerves- és műtrágyázás, talajmeszezés, növényvédelem, öntözés) területi és mennyiségi adatai - országos összesítés. - Az Általános Mezőgazdasági	Az adatok rendelkezésre állásának függvényében.	A rendelkezésre állás függvényében, lehetőség szerint a 4. § (4) bekezdésében megjelölt határidőkre.

			Összeírás adatai megyei bontásban [szántó művelése; mezőgazdasági terület trágyázása; mezőgazdasági terület öntözése; legeltetés; trágyatárolás; állattartás épületei; megújulóenergia-termelő berendezések (biometán termelés)].		
29.	Központi Statisztikai Hivatal	Földhasználati adatok	- A földterület használata művelési ágak szerint, megyénként.	Az adatok rendelkezésre állásának függvényében.	A rendelkezésre állás függvényében, lehetőség szerint a 4. § (4) bekezdésében megjelölt határidőkre.
30.	Belügyminisztérium Országos Katasztrófa-védelmi Főigazgatóság	Erdőt és a mezőgazdasági művelés alatt álló területeket ért tűzesetek.	Az erdőt és a mezőgazdasági művelés alatt álló területeket ért tűzesetek területi adatai (országos statisztikaként, művelési áganként, ha).	1998-ig visszamenően a teljes adatsor.	
31.	Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság	Tűzvédelmi berendezésekbe betöltött üvegházhatású oltógázok.	Tűzvédelmi berendezésekbe betöltött üvegházhatású oltógázok mennyisége (lehetőleg HFC, PFC, SF6 bontásban) különösen az 517/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerint összegyűjtött adatok.		
32.	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet - Országos Gyógyszerészeti Intézet	Üvegházhatású gázokat tartalmazó gyógyszer-termékek forgalmazása.	Belföldi fogyasztási adatok üvegházhatású gázokat tartalmazó gyógyszertermékekről [ideértve a HFC-134a (norfluran), HFC-227ea, valamint N2O gázokat], különösen az 517/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a fluortartalmú		

			üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerint összegyűjtött adatok.		
33.	Magyar Földtani és Geofizikai Intézet	Felszínalatti vizek kitermelése során évente kibocsátott üvegházhatású gázok.	Felszínalatti vizek kitermelése és a kitermelt vizek metántartalma, és az elfáklázott metán mennyisége.	1985-től a rendelkezésre álló adatsor, figyelemmel az OSAP keretében szolgáltatott adatokra is	

2. melléklet a 278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelethez

A források által kibocsátott üvegházhatású gázokról szolgáltatandó adatok

	A	B
1.	Adatszolgáltatásra kötelezett kibocsátó források	Adat megnevezése
2.	Vas- és acélgyártás	Vas- és acélgyártás során felhasznált mészke és dolomit mennyisége, jellemzői.
3.	Egyéb mészke és dolomit felhasználás	Kéntelenítéshez használt mészke/dolomit mennyisége és egyéb szén-dioxid-kibocsátással járó mészke- és dolomitfelhasználás.
4.	Cement- és mészgyártás	- Termelt klinker és cement mennyisége, termelési technológia, - termelt mész mennyisége, termelési technológia.
5.	Vegyipar	Ammóniagyártás: termelt ammónia és ehhez felhasznált földgáz mennyisége és fűtőértéke (kémiai bontásra és fűtőföldgáz), karbamidgyártás során felhasznált ammóniagyártásból eredő szén-dioxid mennyisége. Hidrogéngyártás: termelt hidrogén és ehhez felhasznált földgáz mennyisége és fűtőértéke, gyártási technológia (és/vagy a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége és a számítás módszere). Salétromsavgyártás: termelt salétromsav mennyisége, füstgáztisztítási technológia (és/vagy a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége és számítási módszere). Egyéb vegyipar: - termelt műtrágyák (ammónium-nitrát, ammónium-szulfát, ammónium-foszfát, NPK műtrágyák, foszfát műtrágyák, karbamid) mennyisége, - termelt növényvédőszer mennyisége, - termelt korom mennyisége és ehhez felhasznált földgáz és/vagy egyéb energiahordozó mennyisége és fűtőértéke, - termelt metanol, etilén, propilén, vinil-klorid, 1,2 diklór etán, etilén-oxid, sztirén, PE LD, PE HD, PP, PVC, polisztrén, akrilnitril, akrilnitril-butadién-sztirol-(ABS)-kopolimerek, formaldehid, illetve egyéb ömlesztett szerves vegyszerek mennyisége és gyártási technológiája (és/vagy a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége és a számítás módszere) és ehhez felhasznált energiahordozó típusa, mennyisége és fűtőértéke.
6.	Alumíniumgyártás	Kohófémtelermelés, effektsszám, átlag üzemelő kádszám, effektidő.
7.	Fluortartalmú üvegházhatású gázok (HFC, PFC, SF6, NF3, HFE, PFPME) forgalmazása és felhasználása, visszanyerése, újrahasználat, regenerálása és ártalmatlanítása	E rendelet körén kívül eső technológiai, termelési és forgalmazási (import/export) adatok, a gázok típusa (HFC, PFC, SF6, NF3, HFE, PFPME) szerinti bontásban: mennyiség, felhasználási mód, technológiai adatok. Ideértve: - orvosi és egyéb aeroszolok hajtógázai; - félvezető- és napelem gyártásban és fémek felületkezelésében és elektronikai iparban felhasznált HFC, PFC, SF6, NF3; - szigetelőhabok és egyéb habok gyártásához használt habosítógázok; - orvosi, kutatási és egyéb célokra használt HFC, PFC, SF6, NF3, HFE, PFPME.
8.	Dinitrogén-oxid gyártása és forgalmazása	Dinitrogén-oxid gyártása és forgalmazása, ideértve: - altatógáz és egyéb célokra gyártott és forgalmazott (importált és exportált, és belföldön felhasznált) dinitrogén-oxid mennyisége, felhasználási módja, technológiai adatai, - tejszínhabpatron töltőgáz gyártása és forgalmazása: gyártott patronmennyiség (t), betöltött dinitrogén-oxid mennyiség (t), töltési veszteség (t).
9.	Légi és vízi személyszállítás és árufuvarozás	Felhasznált üzemanyag mennyisége és fajtája belföldi és nemzetközi bontásban.

10.	Kőolaj és földgáz termelése, feldolgozás és értékesítése	<p>Magyarországon forgalmazott energetikai- és üzemanyagok, vegyipari termékek átlagos kéntartalma, átlagos fűtőértéke anyagonként (kőolaj, finomítói gáz, PB gáz, motorbenzin, repülőgépi benzin, ipari finomított benzin, benzin típusú sugárhajtómű üzemanyag, kerozin, egyéb petróleum, gázolaj (dízel-motorokhoz), tüzelőolaj, fűtőolaj, bitumen, kőolajkocsz, kenőanyagok, paraffinok és egyéb olajok, biodízel, bioetanol); magyarországi finomítóknál katalitikus krakkolással előállított termékek mennyisége, kilotonna; gázfeldolgozás, édes gáz előkészítés, millió m input; gázfeldolgozás, savanyú gáz előkészítés, millió m³ input; gázfeldolgozás, mélyfeldolgozás, millió m³ input; gáz-kondenzátum és pentán plusz transzport, ezer m³; szállított földgáz mennyisége (tranzit), millió m³; finomított kőolaj mennyisége, PJ és kilotonna;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kőolaj szállítás csővezetéken, tankautón és vasúton, ezer m³; - kőolajszármazékok termékvezetéken történő, valamint közúti, vasúti és vízi szállítása, tonna.
11.	Hulladékkezelés	Hasznosított / elfáklázott depóniagáz mennyisége; lerakott hulladék összetétele.
12.	Nitrogén-trifluorid termelése és forgalmazása	NF ₃ termelése, forgalmazása, és felhasználása: mennyiség, felhasználási mód, technológiai adatok.

**A Kormány 279/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete
a környezeti alapnyilvántartásról szóló 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet, valamint a hulladékkal
kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet
módosításáról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. § (7) bekezdés 18. pontjában, a 2. § tekintetében a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 88. § (1) bekezdés 5. pontjában, kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A környezeti alapnyilvántartásról szóló 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet 13. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Egyedi környezetvédelmi azonosító adat létrehozására (módosítására, törlésére) irányuló kérelem papír alapon 2014. november 20-ig terjeszthető elő.”
- 2. §** A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a következő 18/A. §-sal egészül ki:
„18/A. § Az e rendelet szerint rendszeres adatszolgáltatásra kötelezettek az adatszolgáltatási kötelezettségüket az e rendeletben meghatározottak szerint 2014. november 20-ig teljesíthetik.”
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

**A Kormány 280/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete
egyes építésügyi és településügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról**

A Kormány
az 1. és a 2. alcím tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 3. pontjában,
a 3. alcím tekintetében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (1) bekezdés 37. pontjában,
a 4. alcím tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 1.5. pontjában
kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az építésfelügyeleti bírságról szóló 238/2005. (X. 25.) Korm. rendelet módosítása

- 1. §** Az építésfelügyeleti bírságról szóló 238/2005. (X. 25.) Korm. rendelet 2. § (8) bekezdésében a „10032000-01220122-50003008 számú célelszámolási számlára” szövegrész helyébe a „10032000-00294896-51000008 számú célelszámolási számlára” szöveg lép.

2. Az építésügyi bírság megállapításának részletes szabályairól szóló 245/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet módosítása

- 2. §** Az építésügyi bírság megállapításának részletes szabályairól szóló 245/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdésében a „10032000-01220122-50003008 számú célelszámolási számlára” szövegrész helyébe a „10032000-00294896-51000008 számú célelszámolási számlára” szöveg lép.

3. A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet módosítása

- 3. §** A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet 3. § (8) bekezdésében az „a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter” szövegrész helyébe az „a miniszter” szöveg lép.

4. Az építésügyi, az építésfelügyeleti és az örökségvédelmi hatóságnál foglalkoztatott köztisztviselők és kormánytisztviselők építésügyi vizsgájára és szakmai továbbképzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 487/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása

- 4. §** (1) Az építésügyi, az építésfelügyeleti és az örökségvédelmi hatóságnál foglalkoztatott köztisztviselők és kormánytisztviselők építésügyi vizsgájára és szakmai továbbképzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 487/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rend.) 1. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) A köztisztviselő építésügyi vizsga kötelezettsége megszűnik, ha a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséhez öt évnél rövidebb idő van hátra.”
- (2) A Rend. 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Az építésügyi vizsgát 3 tagú Építésügyi Vizgabizottság (a továbbiakban: bizottság) bírálja el. A bizottság tagja a vizsgaszervező képviselője, a vizsgaszervező által felkért, a (3) bekezdés szerinti oktató, vagy a miniszter által kijelölt személy lehet.”
- (3) A Rend. 3. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.
- (4) A Rend.
- a) 3. § (2) bekezdésében a „továbbképzési időszak első félévében” szövegrész helyébe a „továbbképzési időszak első évében” szöveg,
 - b) 5. § (3) bekezdésében az „Az építésügyi vizsgán vizsgáztató, valamint a szakmai” szövegrész helyébe az „A szakmai” szöveg,
 - c) 8. § (2) bekezdésében az „a szakmai továbbképzési időszak első évében 2014. december 31-ig” szövegrész helyébe a „2015. július 1-jéig” szöveg
- lép.

5. Záró rendelkezés

- 5. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 280/2014. (XI. 14.) Korm. rendelethez
 „3. melléklet a 487/2013. (XII. 17.) Korm. rendelethez

Szám:

TANÚSÍTVÁNY
 építésügyi vizgáról

Ezt a tanúsítványt részére állítottuk ki, aki városban (községben)
 év hó napján született, anyja neve:

Nevezett az építésügyi, az építésfelügyeleti és az örökségvédelmi hatóságnál foglalkoztatott köztisztviselők és kormánytisztviselők építésügyi vizsgájára és szakmai továbbképzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 487/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet szerint

ÉPÍTÉSÜGYI VIZSGÁT TETT
 Építésügyi témakörökből
 ÉTDR témakörökből
 Elektronikus építési napló témakörökből
 Műemlékvédelmi témakörökből
 Műemlékvédelmi témakörökből és építésügyi résztémakörökből*

Kelt:, év hó nap

P. H.

.....
 vizsgabizottság tagja

.....
 vizsgabizottság tagja

.....
 vizsgabizottság elnöke

* A megfelelő témakör vagy témakörök aláhúzendők.

**A Kormány 281/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete
a védelem terén alapvető biztonsági érdeket érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra
szánt áruk beszerzésére, illetőleg szolgáltatások megrendelésére vonatkozó sajátos szabályokról szóló
228/2004. (VII. 30.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 182. § (1) bekezdésének 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján az Alaptörvény 15. § (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A védelem terén alapvető biztonsági érdeket érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt áruk beszerzésére, illetőleg szolgáltatások megrendelésére vonatkozó sajátos szabályokról szóló 228/2004. (VII. 30.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése az alábbi i) ponttal egészül ki:
(A rendeletet nem kell alkalmazni)
„i) az Európai Unió egy vagy több tagállamával kötött olyan nemzetközi megállapodás alapján, amely szerint a beszerzésre valamely tagállamban az Európai Unió védelmi beszerzési eljárást szabályozó jogi aktusát átültető tagállami jogszabály rendelkezései szerint kerül sor.”
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 282/2014. (XI. 14.) Korm. rendelete
a WELT 2000 Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság társasági üzletrészének a Magyar
Állam javára történő megszerzése nemzetstratégiai jelentőségűnek minősítéséről**

A Kormány a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 97. §-ában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A Kormány a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 24/A. §-a alapján a WELT 2000 Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 1102 Budapest, Füzér u. 27/b., cégjegyzékszám: 01-09-917631) többségi üzletrészének a Miniszterelnökség által – a Magyar Állam nevében eljáró Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. megbízása és meghatalmazása alapján – a Magyar Állam javára történő megvásárlását közérdekből – különös tekintettel arra, hogy az állam fejlesztéspolitikai céljainak megvalósítása kizárólag ezen feladatok ellátásához nélkülözhetetlen informatikai rendszerek folyamatos és zavartalan működőképességének biztosításával érhető el – nemzetstratégiai jelentőségű összefonódásnak minősíti.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A nemzeti fejlesztési miniszter 45/2014. (XI. 14.) NFM rendelete az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló szervezet kijelöléséről

Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 71. § (2) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 109. § 3. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összessége gyakorlójának 2026. december 31-ig a Miniszterelnökséget jelölöm ki.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Seszták Miklós s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 34/2014. (XI. 14.) AB határozata a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény egésze, valamint egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezések elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezések tárgyában – *dr. Juhász Imre, dr. Salamon László és dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, továbbá *dr. Kiss László, dr. Lévy Miklós, dr. Paczolay Péter és dr. Pokol Béla* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény egésze, valamint 1. § (1)–(3) és (6)–(7) bekezdései, a 4–15. §-ai, valamint a 19. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket egyebekben visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának bírja – az előtte 52.G.43.484/2014. szám alatt folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztve – 2014. szeptember 8-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában azt kérte, az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. § (1)–(3) és (6)–(7) bekezdései, a 4–15. §-ai, valamint a 19. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, a C) cikk (1) bekezdésébe, az M) cikkébe, a Q) cikk (2) bekezdésébe, a XV. cikk (1) bekezdésébe, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe, valamint a 26. cikk (1) bekezdésébe ütköznek.
- [2] Emellett a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának ugyanazon tanácsa két ügyben – az előtte 4.G.43.571/2014. és 4.G.43.590/2014. számok alatt folyamatban lévő perek tárgyalását felfüggesztve – 2014. szeptember 18-án szintén bírói kezdeményezésekkel fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványaiában azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Tv. 1. § (1) és (3) bekezdései, a 4. § (1) és (2) bekezdései, a 6. §-a, a 7. § (2), (5) és (7) bekezdésének a), d), e), g) és h) pontjai, a 8. § (1) bekezdésének a) pontja és (2)–(3) bekezdései, a 9. § (3) bekezdése, a 10. §-a, a 11. § (1)–(3) bekezdései, a 12. § (2) bekezdése, a 13. § (1) és (3)–(7) bekezdései, a 14. § (1) bekezdése, a 15. § (1), (4)–(6) bekezdései, valamint a 19. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, az E) cikkébe, a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe, valamint a 26. cikk (1) bekezdésébe ütköznek.
- [3] A támadott jogszabály a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatát (a továbbiakban: PJE határozat) követően született, mely a deviza és forint alapú fogyasztói kölcsönszerződések vonatkozásában – egyebek mellett – azt határozta meg, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződési kikötés mikor tekinthető tisztességtelennek [utalva a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményben foglaltakra], illetve azt mondta ki, hogy a folyósításkor

a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok (ún. különmemű árfolyamok) alkalmazása tisztességtelen.

- [4] 2. A később az Alkotmánybírósághoz érkezett bírói indítványok egyfelől egy általános, összefoglaló indokolást tartalmaznak a Tv.-ben alkalmazott jogalkotói megoldás vonatkozásában, másfelől egyenként is kitérnek a fent megjelölt törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességére. Az Alkotmánybíróság 8/2014. (III. 20.) AB határozatára (a továbbiakban: ABh.) utalva megjegyzik, hogy a Tv.-ben alkalmazott megoldás nem felel meg az ABh. [90] és [91] bekezdéseiben foglaltaknak. Úgy vélik, hogy sem a bíróság, sem pedig a jogalkotó nem módosíthatja a fennálló szerződéseket a „tiszteségtelenség jogkövetkezményeinek levonása körében”. Álláspontjuk szerint ugyanis egy utóbb megalkotott jogszabály (jelen esetben a Tv.), mely a korábban megkötött szerződésekre is irányadó, a szerződések módosítását jelenti, mely egyfelől a szerződő felek önrendelkezési jogával ellentétes, másfelől legfeljebb a bíróság általi szerződésmódosítás feltételeinek megfelelően csak a jövőre nézve volna alkalmazható. Hivatkoztak a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:192. § (1) és (2) bekezdésére is, mely a bírósági szerződésmódosítás lehetőségét „legkorábban a szerződésmódosításra irányuló igény bíróság előtti érvényesítésének időpontjától kezdődően” biztosítja. Véleményük szerint a 2012-es jogi környezetben született 2/2012. számú PK véleményt megismétlő PJE határozat 2012-ben kidolgozott elveket tartalmaz a tisztességtelenség körében és nem szolgálhat alapul a 2004–2011. években alkalmazott szerződési feltételek megítéléséhez. A Tv. miniszteri indokolását idézve azt hangsúlyozták, hogy a jogalkotó maga is a 2008-as pénzügyi és gazdasági válság hatásaira utalt az indokolásban, mely egyrészt azt eredményezte, hogy a válság hatására megváltozott körülmények miatt szükség volt a szerződések módosítására, másfelől viszont e tény indokolatlanná teszi a Tv. hatályának kiterjesztését a 2004–2008 között kötött szerződésekre.
- [5] A Tv. 4. § (1) bekezdésében szereplő vélelemmel összefüggésben azt hangsúlyozták, hogy az egy bizonyítási eszköz, nem pedig egy „anyagi jogi jogintézmény”. Ezzel összefüggésben hivatkoztak a Ptk. 6:104. § (1) és (2) bekezdéseire, előadva, hogy az e rendelkezésekbe foglalt vélelmek nem valamely tényállási elem bizonyítását, hanem az érvénytelenségi oknak (tiszteségtelenség) a fennállását igazolják az igény érvényesítője számára, azzal azonban, hogy ezt a fogyasztónak kell érvényesítenie. Ehhez a Ptk.-beli megoldáshoz képest a Tv. 4. § (1) bekezdése a szerződési feltételek vonatkozásában csak formailag állít fel vélelmet, tartalmilag azonban a per megindításától, illetve annak eredményétől függő jogi tényt keletkeztet. Ezzel álláspontjuk szerint a jogalkotó az új Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében foglaltakhoz képest a tisztességtelenségnek új definíciót ad. A Tv. hatálya alá tartozó feltételt a jogalkotó tisztességtelenségnek minősíti, és „kötelezi” a kikötés alkalmazóját, hogy amennyiben a vélelemmel nem ért egyet, úgy ő indítson pert a vélelem megdöntése iránt. Az indítványozó bírók álláspontja szerint a tisztességes eljárásból való jog ilyen korlátozása nem felel meg a szükségességi-arányossági tesztnek, ezért alaptörvénysértő. Ezt azzal indokolták, hogy a közérdekű kereset, mint a tömeges peres eljárások elkerülésére szolgáló eszköz a társadalmi problémák észlelését követően azonnal rendelkezésre állt, illetve a jogalkotónak módjában állt volna az is, hogy az új Ptk. 6:104. § (2) bekezdésében szereplő megdönthető vélelmek körének kibővítésével módosítsa az anyagi jogi jogszabályt akképp, hogy a tisztességesség mércéje továbbra is a Ptk. maradt volna. Az indítványozók szerint a jogalkotó a körülményváltozásra tekintettel lehetséges szerződésmódosítást, valamint a fogyasztóvédelmi célú érvénytelenségi okokra való hivatkozást kevert össze a Tv.-ben alkalmazott megoldással.
- [6] 3. Az egyik indítványozó bíró elsősorban a jogállamiságból [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] levezetett jogbiztonság követelményének a sérelmét állítja a Tv. egyes rendelkezéseivel összefüggésben a következők szerint.
- [7] A Tv. 1. § (1) bekezdése értelmében a Tv. rendelkezéseit a 2004. május 1. napja és a jogszabály hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre kell alkalmazni. A bíró álláspontja szerint ez sérti a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát, tekintettel arra, hogy a fenti időszak alatt a régi és az új Polgári Törvénykönyv (1959. évi IV. törvény – régi Ptk.; és a 2013. évi V. törvény – új Ptk.), valamint számos más törvény és kormányrendelet szabályozta e jogviszonyokat. A Tv. viszont – érvel az indítványozó – utólag kimondja, hogy fogyasztói kölcsönszerződésben az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötés tisztességtelenségét vélelmezni kell, „tekintettel arra, hogy az nem felel meg” a Tv. 4. § (1) bekezdésében felsorolt kritériumoknak. Ezek a követelmények viszont a magyar jogrendszerben korábban jogszabályi szinten nem jelentek meg. Az indítványozó érvelése szerint a Tv. kizárja annak a lehetőségét, hogy a bíróság perben vizsgálja meg az egyes, konkrét kölcsönszerződéseket, illetve megkötésük körülményeit, holott korábban nem volt olyan szabály, mely kifejezetten a Tv. 4. § (1) bekezdésében írt követelményeket támasztotta volna bizonyos szerződési kikötésekkel szemben.

- [8] A másik indítványozó bírói tanács azt is sérelmesnek tartja, hogy amennyiben a törvénnyel megvalósított szerződésmódosítás indoka a bekövetkezett gazdasági és pénzügyi válság, akkor a módosítás legfeljebb 2008 őszétől lenne indokolt, előtte ugyanis nem volt válság. A Tv. azonban nem a fogyasztók helyzetét kritikus mértékben elnehezítő szerződési rendelkezéseket (árfolyamkockázat fogyasztók általi egyoldalú viselése) módosítja, hanem a fizetési terhek elnehezülését arányaiban nagyságrendekkel kisebb mértékben okozó kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő kikötéseket vélelmez tisztességtelennek.
- [9] Az indítványozó bíró azt is a jogállamiság – ezen belül a normavilágosság – követelményébe ütközőnek véli, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdése nem határozza meg egyértelműen, hogy mely szerződési konstrukciók tartoznak a „deviza alapú szerződések” fogalmi körébe.
- [10] Álláspontja szerint az „egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel” mint definíciós elem sem értelmezhető aggálytalanul, (ezt a bíróság ugyanis nem vizsgálhatja), ugyanakkor, ha az esetlegesen egyedileg megtárgyalt feltételt az általános szerződési feltételek tartalmazzák, akkor az nem tartozik a Tv. hatálya alá.
- [11] A Tv. 1. § (2) bekezdése az indítványozó bíró szerint nem egyértelmű, s ezért jogbizonytalanságot okoz: a „nem kell alkalmazni” fordulat nem zárja ki határozottan a Tv. alkalmazásának a lehetőségét azon szerződések esetében, melyekben a felek a végtörlesztés lehetőségével éltek, illetve melyekben a kölcsönszerződés fedezetétől szolgáló ingatlanok az állam által való megvásárlása miatt a kölcsönszerződés teljesítésének a kötelezettsége megszűnt. A bíró egyébként indokolatlannak is tartja a Tv. tárgyi hatályának ilyen jellegű korlátozását, hiszen a szerződésekben is szerepel(het)tek a jogalkotó által semmisnek minősített kikötések [Tv. 3. § (1) bekezdés, 4. § (1) bekezdés].
- [12] A Tv. 1. § (3) bekezdése a bíró szerint azért ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, mert nem egyértelmű, ezért jogbizonytalanságot okoz az, hogy kit illet meg a perindítás joga abban az esetben, ha egy, a követelés átruházását követően, de a Tv. hatálybalépését megelőzően jogutód nélkül megszűnt pénzügyi intézmény követelését nem pénzügyi intézmény szerezte meg.
- [13] A keresetösségi jog hivatalból történő, kötelező vizsgálatával ellentétes, hogy előfordulhat: a követelések egyes részeinek más és más pénzügyi intézmény a jogosultja, azaz a perindításra többen is jogosultak lennének, azonban ennek megállapításához a követelésrészek átszállásának a vizsgálatára volna szükség, mely egyedi vizsgálatra a törvény nem ad lehetőséget.
- [14] A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdésével összefüggésben az indítvány azt kifogásolja, hogy a régi Ptk. 209. §-a 2006. február 28. napjáig csak a tisztességtelen kikötés fogyasztó általi megtámadhatóságáról rendelkezett, a Tv. viszont a tisztességtelennek minősített szerződési kikötések semmisségét mondja ki – visszaható hatállyal. A másik bíró szerint annak van döntő jelentősége, hogy a Tv. hatálybalépését megelőzően tisztességtelennek minősült-e a fogyasztói kölcsönszerződésekben az egyoldalú szerződésmódosításra jogot biztosító kikötés. Amennyiben nem, akkor a Tv. a hatálybalépést megelőző időre változtatta meg a szerződések egyik lényeges tartalmi elemét, megsértve ezzel a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát. A régi és az új Ptk. rendelkezéseit összehasonlítva szerinte a 4. § (1) bekezdésében szereplő „kizárólag” kifejezés nem ad lehetőséget a bíróságnak arra, hogy a kikötés tisztességességének a kérdését a szerződés megkötésekor hatályos jogszabályi környezet alapján bírálja el, hanem olyan szempontokat „kér számon” amely szempontoknak megfelelés a szerződéskötés idején nem volt jogszabályban rögzítve. Ezzel az indítványozó szerint a bíróságnak tisztességtelennek kell minősítenie egy olyan, a Tv. hatálybalépése előtt alkalmazott szerződési feltételt, amely a Tv. rendelkezéseinek hiányában az egyéb (Ptk.-ban rögzített) vizsgálati szempontokra is tekintettel nem biztos, hogy tisztességtelennek minősült volna. A bíró szerint a Tv. a tisztességtelenség eddig is ismert és alkalmazott definícióját a Tv. rendelkezéseivel olyan „normatív tartalommal töltötte meg”, amely tartalommal más törvény korábban nem szabályozott, ezért visszaható hatályúnak minősül.
- [15] A Tv. 1. § (6) és (7) bekezdéseit szintén a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek tartja a bíró. E rendelkezések nem módosítják ugyan a régi Ptk. – már nem hatályos, de még alkalmazandó – elvülési szabályait, de előírják, hogy azokat a bíróságok hogyan kötelesek értelmezni (tehát véleménye szerint a Tv. visszamenőleges hatállyal értelmez egy, már nem hatályos, másik törvényt). Ennek következtében pedig már több, mint öt éve nem érvényesített követelések érvényesítése is lehetővé válik. A Tv. 1. § (7) bekezdése ráadásul az elvülés nyugvását írja elő egy később meghozandó jogszabályban meghatározott időpontig.
- [16] A Tv.-t hatályba léptető 19. § (1) és (2) bekezdések alaptörvény-ellenességét mindkét indítványozó bíró sérelmesnek tartotta. Kérelmüket azzal indokolták, hogy azok egyrészt nem biztosítottak kellő felkészülési időt sem a pénzügyi intézmények, sem pedig a bíróságok számára (a Tv. 1. §-a és 19–21. §-ai a kihirdetést követő napon, a 2–18. §-ok pedig a kihirdetést követő 8. napon léptek hatályba). Másrészt rámutattak arra is, hogy a pénzügyi intézmények számára biztosított 30 napos jogvesztő perindítási határidő a Tv. hatálybalépését követő napon indult, ugyanakkor

- a per szabályaira vonatkozó előírások (1–18. §) csak 8 nappal később léptek hatályba. Ebben a vonatkozásban mutattak rá arra, hogy a fenti jogalkotói megoldás miatt a törvény hatálybalépésének napja nem is állapítható meg egyértelműen (nem világos, hogy a jogvesztő perindítási határidő pontosan melyik napon jár le).
- [17] A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 7–15. §-ait azért tartotta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétesnek a bíró, mert az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések tisztességtelenségének vélelmét kizárólag a Tv. 6. §-a szerinti per megindítása során lehet megdönteni, erre más polgári jogvitában nincs mód. Kifogásolható az is, hogy amennyiben a törvényi vélelem megdöntésére bármely okból nem kerül sor, a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti kikötések mindenkire kiterjedő hatállyal semmisek.
- [18] A másik indítványozó bíró álláspontja szerint a Tv. alapján lefolytatott eljárásokban hozandó ítéletek erga omnes hatályáról a Tv. expressis verbis nem rendelkezik, ezért a Tv.-ből ez nem következik kényszerítőleg. Ha ugyanis erről a jogalkotó rendelkezni kívánt volna, akkor azt a közérdekű keresetek alapján indult perek régi Ptk. 209/B. §-ának (1) bekezdésében alkalmazott megoldás szerint megtehetné volna. Ezen túlmenően az egyedileg megtárgyalt szerződési feltételekre a Tv. alapján hozandó ítélet hatálya nyilvánvalóan nem terjed ki. Annak a megítélésére azonban, hogy a feltétel ténylegesen megtárgyalásra került-e, csak a konkrét, a fogyasztóval kötött szerződés körülményeinek vizsgálatára irányuló perben kerülhet sor. Erre a Magyar Állam ellen a pénzügyi intézmény által indított perben nyilvánvalóan nem kerülhet sor, a fogyasztó ebben a perben ugyanis félként nem szerepel.
- [19] A Tv. egészének a jogbiztonság követelményébe ütközését az eljáró bíró abban látja, hogy a pénzügyi intézményeknek úgy kell megindítaniuk a Tv. által szabályozott pert, hogy „annak jogkövetkezményeit nem ismerik”, azt a külön törvényt ugyanis, mely alapján az általános szerződési feltételek érvénytelensége esetén a pénzügyi intézménynek a fogyasztókkal el kell majd számolniuk, a jogalkotó csak később fogja meghozni.
- [20] A Tv. konkrét rendelkezésének meghatározása nélkül az indítványozó bíró a jogbiztonság sérelmét állítja amiatt is, hogy a Tv. a pénzügyi intézményeket arra kötelezi, hogy a velük egyébként magánjogi jogviszonyban nem álló állammal szemben indítsanak pert, melyben szerződéses partnereik – a fogyasztók, az adósok – még beavatkozóként sem vehetnek részt. Jogbizonytalanságot okoz, hogy permegszüntető végzések esetében például „még a végzések indokolásából sem derül ki a tisztességtelenséggel érintett általános szerződési kikötések köre”. A Tv. ugyanis nem határozza meg (mert nem is határozhatja meg általános szabályként), hogy az általános szerződési feltételek mely konkrét rendelkezéseit kell semmisnek tekinteni.
- [21] Az eljáró bíró szerint a Tv. egésze közjogilag is érvénytelen, ugyanis az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz) 127. cikkének (4) bekezdése értelmében az Európai Központi Bank (a továbbiakban: EKB) hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban konzultálnia kell a nemzeti hatóságoknak. Erre a konzultációra nem megfelelően került sor, azt ugyanis a Magyar Állam 2014. június 27. napján kezdeményezte, a törvény elfogadására viszont már július 4-én sor került, az EKB a véleményét (CON/2014/59) pedig csak július 28-án adta ki. Ennek megfelelően az EKB-nak a Tv.-nyel kapcsolatban a véleménynyilvánításra a törvény elfogadását megelőzően nem volt lehetősége.
- [22] 4. Az indítványozó bíró az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztességes eljáráshoz való jog) a sérelmét látja abban, hogy a Tv. (különösen annak 7–15. §-ai) a per megindítására és lefolytatására rendkívül szűk határidőket állapít meg, így a bíróságoknak nincs lehetőségük arra, hogy – a bizonyítás felvételének korlátozottsága és a szakértői bizonyítás tulajdonképpeni kizárása miatt – megalapozott, okszerű és az iratokkal nem ellentétes döntést hozzanak. A Tv.-nek a per megindítására és lefolytatására előírt rövid határidői miatt a fegyverek egyenlőségének követelménye is sérül. [Például az alperesnek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) alapján 3 napjuk van a keresetre való nyilatkozattételre, azonban a felperesnek adott esetben felkészülési idő nélkül azonnal, az első tárgyaláson kell nyilatkozniuk az érdemi ellenkérelemre. Mindez egyébként a bíróság számára is megnehezíti a megalapozott döntéshozatalt, az igazoltan is nagy terjedelmű becsatolt iratanyagra is figyelemmel. A másik indítványozó bíró szerint ez az anyagi igazság érvényre juttatását is gátolja.]
- [23] A Tv. 7. § (2) bekezdésével (az alperes Magyar Állam képviselével) összefüggésben a bíró kifejtette, hogy a Magyar Állam alperesi pozíciója nem indokolható jogi megoldás, hiszen az állam sem a régi, sem pedig az új Ptk. alapján nem minősül közérdekű kereset megindítására jogosult jogalanyak.
- [24] A Tv. 7. § (5) bekezdése – a kézbesítési vélelem megdönthetőségének kizártsága – a bíró szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot sérti. Különösen sérelmesnek tekinti a bíró az eljárást abból az indokból, hogy a bírósági kézbesítő sikertelen kézbesítés esetén nem köteles értesítőt hagyni a címzett részére a kézbesítés megkísérléséről, így a címzett adott esetben a kézbesítési vélelem beálltáról sem értesül. Emiatt az indítványozó bíró a jogorvoslathoz való jog sérelmét is igazolva látja.

- [25] Szintén a jogorvoslathoz való jog sérelmét látja a bíró abban, hogy a Tv. 13. § (1) bekezdése és a 15. § (1) bekezdése a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem benyújtására az általánosnál rövidebb határidőt ír elő. A jogorvoslathoz való jogot sértőnek tartja az indítványozó azt, hogy a Tv. 8. § (2) bekezdése az igazolási kérelem benyújtásának a lehetőségét kizárta, erre vonatkozóan azonban alkotmányjogi érvelést nem terjesztett elő.
- [26] Mind a tisztességes eljáráshoz való joggal, mind pedig a jogorvoslathoz való joggal ellentétesnek véli a bíró azt, hogy a Tv. 8. § (7) bekezdése, a 13. § (2) bekezdése, valamint a 15. § (2) bekezdése az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvénytől eltérő, az abban foglaltaknál magasabb, álláspontja szerint eltúlzott mértékű illeték lerovását írja elő a peres eljárás, a másodfokú eljárás, valamint a felülvizsgálati eljárás megindítására.
- [27] A Tv. 16. §-át (a folyamatban levő perek felfüggesztését) azért tartja a tisztességes eljáráshoz való jogot sértőnek az indítványozó bíró, mert e szabály a tisztességtelenség kérdésének a megítélését elvonja az ezen ügyekben eljáró bírótól, amivel a perek kimenetelét egyoldalúan, csak a fogyasztók érdekeit szem előtt tartva befolyásolja.
- [28] A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 7–15. §-ait a jogbiztonság követelményénél kifejtett indokokkal azonos érvek miatt tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek. Azt sérelmezte ugyanis, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések tisztességtelenségét kizárólag a Tv. 6. §-a szerinti per megindítása során lehet megdönteni, valamint, hogy a per megindítására előírt jogvesztő és kimentéssel nem orvosolható határidő elmulasztása és emiatt a per megindításának elmaradása vagy a per elutasító ítélettel történő lezárása esetén a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti kikötések mindenre kiterjedő hatállyal semmiek.
- [29] 5. Az indítványozó bíró az Alaptörvény vállalkozáshoz való jogot biztosító M) cikk (1) bekezdésének a sérelmét azzal indokolta, hogy a Tv. a kölcsönszerződések megkötésekor hatályos jogszabályi környezet által megengedett joggyakorlást minősíti utólag jogellenesnek, korlátozva ezzel a pénzügyi intézmények pénzügyi szolgáltató tevékenységét. Álláspontja szerint a Tv. nem nevesít olyan alapjogot vagy alkotmányos érdeket, mely a vállalkozáshoz való jog korlátozását indokolná. A Tv. egésze nem felel meg a szerződési szabadságra vonatkozó alkotmánybírói gyakorlatnak [8/2014. (III. 20.) AB határozat] sem, ezen indítványi elemet az indítványozó bíró szintén a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával indokolja.
- [30] 6. A peres felek számára az elvégzendő egyes eljárási cselekményekre vonatkozó egyenlő felkészülési idő biztosításának a hiánya a bíró szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is megvalósítja. A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 7–15. §-ait az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikkel összefüggésben kifejtett indokokkal tartja az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetést (XV. cikk) tiltó rendelkezésébe ütközőnek.
- [31] 7. A Tv. 1. § (6) és (7) bekezdései az Alaptörvény bírói függetlenséget biztosító 26. cikkét azért sértik az indítványozó bíró véleménye szerint, mert a Tv. a régi Ptk. rendelkezéseit visszaható hatállyal értelmezi, és előírja a bíróságok számára, hogy egy, már hatályban nem lévő törvény rendelkezéseit miként kötelesek értelmezni és alkalmazni.
- [32] A Tv. 4. § (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó bíró hasonlóan érvel: a visszamenőleges hatály megakadályozza a bírót abban, hogy a tisztességtelenség megítélése során a magyar jogrendszer egyéb, releváns szabályait is alkalmazza.
- [33] 8. Az indítványozó bíró a Tv. 1. § (1) bekezdését, a 4. § (1) és (2) bekezdését, a 6. §-át, a 7. § (5) bekezdését és (7) bekezdésének b), h) és g) pontjait, a 8. § (1) bekezdésének a) pontját, a (2), (4) és (6) bekezdéseit, a 9. § (3) bekezdését, a 10. § (3) és (4) bekezdéseit, a 11. § (1) bekezdését, a 13. § (1), (3), (4) és (7) bekezdéseit, a 15. § (1) és (4) bekezdését az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkébe (tisztességes tárgyaláshoz való jog) ütközőnek vélte. Számos eseti döntés felsorolása mellett hivatkozott arra, hogy i) biztosítani kell, hogy az érdekelteknek lehetőségük legyen megfelelő hatékonysággal előadni az ügyüket, hogy ii) a bíróságoknak valódi lehetőségük legyen az eléjük vitt jog- és ténykérdések megvizsgálására, továbbá, hogy iii) az eljárási határidők a bírósághoz fordulás lényegét nem korlátozhatják. Álláspontja szerint a Tv.-nek a rövid határidőket előíró rendelkezései (7–15. §) e követelményeknek nem felelnek meg.
- [34] Az indítványozó bíró a fegyverek egyenlőségének az Emberi Jogok Európai Bírósága által kimunkált, a tisztességes eljáráshoz való jogból levezetett elvének sérelmét is állította. Álláspontja szerint a Tv. nem biztosít ésszerű lehetőséget a feleknek arra, hogy olyan körülmények között képviselhesék a saját ügyüket, és adhassák elő bizonyítékaikat, hogy ne kerüljenek hátrányba a másik féllel szemben. A tisztességtelenség vélelme – érvel a bíró – a speciális eljárási szabályok miatt a felperest erősebben sújtják, mint az alperest. Emellett a mulasztás

- jogkövetkezései is egyenlőtlen helyzetet teremtenek a felek között (bírói meghagyás kibocsátása kizárt, de ha a felperes az első tárgyalást elmulasztja, a bíróság a pert megszünteti). Az felek egyenlőtlen helyzetével összefüggésben arra is hivatkozott az indítványozó, hogy míg a kereset benyújtásának elmulasztása, annak elutasítása vagy a per megszüntetése esetén a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti kikötés mindenre kiterjedő hatállyal semmis, addig a keresetnek hely adó ítélet hatálya csak a perben álló felekre terjed ki.
- [35] Érvelésében kitért arra, hogy a jogalkotó a Tv. megalkotásával, különösen annak 4. § (2) bekezdésével egyoldalúan avatkozott bele az érintett szerződéses kikötésekkel kapcsolatban a szerződő felek között folyamatban levő, illetve a jövőben megindítandó perek eldöntésébe, megsértve ezzel az Egyezmény 6. cikkét.
- [36] Hátrányos, a felek helyzetét érdemben és egyoldalúan befolyásoló beavatkozásként értékelte az eljáró bíró azt is, hogy a szerződéskötéskor alkalmazandó jog helyett a Tv. egy utólag megalkotott szabályt (a Tv. 4. §-át) rendelte visszamenőlegesen alkalmazni [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés sérelme].
- [37] 9. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [38] Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján megküldte véleményét az Alkotmánybíróság számára.

II.

- [39] 1. Az Alaptörvény bírói kezdeményezésekkel érintett rendelkezései:
- „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- „C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”
- „E) cikk (1) Magyarország az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.
- (2) Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján – az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig – az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja.
- (3) Az Európai Unió joga – a (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.”
- „M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.
- (2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”
- „Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”
- „I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- (4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”
- „XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”
- „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [...]
- (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírói, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”
- „26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”
- [40] 2. A Tv.-nek a bírói kezdeményezésekkel támadott, az indítványok benyújtásakor hatályos főbb rendelkezései:
- „1. § (1) E törvény hatálya a 2004. május 1. napja és az e törvény hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésre terjed ki. E törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül a pénzügyi

intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) vagy forint alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha annak részévé a 3. § (1) bekezdése vagy a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vált.

(2) Az e törvényben foglalt szabályokat nem kell alkalmazni azokra a fogyasztói kölcsönszerződésekre, amelyek teljesítésére irányuló kötelezettség megszűnt

a) végtörlesztés következtében (a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 200/B. §-ban foglaltak szerint), vagy

b) e törvény hatálybalépése előtt a hitelszerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek lakhatásának biztosításáról szóló 2011. évi CLXX. törvény alapján a fogyasztói kölcsönszerződés fedezetét szolgáló ingatlannak az állam által történő megvásárlása következtében.

(3) Az e törvény hatálybalépése napján fennálló fogyasztói kölcsönszerződés esetén az e törvényben meghatározott kötelezettségek és jogosultságok azt a pénzügyi intézményt terhelik, illetve illetik, amely e törvény hatálybalépésének napján a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések jogosultja. Ha e törvény hatálybalépése napján a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések nem pénzügyi intézményt illetnek meg, az e törvényben meghatározott kötelezettségek és jogosultságok azt a pénzügyi intézményt terhelik, illetve illetik, amelytől a követelést a nem pénzügyi intézmény megszerezte. Ha a fogyasztói kölcsönszerződés e törvény hatálybalépésének napja előtt megszűnt, akkor a kötelezettségek és a jogosultságok azt a pénzügyi intézményt terhelik, illetve illetik, amely a szerződés megszűnésekor a követelés jogosultja volt. Ha a szerződés megszűnésekor a követelés jogosultja nem pénzügyi intézmény volt, az e törvényben meghatározott kötelezettségek és jogosultságok azt a pénzügyi intézményt terhelik, illetve illetik, amelytől a követelést a nem pénzügyi intézmény megszerezte.

[...]

(6) A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik.

(7) A (6) bekezdés szerinti követelés elévülése e törvény hatálybalépésének napjától a 3. § (5) bekezdése és a 4. § (3) bekezdése szerinti külön törvényben meghatározott időpontig nyugszik.”

„4. § (1) Az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában vélelmezni kell, hogy tisztességtelen az annak részét képező egyoldalú kamatemelést, költségemelés, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés – az egyedileg megtárgyalta feltétel kivételével –, tekintettel arra, hogy az nem felel meg:

a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének: annak tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető;

b) a tételes meghatározás elvének: az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz;

c) az objektivitás elvének: az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni;

d) a ténylegesség és arányosság elvének: az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre illetve díjra;

e) az átláthatóság elvének: a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására;

f) a felmondhatóság elvének: a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát vagy

g) a szimmetria elvének: kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szerződéses kikötés semmis, ha a pénzügyi intézmény a 8. § (1) bekezdés szerinti határidőben nem kezdeményezte a polgári peres eljárás lefolytatását vagy a bíróság a keresetet elutasítja vagy a pert megszünteti.

(3) A (2) bekezdésben foglalt esetben a pénzügyi intézménynek a fogyasztóval külön törvény szerint meghatározott módon kell elszámolnia.”

„7. § (1) Az ezen alcím alatt szabályozott perre a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseit az ezen alcímben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[...]

(5) A perben az idézés és a többi bírósági irat kézbesítését bírósági alkalmazott végzi. A bírósági alkalmazott a kézbesítést munkanapon 8 és 18 óra között végzi. A felek kötelesek biztosítani, hogy ebben az időszakban az átvételre jogosult személy részére az idézés és a többi bírósági irat kézbesíthető legyen. A bírósági kézbesítő a kézbesítésről feljegyzést készít, melynek minden esetben tartalmaznia kell a bíróság nevét, a bírósági irat kézbesítésének időpontját (év, hónap, nap, óra, perc pontossággal), a bírósági ügy számát és a bírósági alkalmazott aláírását. Ha a kézbesítés eredményes, a feljegyzésnek tartalmaznia kell az átvevő aláírását is. Ha a kézbesítést az átvevő megtagadta, a feljegyzésnek tartalmaznia kell ennek tényét is. Ha a kézbesítés első alkalommal azért eredménytelen, mert azt az átvételre jogosult személy nem vette át, a feljegyzésnek tartalmaznia kell ennek tényét is. Ha az átvételre jogosult személy az idézést és a többi bírósági iratot nem vette át, a bírósági kézbesítőnek a kézbesítést az első kézbesítéstől számított legalább egy óra elteltével ismételtelen meg kell kísérelnie, az első kézbesítés szabályainak alkalmazásával. Ha az átvételre jogosult a kézbesítést megtagadta, a kézbesítés napján kézbesítettnek kell tekinteni az idézést és a többi bírósági iratot. Ha az átvételre jogosult az iratot nem veszi át, a kézbesítés második megkísérlését követő napon kézbesítettnek kell tekinteni az idézést és a többi bírósági iratot. A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem előterjesztésének nincs helye.

[...]

(7) A perben nincs helye

- a) beavatkozásnak,
- b) keresetváltogatásnak,
- c) viszontkeresetnek,
- d) szünetelésnek,
- e) a Pp. 104/A. § (1) bekezdése alkalmazásának,
- f) a Pp. 121/A. § (1)–(3) bekezdése alkalmazásának,
- g) bírósági meghagyás kibocsátásának,
- h) hiánypótlásnak,
- i) csatlakozó fellebbezésnek és csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek,
- j) a Pp. XXVIII. fejezete alkalmazásának.”

„8. § (1) A pénzügyi intézmény 6. § szerinti polgári peres eljárást megindító keresetlevelének, ha a per tárgyat képező ÁSZF kikötést

- a) deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés esetén alkalmazták, az e törvény hatálybalépésétől számított harminc napon belül,

[...]

kell a bírósághoz beérkeznie, a határidő jogvesztő.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.”

„9. § (1) A per a Fővárosi Törvényszék kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe tartozik.

(2) Ha a per bonyolultsága indokolja, az elsőfokú bíróság a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy a perben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. Ha a bíróság a per tanács elé utalásáról rendelkezett, utóbb a perben egyesbíró nem járhat el.

(3) A bíróság a keresetet harminc napon belül bírálja el.”

„10. § (1) A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a keresetlevelének az alperes részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább három nappal megelőzze.

(2) A tárgyalást legkésőbb a keresetlevelének a bírósághoz érkezésétől számított nyolcadik napra kell kitűzni.

(3) Bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, és amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a keresetlevelében előadottakat vagy az alperes védekezését igazolják. Bizonyítás felvételének helye van a felek által nyomban feljánlott bizonyítékokra is.

(4) A tárgyalást egy alkalommal és csak akkor lehet elhalasztani – legfeljebb hét napra –, ha ez a felek által feljánlott bizonyítás lefolytatása érdekében szükséges.”

„11. § (1) A bíróság az eljárásban kizárólag azt vizsgálja, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés a 4. § (1) bekezdése szerint tisztességes-e.

(2) Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés nem felel meg a 4. § (1) bekezdés szerinti bármelyik feltételnek, és ezért a szerződéses kikötés tisztességtelen, a keresetet elutasítja.

(3) Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés megfelel a 4. § (1) bekezdés szerinti valamennyi feltételnek, megállapítja, hogy a szerződéses kikötés tisztességes és ezért érvényes.”

„19. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt eltéréssel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az 1–18. § a kihirdetést követő 8. napon lép hatályba.”

III.

- [41] A bírói kezdeményezések nem megalapozottak.
- [42] 1. Az indítványokban foglalt érdemi kérdések alkotmányossági vizsgálatát megelőzően az Alkotmánybíróság áttekintette, hogy a Tv. szabályozási tárgyköre mire terjed ki, milyen szerződéseket érint.
- [43] 1.1. A Tv. tárgyi hatálya minden, 2004. május 1. napja és 2014. július 19. napja között kötött deviza és forint alapú fogyasztói kölcsönszerződésre (a 2014. október 15-én hatályba lépett törvénymódosítást követően ezek mellett a deviza szerződésekre) kiterjed.
- [44] Ami a deviza alapú kölcsönszerződéseket illeti, általánosságban megállapítható, hogy azok hosszú időtartamra szóló (tartós), nagy kockázatú jogviszonyok. Piaci bevezetésüket megelőzően ezek tartalmával, rendes vagy rendellenes lebonyolódásával kapcsolatosan sem az ilyen pénzügyi terméket értékesítő bankok és más pénzügyi intézmények (pénzügyi szolgáltatók), sem az ezeket igénybe vevő adósok nem rendelkeztek kellő tapasztalattal. A nemzetközi kereskedelmi gyakorlatban ismert az ún. „elnehezdedési klauzula” (Hardship clause), amely arra kötelezi a feleket, hogy tárgyalják újra a szerződést, ha az említett klauzulában meghatározott körülmények (pl. a jelentős árfolyamváltozás) bekövetkeznek. Ez a klauzula a felek közötti érdek- és értékegyensúly és ezáltal az ügylet fenntartását segíti elő, különösen a hosszú távú, nagy kockázatú szerződések esetén. Deviza alapú kölcsönzés – a kirovó pénznemtől eltérő lerovó pénznemben történő teljesítéssel – a bankok egymás közötti gyakorlatában nem volt ismeretlen, ezeket azonban csak nagyon rövid (napokban, hetekben, kivételesen hónapokban meghatározott) időszakokra kötötték, az árfolyamváltozás felső limitjét (mint megszüntető feltételt) is kikötve. Ilyen vagy ezekhez hasonló, a gyengébb feleket (a termék „fogyasztóit”, az adósokat) védő garanciális feltételeket ezek a szerződések általában nem tartalmaztak. Köztudomású, hogy a 2008–2009-es globális pénzügyi válságot követően az ilyen szerződések több százezres nagyságrendben tartósan és súlyosan elnehezültek. Háztartások tömege került nehéz élethelyzetbe, családok tízezreit fenyegette a kilakoltatás stb. A probléma negatív következményeit a társadalom, a nemzetgazdaság egésze viseli, ezek kezelése, orvoslása bírói úton (az individuális jogvédelem keretében) nem volt lehetséges. A Kúria 6/2013-as PJE határozatában nyíltan így foglalt állást és a jogalkotói beavatkozást sürgette. Kifejtette, hogy a bírói szerződésmódosítás nem alkalmas jogi eszköz arra, hogy „társadalmi méretű gazdasági változásoknak azonos típusú szerződések nagy tömegét hasonlóan – csak az egyik fél számára hátrányosan – érintő következményeit orvosolja. Ha ezeket a hátrányos következményeket a jogalkotó bizonyos körben jogszabállyal rendezte, a jogalkotói beavatkozás e körben az egyedi bírói mérlegelést kizárja.” A probléma kezelése mindhárom hatalmi ágnak, a pénzügyi intézményrendszernek, az adósoknak és az egész társadalomnak is egyre sürgetőbb elemi érdeke. A kormány kérésére a szerződések módosítása révén megvalósítható, törvényhozó általi beavatkozás alkotmányos kereteit az Alkotmánybíróság – fenntartva és megerősítve a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatban kimunkált elveket – a 8/2014. (III. 20.) AB határozatában jelölte ki.
- [45] E határozatában az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként mondta ki, hogy „[a]z M) cikk (2) bekezdése második mondatából általánosságban az államnak az a kötelezettsége következik, amely – az Alaptörvényben szereplő alkotmányos értékek figyelembevételével – a fogyasztók érdekeit védő, az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben fellépő intézményrendszer létrehozására és fenntartására, továbbá a fogyasztók jogait biztosító jogszabályok megalkotására vonatkozik. Ez a kötelezettség nem teljesen azonos az állam alapvető jogok érvényesülését segítő intézményvédelmi kötelezettségével. Nem vezethető le az Alaptörvényből alkotmányértelmezési hatáskörben az, hogy az erőfölénnyel visszaélés, illetve a fogyasztói jogok megsértésének bizonyos formája, mértéke, vagy bizonyos szerződéstípus, vagy annak valamely feltétele közvetlenül az M) cikk (2) bekezdésébe ütköző lehetne” {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [61]}.
- [46] 1.2. Mind a jogalkotó, mind a jogalkalmazás felismerte a fogyasztói kölcsönszerződésekkel – elsősorban a deviza alapú szerződésekkel – kapcsolatban az elmúlt egy évtizedben felmerült problémákat, és a saját eszközeivel megpróbálta kezelni azokat. A jogalkotó értelemszerűen jogszabály-módosítás útján (l. pl. a régi Hpt. 210–210/A. §-ainak módosításai), illetve új jogszabályok alkotásával (pl. végtörlesztés, árfolyamgát bevezetése) avatkozott be, és kívánta az adósok pénzügyi helyzetére kedvezőtlen hatásokat ellensúlyozni, illetve a jövőre nézve

kikerülni. A szerződő felek konkrét jogvitáinak eldöntése a bíróságokra hárult, a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében végül több, a bíróságokra kötelező jogegységi határozat is született (6/2013. Polgári jogegységi határozat, 2/2014. Polgári jogegységi határozat). Ennek a folyamatnak a végén került sor arra, hogy a törvényhozó – a végrehajtó hatalmi ág kezdeményezésére – a bíróságok ítélkezési gyakorlatának és a jogegységi határozatokban kialakult álláspontnak a figyelemmel kísérése és elemzése után a Tv. megalkotása mellett döntött, jogszabályi (törvényi) szintre emelve a bíróságok joggyakorlatát. Az alkotmányos kereteken belül a vizsgált Tv. célja nem a szerződések módosítása, hanem a PJE határozatokból származó egyes követelmények általános érvényre juttatása, továbbá a fogyasztói kölcsönszerződésekkel összefüggő további kormányzati intézkedések előkészítése.

- [47] A PJE határozat tartalma három kérdés köré csoportosítható. Az első pont a deviza alapú szerződések esetében annak a szerződési rendelkezésnek a tisztességtelenségét vizsgálta, mely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli. A PJE határozat második rendelkező részi pontja az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét vizsgálta. Ezzel összefüggésben – utalva a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontjában felsorolt elvekre – általános érvénnyel megállapította, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. Végül a PJE határozat által szabályozott harmadik problémakör a folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok (különnemű árfolyamok) alkalmazásának tisztességtelenségét rendezte. A határozat kimondta, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok, mint átszámítási árfolyamok helyett a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama válik a szerződés részévé mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe.
- [48] A jelen alkotmánybíróági határozatban vizsgált Tv. kizárólag a PJE határozat 2. és 3. rendelkező részi pontjával kapcsolatos szabályokat tartalmaz. Jelen alkotmányossági vizsgálat azonban még ennél is szűkebb tárgykört érint: tekintettel arra, hogy az árfolyamrés rendezésére vonatkozó törvényi szabályt, a 3. §-t támadó indítvány nem érkezett, az eljárás – az indítványhoz kötöttség elve alapján – kizárólag az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötéseket érintő törvényi rendelkezések vizsgálatára terjed ki.
- [49] 2. Ezt követően az Alkotmánybíróság a Tv. támadott rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatát az alábbiak szerint végezte el.
- [50] 2.1. Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [51] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény jogbiztonságra vonatkozó B) cikk (1) bekezdésének és az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális megfelelése, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele alapján arra jutott, hogy a jogbiztonság követelményével kapcsolatos korábbi megállapításai alkalmazhatóságának nincs akadálya. Ugyanakkor a konkrét ügyel összefüggésben nem hagyhatók figyelmen kívül a deviza alapú kölcsönszerződések százezreinek súlyos és elhúzódó társadalmi, gazdasági következményei sem. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésére tekintettel abból indult ki, hogy a Nemzeti Hitvallás szerint „Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét.” A demokratikus jogállam ilyen kötelessége az M) cikk (2) bekezdése alapján az, hogy fellépjen a tisztességtelen versennyel, az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben és védje a fogyasztók jogait. Ha a gyengébb felek tömegeinek súlyos válsághelyzete folytán az alapvető jogaik kerülnek veszélybe, ezek védelme az állam (és minden hatalmi ág) – jogállamiságból és a jogbiztonságból is eredő – elsőrendű kötelessége [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Az állam ilyen jellegű „beavatkozása” hiányában ugyanis a kiszolgáltatott helyzetben levő adósok alapjogainak, végső soron emberi méltósághoz való joguknak a sérelme visszafordíthatatlanul bekövetkezne.

- A bíróságoknak az Alaptörvény 28. cikke alapján a vizsgált Tv. hiányában is így kellett volna értelmezniük a jogszabályokat.
- [52] 2.2. Az Alkotmánybíróság a jogbiztonság sérelmével kapcsolatos indítványi elemek közül először azt vizsgálta meg, mely a Tv. alaptörvény-ellenességét formai okokból állítja.
- [53] Az indítványozó bíró kifogásolta, hogy a jogszabály elfogadását megelőzően nem folytatták le az Európai Unió működéséről szóló szerződésben előírt konzultációt az Európai Központi Bankkal (a továbbiakban: EKB). A törvényhozási eljárás szabályainak be nem tartása pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt kivételesen alapot adhat a jogszabály közjogi érvénytelenségének a megállapítására és megsemmisítésére.
- [54] Az EKB 2014. július 28-án tette közzé CON/2014/59 számú véleményét, melyben rámutatott, hogy 2014. június 27-én kapott felkérést arra, hogy véleményt alkosson a fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó egyes intézkedésekre vonatkozó törvényjavaslatról. A törvényt 2014. július 4-én elfogadta az Országgyűlés, még mielőtt az EKB elfogadhatta volna a véleményét. Az Alkotmánybíróság már több alkalommal leszögezte, hogy „[a]z Európai Közösségek alapító és módosító szerződése az Alkotmánybíróság hatáskörének szempontjából nem nemzetközi szerződések, [...] e szerződések, mint elsődleges jogforrások [...] közösségi jogként a belső jog részei, mivel a Magyar Köztársaság 2004. május 1-jétől az Európai Unió tagja. Az Alkotmánybíróság hatáskörének szempontjából a közösségi jog nem minősül [...] nemzetközi jognak”, ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak a hatáskörét előíró jogszabályi rendelkezések alapján „nincs hatásköre annak vizsgálatára, hogy valamely jogszabály sérti-e az Európai Unió jogát” [61/2011. (VII. 13.) AB határozat, ABH 2011, 290, 325.] {L. még: 72/2006. (XII. 15.) AB határozat (ABH 2006, 819, 861.), 368/D/2010. AB végzés (ABH 2011, 2840, 2845.)} Az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hatályos szabályok [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés, illetve az Abtv.] jelenleg sem biztosítanak lehetőséget arra, hogy az Alkotmánybíróság azt a kérdést megvizsgálja, hogy valamely jogszabály formai vagy tartalmi értelemben az Európai Unió jogával összhangban került-e elfogadásra. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a jogszabály közjogi érvénytelenségének megállapítását kéri – az EKB-val történő konzultáció hiányára alapított – bírói kezdeményezést hatáskörének hiánya miatt nem vizsgálhatta, ezért azt az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.
- [55] 2.3. Ezt követően az Alkotmánybíróság az indítványnak a jogbiztonság sérelmét érdemben állító részeit vizsgálta meg.
- [56] 2.3.1. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a jogalkotó – azáltal, hogy a Tv. egyes rendelkezéseit a kihirdetését követő napon, más rendelkezéseit a kihirdetést követő 8. napon léptette hatályba – nem biztosított kellő időt a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez sem a címzettek, sem pedig a bíróság számára.
- [57] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A felkészülési idő „egy jogszabály megalkotása és kihirdetése, illetve hatálybalépése, azaz normatív hatásának kifejtése között eltelt idő” [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 498.].
- [58] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson
- a jogszabály szövegének megismerésére;
 - a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez;
 - a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire.
- [59] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy annak vizsgálatát, hogy a felkészülési idő megfelelő-e, illetve, hogy sérti-e a jogbiztonság követelményét, a szabályozás tartalmi változásaira figyelemmel kell elvégeznie {összefoglalóan: 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236], megerősítette: 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [122]}. A „jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; megerősítette: 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [238]}. „A jogbiztonságot súlyosan sérti, ha az új, illetve többletkötelezettségeket előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatálybalépése közötti felkészülési idő elmarad vagy olyan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni. Ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából eredően a jogszabály címzettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új

- szabályozás megismerhetőségének hiányában valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek; különösen, ha emiatt joghátrányok is érik (érhetik) őket” {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [239]}. Az Alkotmánybíróság a döntését ezen általános elvek fényében, de mindig egyedi mérlegelés alapján hozza meg.
- [60] A Tv.-t 2014. július 18-án hirdették ki, rendelkezései pedig a 19. §-ban foglaltaknak megfelelően két lépcsőben – a 19–21. §-ok a Tv. kihirdetését követő napon, míg az 1–18. §-ok a kihirdetést követő 8. napon – léptek hatályba.
- [61] A megjelölt időpontokat nem önmagukban kell vizsgálni, annak megítélésakor, hogy elegendő volt-e a jogszabály megismerésére, alkalmazására való felkészülési idő, hanem elsősorban annak van jelentősége, hogy a Tv. rendelkezései pontosan milyen tartalmat hordoznak, és milyen, adott esetben felkészülést igénylő új, illetve többletkötelezettségeket írnak elő a címzettek számára.
- [62] A Tv. az 1. §-ban meghatározott fogyasztói kölcsönszerződésekkel összefüggésben alapvetően két tárgykört szabályoz: a) egyrészt bizonyos szerződési kikötéseket semmisnek nyilvánít (árfolyamrés, 3. §), illetve b) más szerződési kikötések tekintetében a tisztességtelenség – megdönthető – törvényi vélelmet állítja fel (egyoldalú kamat-, költség-, és díjmelés lehetősége, 4. §). Az indítványozó bíró a Tv. 3. §-át nem kifogásolja, azzal kapcsolatban alaptörvény-ellenességet nem állít. A felkészülési idő hiányára hivatkozással kizárólag a 4. § által megállapított törvényi vélelem megdöntésére létrehozott eljárási rendet sérelmezi: azt, hogy a vélelem megdöntésére irányuló pert deviza alapú szerződés esetében a Tv. hatálybalépésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül, míg forint alapú szerződés esetében a hatálybalépést követő 90. és 120. nap között kell megindítani [Tv. 8. § (1) bekezdés]. A bíróság e körben arra is utal, hogy a jelzett határidők a Tv. kétlépcsős hatálybalépése miatt 8 nappal megrövidülnek.
- [63] Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatakor irányadó elveket az egységes ítélkezési gyakorlat kialakítása céljából a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény határozta meg. Ezeket az elveket vette át a Magyar Közlöny 2014. évi 91. számában 2014. július 3-án közzétett 2/2014. Polgári jogegységi határozat – ez azt jelenti, hogy a bíróságoknak az egyes jogvitákat a konkrét perekben a jogegységi határozatban foglalt alkalmazásával kell eldönteniük –, majd emelte törvényi szintre a jogalkotó a Tv.-nyel. Az érintett pénzügyi intézmények számára már a PK vélemény (de legkésőbb a PJE határozat) elfogadásától kezdődően nyilvánvalóan ismert volt, hogy a fogyasztók által kezdeményezett jogvita esetében az eljáró bíróságok milyen elvek mentén fogják – illetve kötelesek – megítélni a vitatott szerződési kikötéseket.
- [64] A törvényi vélelem megdöntése iránt indított peres eljárás szabályai valóban a Tv. kihirdetését követő 8. napon léptek hatályba. E rendelkezések az érintett pénzügyi (és nem pénzügyi) intézmények számára felkészülési időt igénylő rendelkezéseket annyiban tartalmaztak, hogy előírták: amennyiben a Tv. 4. §-a által tisztességtelenségnek minősített szerződési kikötésekkel összefüggésben nem kezdeményeznek peres eljárást meghatározott időtartamon belül, e kikötések mindenképpen semmisnek tekintendők. Hangsúlyozandó: a peres eljárás szabályai a kihirdetéstől kezdve ismertek voltak, a felkészülési idő szempontjából jelen ügyben annak nincs döntő jelentősége, hogy e szabályok csak a kihirdetést követő 8. napon léptek hatályba, azonban a kereset benyújtására nyitva álló határidőt a kihirdetést követő naptól kellett számítani. Ennek megfelelően a kérdés tehát az, hogy elegendőnek tekinthető-e a Tv. által biztosított időtartam arra, hogy az érintettek döntést hozzanak a keresetindítás tárgyában, előkészítsék és benyújtsák a vonatkozó keresetleveleket.
- [65] A Tv. alapján a keresetindításról a címzettek maguk dönthettek (a korábban már ismert PK vélemény és a PJE határozat tartalmának ismeretében is), azonban az is kétségtelen, hogy a perindítás elmaradásának következményei – arra figyelemmel, hogy nemcsak konkrét perekben vitássá tett, hanem általánosan valamennyi szerződést érintenek – azonnaliak és viszonylag súlyosak voltak az érintetteknek. Jogi helyzetüket jelentős mértékben befolyásoló döntésük meghozatalára a pénzügyi intézményeknek a jogalkotó viszonylag rövid felkészülési időt biztosított. A Tv. ugyanis vitathatatlanul jelentős változást idézett elő a fogyasztói kölcsönszerződések alanyainak a helyzetében: a felállított törvényi vélelem lényegében megfordította a szerződések alanyainak a pozícióját, hiszen ettől kezdve a pénzügyi intézményeknek kell – rövid, jogvesztő határidőn belül – pert indítva arra hivatkozniuk, s azt bizonyítaniuk, hogy a vitatott szerződési kikötések megfeleltek a Tv.-be átirított elveknek, s ezáltal nem voltak tisztességtelenségek. Ezt egy viszonylag hosszú időszak alatt – 2004. május 1. és 2014. július 19. napja között bármely időpontban – alkalmazott általános szerződési feltételeik vonatkozásában kellett megtenniük. Ugyanakkor a törvényi vélelem kizárólag az egyoldalú kamat-, díj-, illetve költségemelés lehetővé tevő szerződéses kikötéseket érintette, mely az általános szerződési feltételeken belül egy kisebb, pontosan körülhatárolt rész. Ezeknek az elemeknek a beazonosítása még egy hozzávetőlegesen 10 éves szerződéses időtartamot tekintve sem okozhat olyan problémát, amely a keresetindítási határidő megtartását ellehetetleníti. Továbbá a Tv. pontosan meghatározta, hogy mely – a PK vélemény és a jogegységi határozat alapjául szolgáló konkrét perekben az egyes szerződésekre már általánosan érvényesített – elveknek kell megfelelniük az érintett kikötéseknek [4. § (1) bekezdés a)–f) pont].

A kritériumok egy része nem enged mérlegelést [pl. b) pont: van-e ok-lista, s ha igen, taxatív vagy példalózó jellegű felsorolást tartalmaz], míg más kérdések megítélése a bíróság mérlegelésére van bízva [pl. a) pont: a fogyasztó számára világos, érthető-e az általános szerződési feltétel megfogalmazása]. A bíróság meggyőzésére irányuló érvelést – a szerződési kikötések részletesebb elemzését – lényegében csak ezen utóbbi elemek vonatkozásában kellett előterjeszteni.

- [66] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a forint alapú szerződések vonatkozásában a 8. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított határidő (120 nap) nem tekinthető rövidnek. A deviza alapú szerződések esetében a 8. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott 30 napos időtartam pedig ugyan általánosságban rövidnek minősül, mindazonáltal – tekintettel a fent kifejtett szempontokra – a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztetőnek nem tekinthető, a jogalkotó nem tette eleve lehetetlenné a jogszabályi rendelkezésekhez való alkalmazkodást.
- [67] A vizsgált jogszabály továbbá egy jelentős – adott esetben nagy számú pert indukáló – társadalmi probléma gyors megoldásának igényével született. Ez a tény – a szerződési kikötések érvényességével kapcsolatos, évek óta fennálló bizonytalan jogi helyzet – is okkal indíthatta a jogalkotót arra, hogy a felkészülési folyamatot a lehető legrövidebb, de még teljesíthető időre szűkítse.
- [68] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint végezetül nem megalapozott az indítványozó bíró azon érve, mely szerint a bíróságoknak sem volt elegendő idejük felkészülni a jogszabály alkalmazására a peres eljárás megindítására vonatkozó határidő rövidege miatt. A bíróságok esetében a jelzett 30 napnak a felkészülési idő alkotmányos követelményével összefüggésben – a PK és a PJE határozat ismeretében – nincs érdemi jelentősége, a bíró nem is fejtette ki, hogy jogalkalmazóként pontosan milyen magatartást írt elő számára a jogalkotó, melynek nem lehetett – a jogszabály kihirdetése és hatálybalépése, illetve a keresetindításra előírt határidő között – eleget tenni.
- [69] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – megjegyezve, hogy a Tv. szabályozási tárgyára és jelentőségére tekintettel a felkészülési idő szokatlanul rövidnek tekinthető – a Tv. közjogi érvénytelenségét állító – a felkészülési idő hiányára alapított – indítványi elemet megalapozatlannak találta és elutasította.
- [70] 2.3.2. Az indítvány részben a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának a sérelmét állította, illetve azzal érvelt, hogy a Tv. egyes rendelkezéseinek a tartalma nem világos és nem egyértelmű, ezért az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta meg, hogy a jogbiztonság követelményének a sérelme ezen okból megvalósult-e.
- [71] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek. [Először: 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 170, 172.]
- [72] A Tv. támadott rendelkezéseit az Alkotmánybíróságnak tehát abból a szempontból kellett megvizsgálnia, hogy a Tv. a korábban létrejött jogviszonyokra milyen hatással van, valamint azt, hogy a Tv. rendelkezései a korábbi szabályozástól eltérő tartalommal bírnak-e.
- [73] 2.3.3. A Tv. 1. § (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a bírói kezdeményezéssel vitatott rendelkezéseinek hatálya a 2004. május 1. napja és a Tv. hatálybalépésének napja (2014. július 19.) között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki.
- [74] A szabályozás alkotmányossági megítélése szempontjából annak van elsődleges jelentősége, hogy a Tv. a korábban hatályos szabályrendszer helyesen értelmezett tartalmához képest érdemben más, hátrányosabb jogi környezetet hoz-e létre, azaz a már fennálló jogviszonyok a korábbi szabályozásnak ehhez a helyes értelmezéséhez képest más jogi megítélés alá esnek-e [vö: 152/2008. (XII. 10.) AB határozat, ABH 2008, 1487, 1490–1491].
- [75] A konkrét esetben a kérdés tehát az, hogy a fogyasztói kölcsönszerződések egyes kikötéseinek a tisztességessége, illetve tisztességtelensége a Tv. hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokat illetően másként volt-e megítélhető, mint a Tv. hatálybalépését követően.
- [76] Ehhez azt kellett áttekinteni, hogy a Tv. egyes, anyagi jogi és nem eljárásrendelkezései tartalmilag új szabályozási környezetet hoztak-e létre.
- [77] Az Alkotmánybíróság ennek a kérdésnek a megalapozott eldöntéséhez elkülönítette a szerződési kikötések tisztességességének/tisztességtelenségének megítélésére vonatkozó joganyag vizsgálatát (jogalap), illetve a szerződéses kikötések tisztességtelensége miatti jogkövetkezmények problematikáját.
- [78] Ebben a pontban az Alkotmánybíróság a szerződési kikötések tisztességességének, illetve tisztességtelenségének a megítélésére vonatkozó joganyag vizsgálatát (jogalap) folytatta le.
- [79] Az európai civilizáció egyik pilléréként is számon tartott római magánjogból kétezer év óta ismert és bevett a contra bonos mores elve, mely szerint a jóerkölcsbe ütköző jogügylet semmis, ahhoz joghatás nem fűződhet. Az elvet a mintaként is szolgáló francia, osztrák, német magánjogi kódexek törvényi rangra emelték (Code civil Art. 1131.

és 1132.; Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch § 878.; Bürgerliches Gesetzbuch § 138.), Magyarországon az első versenytörvény (1923. évi V. törvénycikk 1. §), majd Magyarország Magánjogi Törvényjavaslata (Mtj.) 956. §-a iktatta be (1928-ban). Következtetésként ebből levonható, hogy az erkölcstelen ügylet tilalma az európai közös alkotmányos hagyománynak és a magyar történeti alkotmánynak is szerves része, alapvető értéke.

- [80] Ezzel a fejlődési folyamattal összhangban a régi Ptk. 4. § (1) bekezdése a magánjog egészének alapelveként monda ki, hogy a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. A régi Ptk. 5. § (1) tiltotta a joggal való visszaélést. Ilyennek minősült a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha a nemzetgazdaság megkárosítására, a személyek zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne. A *contra bonos mores* elv a régi Ptk. 200. § (2) bekezdés 2. mondataként így szólt: „Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik”. A régi Ptk. 209. § (1) bekezdése kimondta, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Ugyanennek a szakasznak a (2) bekezdése megállapította, hogy a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
- [81] Tartalmilag a régi Ptk.-val megegyező szabályozást tartalmaz az új Ptk. 1:3. § (1) bekezdése, az 1:5. § (1) bekezdése, a 6:96. §-a, valamint a 6:102. § (1) bekezdése.
- [82] Ezt az egyértelmű és töretlen jogfejlődést tartalmazza immár alkotmányos értéként az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése: „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”
- [83] A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 2. §-a kimondja, hogy tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül – különösen a megrendelők, vevők, igénybevevők és felhasználók (a továbbiakban együtt: üzletfelek), illetve a versenytársak törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően – folytatni. A Tptv. 21. § a) pontja értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen: az üzleti kapcsolatokban – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni.
- [84] A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény 3. § (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat, amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el.
- [85] A fenti történeti jogfejlődésből, alkotmányos és jogszabályi környezetből az a következtetés vonható le, hogy a Ptk.-nak mint *lex generalis*-nak a tisztességességre vonatkozó generálklauzuláját konkretizálják a *lex specialis*-nak minősülő ágazati törvények. Az ágazati törvényekben megjelenő speciális előírások mögöttes jogaként a régi és az új Ptk. szerződési feltételek tisztességtelenségét tiltó általános rendelkezése mindvégig alkalmazandó maradt. A Tv. tehát új jogszabályi környezetet – visszaható hatállyal – nem teremtett. Ez alól kivételt az az eset jelenthetne, ha megállapítható lenne, hogy a Tv. valamely más jogszabály által korábban előírt szerződési feltétel tisztességtelenségének a vélelmét állítaná fel. A régi Ptk. 209. § (5) [2009. július 1-jét követően (6)] bekezdése kimondta ugyanis, hogy nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg. A bírói kezdeményezésben a pénzügyi intézmények éppen arra hivatkoztak, hogy a régi Hpt. 210. § (3) bekezdése felhatalmazást adott az egyoldalú szerződésmódosításra azzal, hogy „a kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi”.
- [86] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakat hangsúlyozza.
- [87] A régi Ptk.-hoz fűzött Nagykommentár (A Polgári Törvénykönyv Magyarázata, CompLex Kiadó Budapest 2007, szerk: Gellért György, 791. oldal) mindenekelőtt utal a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) tárgyi hatályára. Eszerint ide tartoznak egyfelől az általános szerződési feltételek, másfelől azok a fogyasztóval szemben használt kikötések is, melyeket a felek

nem közösen és kölcsönösen alakítottak ki, vagyis amelyeket a fogyasztóval szerződő másik fél egyoldalúan, előre meghatározott, noha nem minősülnek általános szerződési feltételeknek (3. cikk 2. bekezdés).

- [88] Az irányelv 3. cikke szerint az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A 4. cikk (1) bekezdése szerint egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. A (2) bekezdés értelmében a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.
- [89] A Nagykommentár ekképp folytatódik: „[a] törvény nem tartalmazza a tisztességtelenség pontos meghatározását, azt ugyanis csak egy rendkívül rugalmatlan szabályozás lenne képes normatív módon szabályozni. [...] Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek körében azonban nem lehet kiindulásként sem elfogadni azt, hogy lényegében egyenlő piaci szereplők kötnek szerződést egymással, akik képesek az érdekeiknek megfelelő megállapodást elérni. Valójában a piacokon jellemzően néhány szereplő diktálja a feltételeket, és a velük szerződő felek ezeket a feltételeket lényegében kénytelenek elfogadni. Ilyen piaci körülmények között indokolt, hogy az állam a felek egyensúlyának kisebb felborulása esetén is beavatkozzon a gyengébb fél védelmében. A tisztességtelenségi szabályok ezt biztosítják. Ha a szerződés a felek jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, akkor a feltétel tisztességtelenségnek minősül, és az ilyen feltételeket a régi Ptk. 209/A. § érvénytelennek (semmisnek, illetve megtámadhatónak) minősíti. A régi Ptk. 209. § (2) bekezdése azt a követelményt mondja ki, hogy az egyes kikötések nem önmagukban vizsgálendók, hiszen csak a teljes szerződési konstrukció vizsgálatával állapítható meg, hogy a szerződés a felek jogait és kötelezettségeit hogyan állapítja meg. [...] Az irányelv azonban nem annak vizsgálatát kívánja meg, hogy a tisztességtelen kikötés alkalmazója milyen tudati állapotban volt, [jóhiszemű vagy rosszhiszemű] hanem az adott szerződéses feltétel objektív tisztességtelenségének vizsgálatát várja el. Ennek a jóhiszeműség és tisztesség követelménye felel meg. Ezt a követelményt a régi Ptk. 4. § (1) bekezdése általános elvként is megfogalmazza, és a törvény a tisztességtelenségi szabályok között külön is nevesíti ezt az elvet. (Az objektív és szubjektív jóhiszeműség megkülönböztetése a külföldi jogokban is ismert. A német jog például különbséget tesz a szubjektív tartalmú *Guter Glaube* és az objektív tartalmú *Treu und Glauben* között.)” (A Polgári Törvénykönyv Magyarázata, CompLex Kiadó Budapest 2007, szerk: Gellért György, 791–793. oldal). Utal a Nagykommentár továbbá arra, hogy „[a] Fővárosi Bíróság tisztességtelenségnek minősítette egy kölcsönszerződés kikötéseit, amely szerint [...] a bank a pénzügyi kamatlábak, valamint a bank forrásköltségei változásának függvényében naptári évenként egyszer kamatváltozást eszközölhet; [...]” (A Polgári Törvénykönyv Magyarázata, CompLex Kiadó Budapest 2007, szerk: Gellért György, 794. oldal).
- [90] Fentieket a konkrét ügyre vetítve az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [91] A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 210. § (3) bekezdése – mint részletszabály – valóban lehetővé tette a kamat, a díj és az egyéb szerződési feltételek tekintetében az egyoldalú, az ügyfél számára kedvezőtlen módosítását (abban az esetben, ha a szerződés ezt külön pontban meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi). Ez azonban csak egy „felhatalmazó típusú rendelkezés” volt, semmi esetre sem tekinthető úgy, hogy a jogalkotó – kizárva a régi Ptk. 209. § (5) [illetve később (6)] bekezdésének – mint háttérjogszabálynak az – alkalmazhatóságát – maga határozott volna meg egy szerződési feltételt, ami „nem minősülhet tisztességtelenségnek”. A felhatalmazó szabályon alapuló egyoldalú szerződésmódosításnak a kezdetektől fogva mindvégig korlátját képezte a jóhiszeműség és tisztesség általános, mögöttes törvényi követelménye. A Hpt. felhatalmazó rendelkezése a tisztesség, tisztességesség követelményét egyáltalán nem helyezte hatályaon kívül, és nem is függesztette fel.
- [92] Mindezzel összhangban a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény is megfogalmazta: „[ö]nmagában abból, hogy a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételekben az egyoldalú szerződésmódosítás jogát a Hpt.-ben írt követelményeknek megfelelő módon határozza meg, nem következik, hogy az ily módon körülírt okok – tartalmuk szerint – ne minősülhetnének a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sértő, egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztóra hátrányos, tisztességtelen kikötéseknek. Az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó kikötés attól még minősülhet tisztességtelenségnek, hogy nem ütközik jogszabályba.” Az általános jellegű felhatalmazó szabályt konkrét tartalommal kitöltő, egyoldalú szerződésmódosító jogügyleteknek („hatalmasságoknak”) is meg

kellett tehát felelniük a jóhiszeműség és a tisztesség általános, garanciális követelményének. Ehhez nyújtott konkrét támpontokat a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenség minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet, mely már jóval a deviza alapú kölcsönszerződések megjelenése előtt exemplifikatív felsorolásban határozta meg, hogy a fogyasztó és a gazdálkodó szervezet közötti szerződésben mely szerződési feltételek minősülnek tisztességtelenségnek. A Korm. rendelethez a legelső szerződéskötésektől kezdve hozzáigazíthatták a pénzügyi intézmények a szerződéses gyakorlatukat.

- [93] Ezzel összhangban a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 3. pontja rögzíti: „[a]z olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható. [...] A kógens keretszabályt a pénzügyi intézmény rendelkezési joga tölti meg tartalommal. Ilyen esetekben hivatkozni lehet arra, hogy a módosításra feljogosító egyik vagy másik, vagy valamennyi kikötés a tartalmában indokolatlanul és egyoldalúan előnyös a pénzügyi intézmény javára – hátrányos a fogyasztó számára –, ezért tisztességtelen; a feltétel tisztességtelenségének tartalmi vizsgálata pedig a bíróság jogkörébe tartozik. Vizsgálható a feltétel tisztességtelensége akkor is, ha az adott jogszabály diszpozitív rendelkezésében meghatározott feltételtől tér el a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételekben”.
- [94] Éppen ennek a „körülényrendszernek, körülényösszességnek” a további konkretizálását, a bírói gyakorlatban kikristályosodott egyes elemeinek a jogszabályba foglalását valósította meg a jogalkotó a régi Hpt. e tárgyban született és 2009. után bekövetkezett szigorításával, valamint a szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet megalkotásával. Az a tény, hogy a régi Hpt. a bevezetett módosítások nyomán külön nevesítette a szimmetria, a felmondhatóság, az objektivitás, a ténylegesség elvét (melyeket később a PK vélemény és a PJE határozat is átvett az egységes joggyakorlat kialakítása és fenntartása érdekében), még nem eredményezett az indítványozó által hivatkozottan tartalmilag és érdemben új szabályozási környezetet. A jogalkalmazásnak és a jogalkotásnak ez az egymásra épülő szerves fejlődése – ami a magánjogot mindig is jellemezte – nem jelenti azt, hogy a feleknek már a szerződések megkötésekor ne kellett volna tudniuk arról, hogy ezek az elvek a tisztesség általános követelményének részeként feltétlenül érvényesülésre tarthatnak számot. A jóhiszeműség és tisztesség követelménye a Ptk. szintjén kodifikált jogelv, amit alkotmányos érték rangjára emelt az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, így ez a generálklauzula imperatív szabálynak tekinthető a jogrendszer egészére, különösen pedig a magánjog rendszerére és jogviszonyaira nézve (horizontális hatály). Ugyanerre mutatott rá az Alkotmánybíróság a 8/2014. (III. 20.) AB határozatában: „[a]z Alaptörvényben foglalt jogok a magánjog generálklauzuláin keresztül képesek beszűrődni a magánjog rendszerébe” {Indokolás [56]}.
- [95] Nem a konkrét esetekben kikristályosodó elvek után válik tehát egy kikötés tisztességtelenné, hanem azért állapítja meg a jogalkalmazó, majd a jogalkotó annak tisztességtelenségét, mert már korábban sem felelt meg a generálklauzula általános tartalmának. Az érvénytelenség megállapítása mindig szükségszerűen visszahat a szerződéskötés időpontjára. Az érvénytelenség immanens tartalmi eleme ugyanis az, hogy a szerződés vagy annak egy része már a szerződés megkötésének időpontjában valamilyen „jogi hibában” szenved. Az érvénytelenség tehát egy olyan speciális polgári jogi szankció, mely nem válhat el a szerződés létrejöttének időpontjától, annak keletkezéséig szükségszerűen visszahat. Ennek megfelelően a polgári jog dogmatikájával lenne ugyanis ellentétes az, ha a Tv. a már bekövetkezett súlyos hátrányokat figyelmen kívül hagyva az érvénytelenség jogkövetkezményét csupán a jövőre nézve vonná le. Emiatt tehát a vizsgált jogszabály nem a közjogi értelemben vett visszaható hatályú jogalkotás sérelmét valósítja meg, hanem az érvénytelenség jogintézményének lényegéből fakadó szükségszerű következményeket alkalmazza.
- [96] Lényegében az eleve adott jogszabályi környezetben kötötték meg azokat a fogyasztói kölcsönszerződéseket, melyek egyes kikötései tisztességtelenségének megállapítása iránt számos per indult, a tisztességtelenség jogi megítélése esetről esetre formálódott. A Tv. tartalma e szerint nem más, mint a jogalkalmazói gyakorlatból leszűrt jogalkotói (jelen esetben a törvényhozó általi) autentikus jogértelmezés, mely a bíróságokra és az érintett szerződő felekre általánosan kötelező. Általában a jogértelmezés a jogszabály eleve adott tartalmát tárja fel, így ezzel kapcsolatban a visszaható hatály nem is értelmezhető. Valójában tehát a bíróságoknak az egyedi ügyekben értelmezés útján kialakított gyakorlata (az anyagi jogi szabályok eseti értelmezése) eredményezte a PK vélemény, majd a PJE határozat megszületését, mely végül egy jogalkotási aktusban, a Tv.-ben öltött jogszabályi formát. A Kúria a jogegység biztosítása érdekében foglalta össze az egyedi jogesetek eldöntése során felmerült és alkalmazott irányadó elveket és szabályokat. Az ennek a folyamatnak az eredményeként megszületett Tv. tehát nem keletkeztetett új anyagi jogi feltételeket, így (a speciális eljárási szabályok kivételével) nem is hozott létre új – az érintetteknek nézve hátrányosabb – szabályozási környezetet.

- [97] Mindezek mellett további érvként az Alkotmánybíróság utal még néhány határozatára. Egy nyitott, az absztrakció magas szintjén megfogalmazott generálklauzula – mint jelen esetben a tisztességesség követelménye – minden esetben értelmezésre szoruló jogfogalmat jelent. A generálklauzulák jogrendünk integráns részét képezik, ugyanúgy, mint a részletező, kazuisztikus normák (801/B/2002. AB határozat, ABH 2008, 1899, 1904.). A 847/B/1996. AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „[a] jogalkotóknak a normavilágosság követelményeinek megfelelő jogszabálysöveget kell kibocsátaniuk. A jogalkotó feladata az, hogy a jogi szabályozás körébe vont életviszonyokat megfelelő rendelkezésekkel szabályozza. Az már egyfelől az életviszonyok, másfelől a szabályozás jellegétől függ, hogy a rendelkezés ad-e mérlegelési vagy értelmezési jogkört a jogalkalmazó szerveknek vagy sem. Esetenként a jogi szabályozás zárt, tételes felsorolást tartalmaz, amelyet a jogalkalmazó szervek nem bővíthetnek. Előfordulhat azonban, hogy a szabályozni kívánt társadalmi viszonyok annyira sokrétűek és változatosak, hogy az említett szabályozási mód alkalmazása szóba sem jöhet. Ilyenkor a jogszabály vagy tartalmi ismérvek alapján határozza meg a személyek, tárgyak, szolgáltatások ama körét, amelyre valamely rendelkezés irányadó, vagy példálózó felsorolást foglal magában.” (ABH 1996, 644, 645.) Az 55/2001 (XI. 29.) AB határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta továbbá, hogy bizonyos esetekben éppen nem a részletező, hanem az általános, keretjellegű szabályozás segíti elő a jogbiztonságot. „A [...] jogszabályok világossága, áttekinthetősége érdekében célszerű, ha a törvényhozó kerüli azoknak a helyzeteknek a teljes körű felsorolását, melyekre a jogszabály adott rendelkezését alkalmazni kell; az életviszonyok folytonos alakulása, változásai következtében e helyzetek kimerítő felsorolása reménytelen vállalkozás volna. Ha pedig újból és újból kiderülne, hogy a törvény hatályát ki kell terjeszteni olyan helyzetekre is, melyekre a törvényhozó eredetileg nem gondolt vagy nem gondolhatott, ez a sorozatos törvénymódosítások kényszere folytán az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság egyik elemére, a jogbiztonságra nézve jelentene veszélyt.” (ABH 2001, 442, 461.)
- [98] Az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességességének a konkrét feltételeivel kapcsolatos jogértelmezést ugyan utólag foglalták PK véleménybe, jogegységi határozatba és jogszabályba, de a megjelenő követelmények kezdettől fogva levezethetők voltak az általános jogszabályi rendelkezésekből. A tisztességesség mércéje nem változott, pusztán jogszabályban is rögzítésre került az, ami korábban is (a régi Ptk., és a bírói gyakorlat, valamint az Irányelv alapján) eleve követelmény volt. A régi (és az új) Ptk. rendelkezései, valamint a Kúria által kialakított elvek alapján a kérdéses szerződési kikötések tisztességességének a megítélésén a Tv. nem változtatott, hanem csak a generálklauzula törvényi keretén belül annak – ab ovo meglevő – tartalmát határozta meg differenciáltan. Ugyanígy foglalt állást a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény, miszerint „[n]em ütközik a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába, ha a bíróság a szerződéskötés időpontjában hatályos Ptk. rendelkezések alapján az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét állapítja meg olyan okból, amelyet utóbb a külön törvény – adott esetben a kialakult joggyakorlat tapasztalatait felhasználva – kötelezően is szabályoz.”
- [99] Ezzel áll összhangban az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése, miszerint egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A 3. cikk (3) bekezdése hivatkozik arra, hogy az Irányelv melléklete tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.
- [100] Ezeket a rendelkezéseket is alapul véve mondta ki az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben (Kásler-ügy), hogy „a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 irányelvben foglalt követelménye nem korlátozható kizárólag azok alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére. Éppen ellenkezőleg [...] mivel a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, az átláthatóság e követelményét kiterjesztő módon kell érteni.” (Indokolás 69, 70. bekezdések)
- [101] A fogyasztót tehát a szerződéskötés során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, az szerződéskötést követően esetlegesen bekövetkező körülményváltozásokból eredő többletkötelezettségeket, azok keletkezésének indokait, a kötelezettségváltozás várható mechanizmusát és annak lehetséges mértékét.
- [102] A tisztességesség egyik elemének, az átláthatóság követelményének az elemzése során megállapítható: az átláthatóság követelménye azt is jelenti, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását a fogyasztó ellenőrizni tudja és fel tudjon lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint rá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor.
- [103] Mindezek alapján tehát az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Tv. nem alkotott új anyagi jogszabályt visszamenőleg, hanem az érintett időszakban mindig is hatályban volt anyagi jogszabálynak az európai és

a magyar bírósági gyakorlat által kidolgozott és kötelezően alkalmazandóvá tett (azaz az anyagi jog értelmezésének pontosításával eleve az anyagi jog részévé vált) értelmezését foglalta a Törvénybe, emelte jogszabályi szintre. Mivel a Tv. a tisztességtelenségre vonatkozó joggyakorlatot kötelező jelleggel lefektető jogegységi határozatnak a korábbi jogszabályi rendelkezéseket értelmező-konkretizáló normatartalmát emelte jogszabályi szintre – és ezt a címében pontosan megjelölte – ezért nem lehet szó visszaható hatályú szabályozásról, és így a visszaható hatály tilalmának megsértése nem merülhet fel.

- [104] A szerződéskötést követően hatályba lépett szabályok tehát nem tartalmaznak olyan új elemet, amely a szerződés megkötésekor a felek számára nem lehetett ismert, így a Tv. 1. § (1) bekezdése vonatkozásában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelme nem állapítható meg, ezért az Alkotmánybíróság az indítványokat ebben a vonatkozásban is elutasította.
- [105] 2.3.4. Az indítványozó bíró a Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseit (tisztességtelen kikötés megtámadhatósága vagy semmissége) is a visszaható hatályú jogalkotás szempontjából sérelmezte.
- [106] A visszaható hatályú jogalkotás az alábbiak miatt ebben az esetben sem állapítható meg.
- [107] A 3/2011. PK vélemény a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről rendelkezik. A vélemény preambuluma szerint az Irányelv (1993. április 5.) értelmében a tagállamoknak megfelelő és hatékony eszközöket kell biztosítaniuk ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. Ilyen eszköznek minősülnek a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű perek, melyek bírói gyakorlatában számos jogalkalmazási nehézséget jelentő kérdés merült fel. Ezek megoldása – és a hivatkozott uniós jogi kötelezettség teljesítése – érdekében szükségessé vált egységes jogértelmezés kialakítása. A vélemény a 2. pontja értelmében „Magyarország 2004. május 1-jével csatlakozott az Európai Unióhoz. A C-203/04. számú Ynos Kft. kontra V. J. ügyben az Európai Unió Bírósága nem válaszolta meg érdemben azt a kérdést, hogy az Irányelv 6. cikke alapján a tisztességtelenségnek mi a jogkövetkezménye, mert a konkrét ügyben vitatott szerződés még 2004. május 1-je előtt jött létre. A C-243/08. számú Pannon GSM Zrt. kontra S.-né Gy. E. ügyben viszont a felek a szerződést 2004. december 12-én kötötték, ezért azt az Európai Unió Bírósága már érdemben tárgyalta. Döntésében kifejtette, hogy a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésre állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek. Ha álláspontja szerint az ilyen feltétel tisztességtelen, annak alkalmazását mellőzi, kivéve, ha ezt a fogyasztó – a bíróság általi kioktatást követően – ellenzi (34–35. pontok). A tisztességtelen szerződési feltétel pedig nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és e tekintetben nem szükséges, hogy a fogyasztó az ilyen feltételt előzetesen eredményesen megtámadja. Hangsúlyozta továbbá, hogy a fogyasztók hatékony védelme csak akkor biztosítható, ha a nemzeti bíróságnak lehetősége van az ilyen feltétel hivatalból történő értékelésére (23., 28. pontok).
- [108] Az Országgyűlés az Európai Unió Bírósága által kifejtettekkel összhangban a 2006. évi III. törvénnyel módosította – 2006. március 1-jei hatállyal a Ptk.-t – egyebek mellett akként, hogy a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek jogkövetkezménye a semmisség [Ptk. 209/A. § (2) bekezdés]. Az Európai Unió Bírósága a C-240/98. számú Océano Grupo ügyben kifejezetten utalt arra, hogy a nemzeti bíróságoknak irányelvkonform módon kell értelmezniük a nemzeti jogszabályokat. E követelménynek megfelelően a Ptk.-nak egy adott ügyben irányadó rendelkezéseit az Irányelv céljára és rendelkezéseire tekintettel, úgy indokolt értelmezni, ahogy azt a fogyasztói érdekek hatékony érvényre juttatásának célja szükségessé teszi.
- [109] Mindebből az következik, hogy nem csak a 2006. március 1-jétől, hanem már a 2004. május 1-je és 2006. február 28. között kötött fogyasztói szerződésekben is a semmisség a jogkövetkezménye az egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltétel tisztességtelenségének.
- [110] Ugyanezen indokok alapján az Irányelv céljainak az 1997. évi CXLIX. törvénnyel módosított Ptk. 209. §-ának az az értelmezése tesz eleget, hogy a 2004. május 1-je és 2006. február 28. között kötött fogyasztói szerződések részévé vált általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt is – figyelemmel a Ptk. 234. § (1) bekezdésére – határidő nélkül lehet benyújtani közérdekű keresetet”.
- [111] Közvetetten ezt a jogalkalmazói megoldást támasztja alá az Európai Unió Bíróságának a Cofidis SA. ügyben született C-473/00 számú ítélete, mely szerint az Irányelv által megkövetelt védelmet nem biztosítja az a nemzeti szabályozás, amely a gazdálkodó szervezet által a fogyasztó ellen indított perben a bíróságnak nem teszi lehetővé, hogy a fogyasztói szerződés egyes kikötéseinek tisztességtelenségét határidő nélkül, hivatalból megállapítsa.
- [112] Mindebből az következik, hogy a vitatott időszakban a régi Ptk. a fogyasztói szerződések tisztességtelenségével szemben a megtámadás lehetőségét biztosította, ugyanakkor a bírói gyakorlat szerint (3/2011. PK vélemény) a jogkövetkezmény ebben az esetben is a semmisség volt.

- [113] A PK véleményben rögzítettek alapvetően a bíróságok joggyakorlatára nézve fogalmaznak meg iránymutatásokat, céljuk az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás biztosítása. Ezt a feladatot az Alkotmánybíróság a Kúriától nem veheti át. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseinek a megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította, mivel visszaható hatályú jogalkotást a törvény hivatkozott helyei a semmisség tekintetében sem tartalmaztak.
- [114] 2.3.5. Az indítványozó a Tv. 1. § (2) bekezdését abban a tekintetben tartotta a normavilágosság követelményébe ütközőnek, hogy a „nem kell alkalmazni” fordulat álláspontja szerint nem zárja ki határozottan a Tv. alkalmazásának lehetőségét.
- [115] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a jogalkotó a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvénnyel (a továbbiakban: Tv2.) a Tv. 1. § (2) bekezdése a) és b) pontjának a tartalmát módosította, a jelenleg hatályos szövegváltozat két más esetet szabályoz. Ugyanakkor a jogalkotó a Tv2.-ben nem rendelkezett arról, hogy ezt az anyagi jogi szabályt a folyamatban levő ügyekben alkalmaznia kell-e, valamint az eljáró bírói tanács sem módosította a bírói kezdeményezés tartalmát a Tv2.-vel hatálya léptetett szövegre, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az indítvány benyújtásakor hatályos szöveg tekintetében folytatta le.
- [116] Az Alkotmánybíróság már a 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában elvi érveléssel mutatott rá arra, hogy a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon (ABH 1992, 135, 142.). A normavilágosság sérelme miatt az alkotmányellenesség akkor állapítható meg, ha a szabályozás a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot és ennek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára, illetőleg a normaszöveg túl általános megfogalmazása miatt teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak. (Pl. 1160/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 607.) A 42/1997. (VII. 1.) AB határozat szerint „[a]lkotmányellenesség nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható.” (ABH 1997, 299, 301.)
- [117] Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabály tartalma nem értelmezhetetlen, nem kiszámíthatatlan és nem túlzottan általános megfogalmazású, így nem eredményez jogbizonytalanságot sem. A „tilos alkalmazni” helyett a támadott jogszabályi rendelkezés „nem kell alkalmazni” fordulata is kizárja, hogy a Tv. alkalmazható legyen azokra a fogyasztói kölcsönszerződésekre, amelyek teljesítésére irányuló kötelezettség végtörlesztés, vagy a fogyasztói kölcsönszerződés fedezetéül szolgáló ingatlanok az állam által történő megvásárlása következtében megszűnt. Erre tekintettel az indítványt az Alkotmánybíróság ebben a vonatkozásban is elutasította.
- [118] 2.3.6. Az indítványozó bíró azt is a normavilágosság követelményébe ütközőnek vélte, hogy a Tv. 1. § (1) bekezdése nem határozza meg egyértelműen, hogy mely szerződések tartoznak a „deviza alapú szerződések” fogalmi körébe.
- [119] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakra mutat rá. A Tv. tárgyi hatályát, egyfelől a Tv. 1. § (1) bekezdése határozza meg, másfelől a Tv2. beiktatott (la) bekezdése egészíti ki.
- [120] A jogállamiság [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság, mely megköveteli az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát, az egyes normák egyértelműségét. „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a normavilágosság a jogbiztonság alapvető eleme, a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság [...] megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142.]. Alkotmányellenesség nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható [42/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 299, 301.]. [...] Hangsúlyozandó: a jogalkotótól nemcsak hogy elvárható a mondatfűzés grammatikai hibátlansága, a norma logikai egységének és közérthetőségének a biztosítása – mivel az alkalmazhatóságnak ez az alapja –, a normavilágosság alkotmányos követelmény is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján; ugyanezt továbbá a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (1) bekezdése kifejezetten rögzíti is (A jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.). {3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [13], [16]}
- [121] Az Alkotmánybíróság jelen ügygel összefüggésben megjegyzi: A „deviza alapú” szerződés fogalmát számos jogszabály használja, definíciót azonban – a vizsgált Tv.-en kívül – csak két hatályos jogszabály, – a régi Hpt.-vel megegyezően – a Hpt. [267. § (1) bekezdés], illetve a teljes hiteldíj mutató meghatározásáról, számításáról és közzétételéről szóló 83/2010. (III. 25.) Korm. rendelet [2. § (1) bekezdés 2. pont] – ad egymással nem

- teljes összhangban. A jogszabály-alkotói következetlenséget – és a részben ebből is fakadó jogalkalmazói jogbizonytalanságot – észelve a 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának III. 1. pontja részletesen elemzi a deviza alapú szerződések jellemzőit.
- [122] Kétségtelen tehát, hogy a Tv.-ben használt fogalom értelmezésre szorul, azonban „[a] bírónak [...] nem elegendő önmagában a jogbiztonság elvének részét képező normavilágosság követelményének sérelmére hivatkozni sem azon az alapon, hogy nem tudja megállapítani az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket, sem azon az alapon, hogy nem tudja azokat egyértelműen értelmezni [28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [36]]. A norma megszővegezéséből fakadó nehézségek „csak ott vetik fel a jogbiztonság sérelmét, és válik elkerülhetlenné a norma megsemmisítése, ahol a jogszabály eleve értelmezhetetlen, és ez alkalmazását kiszámíthatatlanná, a norma címzettjei számára előreláthatatlanná teszi [3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [10]].
- [123] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezek a feltételek a Tv.-nyel összefüggésben nem állnak fenn. A „deviza alapú” szerződések tömegesen jöttek létre, lényegük közismert, az ilyen szerződés fogalmát a jogalkotó rögzíti, és az nem minősül eleve értelmezhetetlennek.
- [124] Ugyanez az érvelés irányadó az indítványozó azon hivatkozására, hogy „az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel” mint definíciós elem nem értelmezhető aggálytalanul. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben is megjegyzi, hogy magából a régi és az új Ptk.-ból [6:77. § (1) bekezdés], az ahhoz fűzött indokolásból, a Tv. 5. § (1) bekezdéséből, az Irányelv 3. cikk (2) bekezdéséből, továbbá a 2/2011, a 3/2011 és a 2/2012 PK véleményekből, valamint a 3/2013, a 6/2013 és a 2/2014 PJE határozatokból a jogalkalmazó feladata e fogalom tartalmának a feltárása.
- [125] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, az Irányelv 3. cikk (2) bekezdése 1993-óta tartalmazza azokat a rendelkezéseket, hogy „egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében. Az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégiscsak egy előre kidolgozott szabványszerződés. Olyan esetekben, amikor egy eladó vagy szolgáltató arra hivatkozik, hogy egy szabványfeltételt egyedileg megtárgyaltak, ennek bizonyítása az eladót vagy szolgáltatót terheli.” Emiatt az indítványozó nem hivatkozhat alappal arra, hogy „az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel” ne lenne aggálytalanul értelmezhető. A Tv. alapján eljáró bíróság egy-egy perben nem konkrét szerződéseket, hanem általános szerződési feltételként (a továbbiakban: ÁSZF) általánosan alkalmazott kikötések tisztességességét vizsgálja. A felperesnek kell a keresetlevélben meghatározni, hogy mely kikötéseket teszi a per tárgyává.
- [126] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a vonatkozásban is elutasította.
- [127] 2.3.7. A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdésének a sérelmét az indítványozó azzal indokolta, hogy a jogbiztonság követelményét sérti, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések tisztességtelenségének vélelmét kizárólag a Tv. 6. §-a szerinti per megindítása során lehet megdönteni, erre más polgári jogvitában nincs mód.
- [128] A jogalkotó a Tv. által felállított vélelem megdöntésére egy, az „általános” eljárési szabályoktól részben eltérő, „különös” eljárési szabályrendszer alkotott, melynek célja a peres eljárások gyors lebonyolításának elősegítése. Önmagában az a tény, hogy e törvényi vélelem megdöntése kizárólag ebben a speciális eljárásban lehetséges, nem sérti a jogbiztonság alaptörvényi követelményét. A speciális eljárás megindításának lehetőségéről a Tv. 6. §-a rendelkezik. A speciális eljárési szabályok megalkotásának ugyanis az volt az indoka, hogy ugyanazon szerződéses kikötéseket ugyanazon elvek alapján, nem bizonytalan kimenetelű egyedi perek ezreiben, hanem pénzügyintézetként egyetlen, a pénzügyi intézmény ügyfeleit illetően erga omnes hatályú ítélettel záruló eljárásban vizsgáljon a bíróság. A perekben születő ítéletek erga omnes hatálya a Tv. 6. §-ából derül ki. Ennek oka az is, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési kikötések tisztességtelenségével kapcsolatos jogviták olyan, közgazdasági és szociális, állami szintű problémákat érintenek, melyek esetlegesen több ezer egyedi bírósági eljárás keretében – ahogyan ezt a PJE határozatban a Kúria is hangsúlyozta – nem voltak hatékonyan kezelhetők. A PJE határozat bíróságokra nézve kötelező jellege folytán a folyamatban levő bírósági eljárásokban a szerződési kikötések tisztességtelenségének a megítélése egyértelművé vált. A PJE határozat nyomán továbbá mindazok, akiknek a szerződése – bírósági határozat nélkül – az elévülési időn belül szűnt meg, szintén pert indíthatnak volna az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelensége megállapítása iránt. A Tv. nem tesz mást, mint – a tömeges perindítást elkerülendő – jogszabállyal rendezi az érintett kikötések sorsát.
- [129] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az igazságügyi miniszter tájékoztatása szerint mintegy 1,8 millió polgári peres eljárás megindításával kellett volna számolnia a jogalkalmazónak (és a jogalkotónak), ami – az évente

átlagosan 160 000 megindult polgári peres eljáráshoz viszonyítva – olyan ügyteher növekedést eredményezett volna, mely hosszú időre megbénította volna az igazságszolgáltatást. Az a törvényhozói beavatkozás tehát, mellyel igen nagy számú egyedi per néhány sui generis eljárás lefolytatásával kiváltható, úgy hogy a pénzügyi intézményeknek is lehetőségük van a vélelem megdöntésére és ezzel párhuzamosan a bíróságok működése sem lehetetlenül el, nem tekinthető a jogbiztonság követelményét sértő állami beavatkozásnak.

- [130] Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően – összhangban az Alaptörvény fogyasztóvédelmi célú és tartalmú M) cikkével – megjegyzi: a bíróságok csak egyedi ügyekben biztosíthatják a fogyasztóvédelmi jogszabályok érvényesülését, társadalmi szintű problémák esetén az államnak kell beavatkoznia, és megoldást nyújtania, akár jogalkotás útján is. Önmagában az a tény, hogy az állam egy konkrét szerződéses kikötés vonatkozásában átvállalta az igényérvényesítést a fogyasztótól, illetve a közérdekű kereset előterjesztésére jogosulttól, összhangban áll a fogyasztóvédelem alkotmányos követelményével. Ezt támasztják alá az Irányelv 7. cikkének (1)–(3) bekezdései, melyek szerint „a tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.” Az Irányelv ugyan felvázol egy olyan eljárásrendet, melyben a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezhetnek a bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt, azonban ez a típusú eljárás nem tekinthető az egyetlen megfelelő megoldásnak. Az Irányelv által kitűzött célkitűzésből levezethető az az értelmezés is, miszerint ha a tisztességtelen szerződési feltételek tömegesen merülnek fel, a tagállam akár jogalkotás útján is beavatkozhat és az eljárási szabályokat oly módon alakíthatja ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt.
- [131] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt a részét is elutasította.
- [132] 2.3.8. Az indítványozó azt is a jogbiztonság követelményébe ütközőnek tartotta (és ezért ez Tv. egészének a megsemmisítését kérte), hogy a pénzügyi intézményeknek úgy kell megindítaniuk a Tv. által szabályozott pert, hogy „annak jogkövetkezményeit nem ismerik”, azt a külön törvényt ugyanis, mely alapján az általános szerződési feltételek érvénytelensége esetén a pénzügyi intézménynek a fogyasztókkal el kell majd számolniuk, a jogalkotó csak később hozza meg.
- [133] A Tv. által szabályozott eljárás eredménye a Tv. 11. § (2) és (3) bekezdése szerint vagy az, hogy a bíróság megállapítja, hogy a szerződéses kikötés tisztességtelen, mert nem felel meg a Tv. 4. § (1) bekezdés szerinti bármelyik feltételnek, és a keresetet elutasítja, vagy az, hogy a bíróság szerint a kikötés megfelel a 4. § (1) bekezdés szerinti valamennyi feltételnek, és megállapítja, hogy a szerződéses kikötés tisztességes és ezért érvényes.
- [134] Amennyiben a kikötés érvényes, úgy a jogkövetkezmény ismert, az megegyezik a szerződésben foglaltakkal. Amennyiben a kikötés a Tv. szerint tisztességtelen és semmis, akkor a bíróság a keresetet elutasítja. A semmisség jogkövetkezményét – ha az eredeti állapot nem állítható vissza – a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése szabályozta általánosságban (vö: új Ptk. 6:110, 6:112. §). Annak speciális, konkrét jogkövetkezménye (a felek közötti elszámolás módja) azonban a külön törvény elfogadásáig nem ismert. Kizárólag a felek közötti elszámolás módját nem rendezte a Tv.-nyel egyidejűleg a jogalkotó. Ugyanakkor ennek a pernek kizárólag a szerződési kikötés tisztessége vagy tisztességtelensége a tárgya, nem pedig a felek elszámolásának módja. A kikötés érvényessége vagy érvénytelensége ilyen értelemben közvetlenül nem függ az ahhoz kapcsolódó elszámolástól, mint jogkövetkezménytől. A jelen Tv. szerinti eljárás eredményét ugyanis az elszámolás módja, annak ismert vagy esetlegesen még nem ismert volta nem befolyásolja. Nem az alapján ítélt meg ugyanis a vizsgált szerződési kikötés tisztességes vagy tisztességtelen volta, hogy azt követően a felek hogyan számolnak el egymással, azaz hogy a jogviszonyukat hogyan rendezik, hanem az alapján, hogy a sérelmezett kikötés már a szerződés megkötésekor megfelelt, vagy nem felelt meg a fent bemutatott jogszabályi rendelkezéseknek. Mindezekre tekintettel önmagában attól, hogy a felek közötti elszámolásnak a módja és részletszabályai csak az eljárás lefolytatását követően válnak ismertté, nem teszi a jogszabályt a jogbiztonság követelményébe ütközővé. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a tekintetben is elutasította.
- [135] 2.3.9. Az indítványozó a Tv. 1. § (6) és (7) bekezdéseinek alaptörvény-ellenességét azon az alapon állítja, hogy a követelés elévülésére vonatkozó rendelkezések kifejezetten nem módosítják a régi Ptk.-t, mégis előírják, hogy a bíróságok ezeket a szabályokat hogyan kötelesek értelmezni, mellyel a már több, mint öt éve nem érvényesített követelések is újra érvényesíthetővé válnak.
- [136] A fogyasztói kölcsönszerződések általában a felek között hosszú időtartamra fennálló, a feleket kölcsönösen megillető és terhelő jogosultságokat és kötelezettségeket magukba foglaló egységes szerződéses jogviszonyok. Az eltérő jogirodalmi véleményekkel szemben alkotmányosan elfogadható álláspont az, hogy ezekben az esetekben az egyes követelések a szerződés fennállása alatt önállóan nem évülhetnek el. A jogalkotó – hasonlóan

a lízingszerződésekben kikötött részletfizetés esetében alkalmazott megoldáshoz – a jogviszony egy egységként történő kezelése érdekében a támadott jogszabállyal olyan – a régi Ptk. elévülési szabályával nem ellentétes – értelmezést adott, mely szerint az elévülés csak a szerződéses jogviszonynak a szerződés szerinti megszűnésekor kezdődik el. Vagyis ameddig az adós tartozása a pénzügyi intézmény felé (és a pénzügyi intézmény követelése az adós irányában) fennáll, addig az egyes befizetések és követelések elévülése külön-külön nem kezdődhet el, azaz az adós által teljesített befizetésekkel kapcsolatos igények önállóan nem évülhetnek el. Annak érdekében tehát, hogy a teljesített részletek beszámítására ne külön-külön, részletenként kerüljön sor, a jogalkotó a Tv. 1. § (6) bekezdésébe foglalt értelmezési szabály bevezetése mellett döntött.

- [137] A Tv. 1. § (7) bekezdése arról is rendelkezik, hogy ne évülhessenek el azok a követelések, melyek tekintetében az elévülés már megkezdődött és ennek időtartama az elszámolásra vonatkozó külön törvény megalkotásáig eltelne. Erre az esetre a Tv. az elévülés nyugvását rendeli el. Tekintettel arra, hogy a külön törvényben az Országgyűlés a nyugvás végső határidejét a Tv2.-ben meghatározta, ezért nincs olyan körülmény, mely jogbizonytalanságot és ezáltal alaptörvény-ellenes helyzetet eredményezne. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében is elutasította.
- [138] 2.3.10. A Tv. konkrét rendelkezésének meghatározása nélkül az indítványozó bíró a jogbiztonság sérelmét állította amiatt is, hogy a Tv. a pénzügyi intézményeket arra kötelezi, hogy a velük egyébként magánjogi jogviszonyban nem álló állammal szemben indítsanak pert, melyben szerződéses partnereik – a fogyasztók, az adósok – még beavatkozóként sem vehetnek részt.
- [139] Az indítványozó bíró indítványának ebben a részében nem jelölte meg, hogy a Tv. pontosan mely rendelkezésének alaptörvény-ellenességét állítja. Emiatt az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének c) pontjának, miszerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálандó jogszabályi rendelkezést. Emiatt az Alkotmánybíróság az indítvány ezen részét az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [140] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság az indítványozónak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állító indokait vizsgálta meg.
- [141] Az indítványi elemek egy része az eljárásra előírt (az indítványozó megítélése szerint rendkívül rövid) törvényi határidőkben látta a hatékony jogvédelem sérelmét, másfelől az indítványozó azt állította, hogy egyes speciális eljárási szabályok miatt (a kézbesítési vélelem megdöntése kizárt, az illeték az általánosnál magasabb) a bírósághoz fordulás joga (és a jogorvoslathoz való jog is) sérül, végül a folyamatban levő perek felfüggesztése álláspontja szerint a törvényes bírótól vonja el az ügy eldöntésének a lehetőségét.
- [142] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot. „Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) foglalta össze. Az Abh2.-ben megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az Abh2.-ben kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98–99.) Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül.” [legutóbb megerősítve: 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.]

- [143] Az Alkotmánybíróság a fenti kritériumokat szem előtt tartva rámutat arra, hogy az indítványozó hivatkozásával ellentétben a tisztességes eljárás mércéjét nem a Pp. általános eljárási szabályai képezik. Kétségtelen tény, hogy a Pp. eljárási szabályai – melyeket számos alkotmánybírósági határozat megvizsgált – általánosságban megfelelnek a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy kizárólag az ilyen vagy ehhez hasonló szabályok által lefolytatott eljárás minősülne tisztességesnek. Az eljárás tisztességességének a kérdése az eljárásokra vonatkozó szabályrendszer egészének a vizsgálata alapján dönthető el, melyet az Alkotmánybíróság az alábbiak szerint folytatott le.
- [144] 3.1. A rövid törvényi határidőkkel összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [145] 3.1.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a keresetindítási határidő rövidegének alkotmányosságát vizsgálta meg.
- [146] Az Alkotmánybíróság több korábbi határozatában foglalkozott a jogvesztő keresetindítási határidőknek és a tisztességes eljáráshoz való jognak a kapcsolatával, melyet az 51/2009. (IV. 28.) AB határozatában foglalt össze. Eszerint „[a] 935/B/1997. AB határozatban az Alkotmánybíróság a gazdasági társaságokról szóló törvény azon rendelkezését vizsgálta, amely szerint a társasági határozatokat bíróság előtt a határozat meghozatalától számított 30 napon belül lehet megtámadni (Gt. 1. 45. §). Az Alkotmánybíróság kifejtette: »Az Alkotmány 57. § (1) bekezdésének a sérelme akkor lenne megállapítható, ha az orvoslás lehetősége egyáltalán nem lenne adott. A jogrendszer ilyen hiányai esetén van helye az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alkotmányellenesség kimondásának. [63/1997. (XII. 11.) AB határozat, ABH 1997, 365.]. Ezzel szemben önmagában az a tapasztalat, hogy egy létező, a bírósági út igénybevételét biztosító – de azt időbeli korláthoz kötő – szabály alkalmazása egyes esetekben méltánytalan, vagy akár igazságtalan eredményre vezethet, még nem jelenti az alapjog szükségtelen és aránytalan korlátozását«. (ABH 1998, 765, 772–773.) A jogviszonyok igazságos rendezéséhez és a jogbiztonsághoz fűződő érdek viszonyával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság egyúttal utalt azon gyakorlatára, mely szerint »[a]z anyagi igazságosság jogállami követelménye a jogbiztonságot szolgáló intézményeken és garanciákon belül maradvá válhat meg«. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.]. A bírósághoz való fordulás joga így – hasonlóan az Alkotmány által deklarált többi alapjoghoz – nem abszolút jellegű jogosultság, hanem a jogállamiság elemeként megjelenő jogbiztonság korlátai között juthat csak érvényre. A konkrét ügyben az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a jogbiztonság általános követelménye a társasági határozat bírósági felülvizsgálatára biztosított lehetőség kapcsán a társasági jog olyan, prioritást élvező célkitűzéseiben konkretizálódik, mint a forgalombiztonság és a hitelezővédelem. Ezekre figyelemmel a keresetindítási jog időbeli korlátozását nem ítélte sem szükségtelennak, sem pedig aránytalanoknak.
- [...]
- Később, a 70/2006. (XII. 13.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a bírósági eljárást megindító keresetlevél vagy kérelem késedelmes benyújtásáról szóló 4/2003. Polgári jogegységi határozat alkotmányosságának vizsgálata körében – korábbi határozataiban kifejtett álláspontját összefoglalva – megállapította, hogy »a keresetindítási jog határidőhöz kötése szükséges korlátozása a bírósághoz fordulás jogának (a jogállamiságból eredő jogbiztonság is ezt követeli meg), az arányossági kritérium pedig a határidő hosszához mérten határozható meg«. (ABH 2006, 786, 798.) Egyúttal megerősítette, hogy a jogvesztő keresetindítási határidő meghatározása önmagában nem alkotmányellenes.“ (ABH 2009, 374, 380–382.)
- [147] Az Alkotmánybíróság áttekintette a támadott Tv. által előírt keresetindítási és az eljárás során irányadó más határidőket.
- [148] A keresetlevélnek, ha a per tárgyát képező ÁSZF kikötést a) deviza alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés esetén alkalmazták, a Tv. hatálybalépésétől számított harminc napon belül [8. § (1) bekezdés a) pont.], ha b) forint alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, lízingszerződés esetén alkalmazták, akkor a Tv. hatálybalépésétől számított kilencvenedik és százhuszadik nap között kell a bírósághoz beérkeznie [8. § (1) bekezdés b) pont], a határidő jogvesztő.
- [149] Az indítványozó bíróság csak a deviza alapú szerződésekre vonatkozó előírásokkal összefüggésben hivatkozott alaptörvény-ellenességre, indokolást is csak erre vonatkozóan terjesztett elő. Ennek megfelelően alkotmányossági vizsgálat is csak ezekre a Tv.-i rendelkezésekre terjedt ki.
- [150] A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövidege, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel-e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi-arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

- [151] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a keresetindítási határidő hossza a bírósághoz fordulás alapjogával áll összefüggésben, a tisztességes eljáráshoz való joggal azonban e kérdés alkotmányossági összefüggésbe nem hozható.
- [152] A korlátozás szükségességével és arányosságával kapcsolatban a következőket kellett mérlegelni.
- [153] A törvényi rendelkezésekből nem állapítható meg, hogy a Tv. az egyes ágazati törvényekben előírt keresetindítási határidőknél sokkal rövidebb határidőket írna elő a felek számára. Például az új Ptk. a jogi személy határozatainak hatályon kívül helyezése iránti keresetet az érintett tudomásszerzésétől számított 30 napon belül lehet megindítani [3:36. §. (1) bekezdés]. A tag kizárására irányuló eljárásban a keresetet a legfőbb szerv határozatának meghozatalától számított tizenöt napos jogvesztő határidőn belül kell megindítani [3:108. § (2) bekezdés]. A hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvényben a jogsértő testületi döntés felülvizsgálatát bármely tagja kérheti a törvényszéktől az ellenőrző bizottság állásfoglalása kézhezvételétől számított harminc napon belül, mely határidő jogvesztő (53. §). Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény értelmében az Országgyűlés az európai uniós tervezetekkel kapcsolatban állást foglalhat a szubszidiaritás és arányosság elvének érvényesüléséről. Az Országgyűlés – az Európai Unió jogalkotási aktusának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő egy hónapon belül – kezdeményezheti, hogy a Kormány az EUMSz 263. cikke szerint nyújtson be keresetet az Európai Unió Bíróságához arra hivatkozással, hogy az Európai Unió jogalkotási aktusa a szubszidiaritás elvét sérti (71. §). A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint a köztisztviselő a közszolgálati jogviszonyból származó igényének érvényesítése érdekében közvetlenül a bírósághoz fordulhat, a keresetet a munkáltatói intézkedésről szóló irat kézbesítésétől számított harminc napon belül lehet a bírósághoz benyújtani (238. §). A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény értelmében a szolgálati bíróság hatáskörébe nem utalt szolgálati jogvitában a keresetet a sérelmezett intézkedés (határozat), magatartás vagy ezek elmulasztása esetén 15 napon belül kell benyújtani (146. §). Továbbá a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 115. § (2) bekezdése értelmében, ha a foglaltól számított 8 napon belül igényper indítottak, az igényelt vagyontárgy értékesítése iránt az igényper jogerős befejezése után lehet intézkedni. Látható tehát, hogy a 30 napos vagy akár rövidebb keresetindítási határidő előírása egyes speciális eljárásokban nem szokatlan jogi megoldás.
- [154] A Tv. által szabályozott perek tárgya a kikötések tisztességtelenségét állító vélelem megdöntése. Kétségtelen, hogy a deviza- és forinthitelezésből eredő vitás kérdések nem egy szűk társadalmi csoporttal összefüggésben vetődnek fel, hanem azok összetársadalmi és nemzetgazdasági jelentőségűek. Ebből kifolyólag nem oldhatók meg hatékonyan kizárólag a hagyományos, kétpólusú polgári peres keretek között. Önmagában az, hogy a jogalkotó ennek a problémának a kezelésére speciális eljárási szabályokat alkotott – így pl. a bizonyítási terhet is megfordította –, nem teszi az eljárást alaptörvény-ellenessé.
- [155] Azt kell még ezzel összefüggésben megvizsgálni, hogy a pénzügyintézetek számára nyitva álló keresetindítási határidő elegendő-e arra, hogy ezalatt reálisan mérlegelhessék és elhatározhassák, hogy meg kívánják-e dönteni a tisztességtelenség törvényi vélelmét. Ezzel összefüggésben vizsgálendő meg az indítványozó azon hivatkozása is, melyben az Egyezmény 6. cikkébe ütközőnek vélte a Tv. 7–15. §-ait.
- [156] A pénzügyintézeteknek valójában nem csupán harminc napjuk volt arra, hogy a fenti kérdéseket eldöntsék. Bár az Alkotmánybíróság a kellő felkészülési idővel összefüggésben fent kifejtett eddigi gyakorlatában a felkészülési időt a jogszabály kihirdetésétől számítja, jelen esetben egyéb szempontokat (nevezetesen azt, hogy a társadalom nagy részét érintő és kiemelkedő súlyú nemzetgazdasági és szociális problémáról van szó) is mérlegelni kellett. A pénzügyintézetek számára legkésőbb a törvény kihirdetésekor nyilvánvalóvá vált, hogy milyen határidővel kell megindítaniuk a kikötések tisztességtelenségének megdöntésére irányuló pert. Ugyanakkor – tekintettel arra, hogy a törvényjavaslatok szövegei az Országgyűlés honlapján elektronikus formában hozzáférhetők –, legkésőbb a törvényjavaslat megszavazásakor, 2014. július 4-én (tehát mintegy másfél hónappal a perek megindítására nyitva álló határidő lejárta előtt) nyilvánvalóvá vált a pénzügyintézetek számára, hogy a polgári peres eljárás főkérdése mi lesz. Az Alkotmánybíróság ismételten rámutat arra, hogy az Országgyűlés e tárgyú jogalkotási szándéka nem volt előzmény nélküli. Ugyanis nemcsak a deviza alapú kölcsönrel rendelkezők és a korábban ilyen típusú szerződést kötő pénzügyi intézmények számára volt nyilvánvaló, hogy viszonylag rövid időn belül jogszabály születik ebben a kérdésben, hanem a teljes társadalom, sőt a nemzetközi szakmai közvélemény is számos alkalommal értesülhetett az írott és elektronikus médián keresztül a kormány ezirányú törekvéseiről. A pénzügyi intézmények tehát – figyelemmel az ellenük jelentős számban, folyamatosan induló konkrét perekre is – alapos okkal számíthattak általános törvényi rendezésre, az ilyen jellegű kormányzati lépésekre. Hangsúlyozandó továbbá, hogy a pénzügyintézeteknek nem olyan érveket, tényeket és körülményeket kellett a keresetlevélbe foglalniuk, melyek számukra a Tv. megjelenése előtt teljesen ismeretlenek lettek volna, hanem akadálytalanul felhasználhatták a korábban indított perekben a keresetlevelek tartalmát, az érdemi ellenkérelmeket, a már befejeződött eljárások

- eredményét és az azokból leszűrt tapasztalatokat. Különös tekintettel igaz ez azokra a kérdésekre, melyeket a tisztességtelenséggel kapcsolatban a PJE határozat tartalmazott.
- [157] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel azt állapította meg, hogy a keresetindításra (formálisan) nyitva álló 30 napos határidő nem tekinthető sem szükségtelen, sem aránytalan alapjog-korlátozásnak.
- [158] A keresetindítási határidő előírása nem sérti az Egyezményt sem, ugyanis a Tv. nem tartalmaz olyan korlátozást, melyek lényegében a bírósághoz fordulás jogának a kizárását eredményeznék. A feleknek ugyanis érdemi és valós lehetőségük volt arra, hogy a keresetindítási határidő alatt az ügyüket bíróság elé vigyék (mint ahogyan ezt egyébként a benyújtott keresetlevelek és az ennek nyomán megindult perek nagy száma is alátámasztja).
- [159] Itt jegyzi meg az Alkotmánybíróság, hogy a különböző pénzügyi válságok kezelésének európai standardja sincs. A tagállami vagy banki csődhelyzetek kezelésében egy fejlődési folyamat figyelhető meg, ami a mérsékelt eszközöktől az egyre radikálisabb eszközök igénybe vételének irányába tart.
- [160] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a keresetindításra elegendő idő állt rendelkezésre, ezért a Tv. e támadott rendelkezései nem ütköznek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésébe, illetve az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésébe sem, ezért az indítványokat az Alkotmánybíróság elutasította.
- [161] 3.1.2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta azokat a rendelkezéseket is, melyek más határidőket szabnak.
- [162] A bíróság a keresetet harminc napon belül bírálja el [9. § (3) bekezdés]. A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a keresetlevélnek az alperes részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább három nappal megelőzze. A tárgyalást legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz érkezésétől számított nyolcadik napra kell kitűzni [10. § (1) és (2) bekezdés]. A tárgyalást egy alkalommal és csak akkor lehet elhalasztani – legfeljebb hét napra –, ha ez a felek által felajánlott bizonyítás lefolytatása érdekében szükséges [10. § (4) bekezdés]. Az ítélet kihirdetését – legfeljebb tizenöt napra – halaszthatja el a bíróság [12. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú határozatot – kivéve, ha annak kihirdetését a bíróság elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb nyolc napon belül kell írásba foglalni, és az írásba foglalást követő három napon belül kézbesíteni kell [12. § (2) bekezdés]. A fellebbezés határideje a határozat közlésétől számított nyolc nap [13. § (1) bekezdés]. A bíróság a fellebbezést harminc napon belül bírálja el [13. § (4) bekezdés]. A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a fellebbezésnek az ellenfél részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább három nappal megelőzze [13. § (5) bekezdés]. A bíróság a tárgyalást legkésőbb az iratoknak a másodfokú bírósághoz érkezésétől számított tizenötödik napra tűzi ki [13. § (6) bekezdés]. A tárgyalás egy alkalommal – legfeljebb hét napra – halasztható el [13. § (7) bekezdés]. A másodfokú eljárást befejező határozatot – kivéve, ha annak kihirdetését a bíróság elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb nyolc napon belül kell írásba foglalni. A másodfokú eljárást befejező határozatot a másodfokú bíróság három napon belül kézbesíti a feleknek [14. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelmet a másodfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított nyolc napon belül kell benyújtani [15. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálati eljárást 30 napon belül folytatja le [15. § (4) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárást befejező határozatot – kivéve, ha annak kihirdetését a Kúria elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb nyolc napon belül kell írásba foglalni, és azt a Kúria három napon belül kézbesíti a feleknek [15. § (6) bekezdés].
- [163] Az eljárási határidőkkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság gyakorlata a következő.
- [164] A tisztességes eljárás követelménye egy összetett, több elemből létrejövő minőség, amelynek megvalósulását vagy hiányát csak az eljárás egészének és összes körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.]
- [165] Egy speciális, a választási eljárásban irányadó határidőkkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az 59/2003. (XI. 26.) AB határozatában megállapította, hogy a jogorvoslati jog választási eljárásban való szabályozásának fontos szempontja, hogy az eljárás során minél hamarabb megszülessenek a végleges döntések. „A választási eljárás alapelvei szerint ugyanis a választás tisztaságának megóvása, a jogorvoslat lehetőségének biztosítása mellett a választás eredményének gyors és hiteles megállapítását is biztosítani kell; ennek érvényre juttatása a többi alapelvvel azonos fontosságú. Az ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódó jogviták a választások eredményének akár utólagos (későbbi) megkérdőjelezését is lehetővé tennék, adott esetben akadályoznák a választott testületek megalakulását (tisztaság betöltését) vagy kétségbe vonnák a már megalakult testületek (betöltött tisztaság) legitimitációját. Ez sértené az Alkotmány 2. § (2) bekezdésében foglalt népszuverenitás elvét, egyúttal ellentétes volna a jogállam demokratikus jellegével [Alkotmány 2. § (1) bekezdés].
- [166] A választási eljárásnak a demokratikus legitimitáció biztosításában megnyilvánuló funkciója, valamint az eljárási rend sajátosságai, ezen belül is különösen a jogalanyok (jogorvoslattal érintett személyek) fentebb kifejtett helyzete indokolttá teszi a rövid jogorvoslati határidők és az ehhez kapcsolódó szigorúbb feltételek meghatározását”. (ABH, 2003, 607, 612.)

- [167] Nyilvánvaló, hogy a most vizsgált speciális tárgykörben alkalmazott különösen rövid határidők egyik lényeges indoka is a jogbiztonság, illetve az e szabályok hiányában hosszú ideig fennálló, a fogyasztókat terhelő jogérvényesítési nehézségek kiküszöbölése. Ez a megfontolás vezette a jogalkotót a Tv. speciális eljárási szabályainak magalkotásával összefüggésben is. A Tv. alapján indított perek miatt ugyanis a korábban folyamatban volt, a fogyasztók által a pénzügyi intézményekkel szemben indított peres eljárások felfüggesztésre kerültek (Tv. 16. §), valamint a végrehajtási eljárások szünetelnek [Tv. 17. § (3) bekezdés]. Annak érdekében, hogy ez a bizonytalan jogi helyzet a lehető legrövidebb ideig álljon csak fenn, a jogalkotó úgy döntött, hogy szigorú és szűk, de általánosságban nem teljesíthetetlen eljárási határidőket vezet be az ilyen perek mielőbbi befejezésére.
- [168] Jelen esetben a további eljárási határidőkkel összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Önmagában az, hogy a Tv. rövid határidőket biztosít a felek és a bíróság számára is az egyes eljárási cselekmények megtételére, illetve a döntéshozatalra, nem teszi az eljárást alaptörvény-ellenessé. A Tv. által szabályozott polgári perek alapvetően ténykérdések okirati bizonyításáról és ehhez kapcsolódó jogkérdések megítéléséről szólnak, ezek pedig szakértők bevonását nem teszik indokolttá. Noha az indítványozó bírő nem adta indokát annak, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdés c), d) és e) pontjainak megítélése miatt képezhetne szakkérdést, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, illetve az átláthatóság elvének az általános szerződési feltételekben való érvényesülése az Alkotmánybíróság szerint nem igényel különleges szakértelmet. A bíróság feladata annak tisztázása, hogy az eredetileg a Kúria által kidolgozott elveknek, a tisztesség követelményének a banki ÁSZF-ekben található kikötések megfelelnek-e. A bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt ugyan, de meglehetősen szűk körben tűnik szükségesnek. A keresetlevélhez továbbá elektronikus adathordozót kell csatolni, amely tartalmazza a keresetlevélnek és mellékleteinek informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett változatát, mely a benyújtott iratok feldolgozását a bíróság számára megkönnyíti. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet is elutasította.
- [169] Ugyanezek az érvek hozhatók fel a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére vonatkozó rövid törvényi határidőkkel kapcsolatban. A fellebbezésre és a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló 8 napos törvényi határidő nem minősül teljesíthetetlennek, nem zárja el a feleket attól, hogy érdemi jogorvoslattal élhessenek a számukra sérelmes döntéssel szemben.
- [170] A fent kifejtett érvek miatt az Egyezmény 6. cikkének a sérelme sem állapítható meg abban az általánosságban, ahogyan azt az indítványozók állítják. A feleknek – annak ellenére, hogy a bizonyítás terjedelme korlátozott – érdemi és valós lehetőségük volt megfelelő hatékonysággal előadni az ügyeket. Egyfelől a pénzintézetek akadálytalanul felhasználhatták azokat az érveket, melyeket a korábban adott esetben ellenük indult peres eljárásban védekezésül előadtak, másfelől nem elhanyagolható a pénzintézet működéséhez elengedhetetlenül szükséges professzionális jogi és pénzügyi háttér sem, mely képes arra, hogy viszonylag rövid időn belül valódi, a Tv. által megfogalmazott vélelmet érdemben cáfoló, alaposan kidolgozott és bizonyítékokkal alátámasztott keresetlevelet fogalmazzon meg. Ezt a vélekedést támasztja alá, hogy a perek nagy része érdemi határozattal már lezárult, kisebb részükben a pénzügyi intézmények legalább részleges pernyertessége mellett.
- [171] Ugyanennek a kérdésnek a másik vetülete, hogy a Tv. által előírt határidőknek olyanoknak kell lenniük, melyek a bíróságok számára is biztosítják, hogy az eléjük vitt jog- és ténykérdéseket érdemben megvizsgálhassák. A fent kifejtettek ebben a tekintetben is irányadóak, és figyelembe veendőek. A bíróságok eljárására vonatkozó, a felmerült jogkérdések eldöntésére nyitva álló határidők nem tekinthetők olyanoknak, mint amelyek eleve kizárják a megalapozott döntés meghozatalát. A jogkérdések eldöntéséhez szakértő igénybevétele csak kivételes esetben válhat szükségessé, a tanúbizonyítás lényegében kizárt, emiatt a bizonyítás viszonylag rövid idő alatt befejezhető. Az eljáró bíróság vizsgálata – a nyilvánvalóan terjedelmes iratanyagból – a vitás jogkérdésre [Tv. 11. § (1) bekezdés] szűkül, melynek megítélésére a Tv. által biztosított határidő nem tekinthető eltúlzottan rövidnek.
- [172] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az eljárás lefolytatására szűk, de elegendő idő állt rendelkezésre, ezért a Tv. speciális törvényi határidőkre vonatkozó rendelkezései nem ütköznek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe.
- [173] 3.1.3. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben sérül a fegyverek egyenlőségének az elve is, mert eltérő határidők irányadóak a felperesekre és az alperesekre, ami a pénzintézetek (felperesek) számára hátrányos.
- [174] A 15/2002. (III. 29.) AB határozatban az Alkotmánybíróság összefoglalta a tisztességes eljárás (fair trial) követelményeivel, továbbá az irányadó nemzetközi szabályozással összefüggő gyakorlatot. „A 6/1998. (III. 11.) AB határozattal elbírált ügy kapcsán megállapította, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdése – figyelemmel az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk 1. pontjának, továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok

védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. pontjának értelmezésére is – a tárgyaláshoz való jognál szélesebb alkotmányos követelményeket állít. »A tisztességes eljárás' (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint 'igazságos tárgyalás'), hanem az idézett alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt, az Egyezségokmányának és az Emberi Jogok Európai Egyezményének – az Alkotmány 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó – eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni.« [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91., 95.] Az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése írja elő – többek között – a tisztességes tárgyalás követelményét a polgári jogi jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban. Formailag csak büntetőügyekben irányadó előírásai közül a tisztességes eljárásnak – az Európai Emberi Jogi Bíróság következetes gyakorlatából is kitűnően – elismert eleme a »fegyverek egyenlősége«, amelynek polgári perekben is érvényesülnie kell". (ABH 2002, 116, 118.)

- [175] A keresetlevél előterjesztésére deviza alapú szerződések esetében a felperesnek a törvény hatálybalépésétől számítva 30 nap állt rendelkezésre. Ugyanakkor a tárgyalást úgy kellett kitűzni, hogy a keresetlevélnek az alperes részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább három nappal megelőzze. Ez azt jelentette, hogy a felperesnek több idő állt rendelkezésre a jogi álláspontjának a kimunkálására, mint az alperes Magyar Államnak. Az eljáró bíró tehát tévesen hivatkozott arra, hogy a határidők a felperes pénzügyi intézmény számára kedvezőtlenebbek, mint az alperes számára.
- [176] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a Pp. 125. § (2) bekezdése egyes speciális perekben a Tv.-ben foglaltakhoz hasonló megoldást alkalmaz. Eszerint a tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a keresetlevélnek az alperes részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal, munkaviszonyból származó, a gyermek tartására, illetve az apaság megállapítására irányuló, valamint a gazdasági társaság tagjának kizárása iránti perben a tárgyalás napját legalább nyolc nappal, váltóperben pedig legkésőbb három nappal megelőzze. A tárgyalási időközt az elnök sürgős esetben megrövidítheti. Az ellenkérelemmel összefüggésben a Tv. nem tartalmaz a Pp.-vel ellentétes szabályokat, ugyanis annak 139. §-a szerint a felperes nyilatkozata után az alperes terjeszti elő ellenkérelmét, amely vagy a per megszüntetésére irányul, vagy érdemi védekezést, illetve ellenkövetelést (vizontkereset, beszámítás) tartalmaz a felperes kereseti kérelmével szemben. Az ellenkérelemben elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait. Ezen túlmenően a Pp. 141. § (1) bekezdése alapján ha a bíróság a pert nem szünteti meg, az ügyet érdemben tárgyalja, s ha a tényállás már az első tárgyaláson kideríthető, nyomban érdemben határoz. A (2) bekezdés értelmében pedig a bíróság – ha ez a tényállás megállapításához szükséges –, a feleket felhívja nyilatkozataik megtételére és lefolytatja a bizonyítási eljárást. Erre tekintettel megállapítható, hogy a Pp. általános szabályai alapján is irányadó az a rendelkezés, hogy az alperes ellenkérelmére a felperes a tárgyaláson nyomban nyilatkozik. Emellett az Alkotmánybíróság jelen indítványi elem elbírálása során is irányadónak tekintti a fent kifejtett érveket (kizárólag jogkérdést érintenek a perek, lényegében csak okirati bizonyítás lehetséges, a korábbi perekben felhasznált érveket a pénzügyintézetek ezekben az eljárásokban is felhasználhatják).
- [177] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a rövid határidők a feleket nem egyformán sújtják, hanem a felperes jogait erőteljesebben érintik. Nyilvánvaló, hogy a perben a bizonyítási kötelezettség annak a félnek a helyzetét teszi terheesebbé, akin ez a teher nyugszik. Önmagában azonban a bizonyítási kötelezettség telepítésétől a jelen esetben, a Tv. szabályozási körében nem válik egy eljárás tisztességtelenné, és nem sérül a fegyveregyenlőség követelménye sem. Attól sem válik egy eljárás tisztességtelenné, hogy az eljárás gyorsítása érdekében a jogalkotó a bírósági meghagyás kibocsátását kizárja. A jogalkotó a per tárgyat és az eljárás egyéb körülményeit is figyelembe vette a bírósági meghagyás kibocsátásának kizárásakor. A bírósági meghagyás ugyanis alapvetően arra szolgál, hogy az első tárgyalást elmulasztó és írásbeli védekezést elő sem terjesztő alperessel szemben a bíróság a kereseti kérelemnek megfelelő ítélet hatályú döntést hozzon. A Tv. által szabályozott eljárás a pénzügyi intézmény felperes és a Magyar Állam alperes között zajlik. Amennyiben a Magyar Állam alperes a tárgyalást elmulasztaná, és írásbeli védekezést sem terjesztene elő, akkor a bírósági meghagyás kibocsátásával a bíróság a felperes kereseti kérelmének megfelelő döntést hozhat (a vélelmet megdöntve a feltételek tisztességességét állapítaná meg). Ez az erga omnes hatályú meghagyás azonban kihatna minden olyan felfüggesztett perre, melyben felperesként a fogyasztó, alperesként pedig a pénzügyi intézmény szerepel, anélkül, hogy a fogyasztónak az ilyen perben hozott, számára kedvezőtlen döntés meghozatalára ráhatása lenne. Abból a célból, hogy csak érdemi jogvita eredményeképpen lehessen a törvényi vélelmet megdönteni, indokoltan tekinthetett el a jogalkotó a bírósági meghagyás kibocsátásának lehetőségétől (a bírósági meghagyás esetén a bizonyítás kizárt, a jelen Tv. alapján indult per tárgya azonban éppen a törvényi vélelem bizonyítékokon alapuló megdöntése). Emellett az Alkotmánybíróság

- megjegyz: a jogszabályok számos eljárás esetén kizárják a bírósági meghagyás kibocsátását (pl. házassági per, sajtó-helyreigazítási per, közigazgatási per stb.).
- [178] Emiatt a fegyverek egyenlősége alaptörvényi követelményének a sérelme a támadott rendelkezésekkel összefüggésben nem állapítható meg.
- [179] 3.2. Az indítványozó azt is állította, hogy a speciális eljárási szabályok (a kézbesítési vélelem megdöntése kizárt, az illeték az általánosnál magasabb) miatt a bírósághoz fordulás joga és a jogorvoslathoz való jog is sérül.
- [180] 3.2.1. A kézbesítési vélelem megdöntésének kizártságával összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításokat teszi.
- [181] Az Alkotmánybíróság a 46/2003. (X. 16.) AB határozatában megállapította, hogy a jogalkotó alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal a mulasztásával, hogy nem szabályozta az erre irányuló törvényekben és más jogszabályokban a hivatalos irat postai kézbesítéséhez fűződő, bírósági és más hatósági eljárásokban általánosan érvényesülő vélelem megdöntésének lehetőségét. E határozatában az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a jogok és jogos érdekek hatékony érvényesítése, s ebből következően az igazságszolgáltatás és a közigazgatás kiszámítható működése azt igényli, hogy kivételes esetekben a kézbesítés eredménytelensége esetén is feltételezni lehessen a hivatalos iratok közlését, illetve ezzel kapcsolatban azt, hogy a közölt határozatok jogerőssé válhattak. Ez pedig nem függhet adott esetben attól, hogy a határozat címzettje képes-e vagy hajlandó-e átvenni a határozatot. A kézbesítés megtörténte, megkísérlésére vonatkozó vélelem létét és a lehetséges jogkövetkezmények alkalmazhatóságát tehát a jogbiztonság, illetve az eljárást kezdeményező személyek jogai védelme is megköveteli. Önmagában a kézbesítési vélelem ezért nem sérti az Alkotmányt.
- [182] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az egyes konkrét esetekben a különböző eljárási jogosultságok gyakorlásának, valamint a kötelezettségek teljesítésének ellehetetlenülését eredményezheti a hivatalos iratok postai kézbesítésének jelenlegi szabályozása, ezért mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg.
- [183] A határozat kimondta, hogy „[o]lyan szabály kötelező megalkotása, amely a Pp. hatálya alá tartozó eljárásokban a kézbesítés tényleges megtörténte bizonyosságának vizsgálatára vagy annak vizsgálatára kötelezne, hogy a címzett ténylegesen valóban tudomást szerzett-e a hivatalos iratról, nem vezethető le követelményként az Alkotmány szabályaiból.
- [184] Az azonban igen, hogy a kézbesítés jogszabályban előírt formális feltételeinek olyannak kell lenniük, amelyek megvalósulása esetén alapos okkal vonható le következtetés a kézbesítés szabályszerű megtörténte. Ebben az összefüggésben a bíróság döntése a kézbesítés szabályszerűségéről azt jelenti, hogy a döntéskor rendelkezésre álló adatok ismerete alapján a kézbesítés elvileg megtörténhetett”. [46/2003. (X. 16.) AB határozat, 488, 504.]
- [185] Erre tekintettel iktatta a jogalkotó a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló eljárást a Pp., szabályai közé.
- [186] A Tv. által szabályozott eset azonban nem postai típusú kézbesítést, hanem egy speciális kézbesítési módot tartalmaz. A Tv. 7. § (5) bekezdése kimondja, hogy a perben az idézés és a többi bírósági irat kézbesítését bírósági alkalmazott végzi. Ezen túlmenően a szabályozás a kézbesítés részletszabályait is tartalmazza. A bírósági alkalmazott a kézbesítést munkanapon 8 és 18 óra között végzi. A felek kötelesek biztosítani, hogy ebben az időszakban az átvételre jogosult személy részére az idézés és a többi bírósági irat kézbesíthető legyen. A bírósági kézbesítő a kézbesítésről feljegyzést készít, melynek minden esetben tartalmaznia kell a bíróság nevét, a bírósági irat kézbesítésének időpontját (év, hónap, nap, óra, perc pontossággal), a bírósági ügy számát és a bírósági alkalmazott aláírását. Ha a kézbesítés eredményes, a feljegyzésnek tartalmaznia kell az átvevő aláírását is. Ha a kézbesítést az átvevő megtagadta, a feljegyzésnek tartalmaznia kell ennek tényét is. Ha a kézbesítés első alkalommal azért eredménytelen, mert azt az átvételre jogosult személy nem vette át, a feljegyzésnek tartalmaznia kell ennek tényét is. Ha az átvételre jogosult személy az idézést és a többi bírósági iratot nem vette át, a bírósági kézbesítőnek a kézbesítést az első kézbesítéstől számított legalább egy óra elteltével ismételt meg kell kísérelnie, az első kézbesítés szabályainak alkalmazásával. Ha az átvételre jogosult a kézbesítést megtagadta, a kézbesítés napján kézbesítettnek kell tekinteni az idézést és a többi bírósági iratot. Ha az átvételre jogosult az iratot nem veszi át, a kézbesítés második megkísérlését követő napon kézbesítettnek kell tekinteni az idézést és a többi bírósági iratot.
- [187] A fentiek alapján egy speciális, nem a postai szolgáltatások igénybevételével történő kézbesítési módot szabályoz a Tv., hanem annál lényegesen gyorsabb és hatékonyabb megoldást választott. A kézbesítést ugyanis hivatalos személy végzi. A kézbesítésről egy hivatalos feljegyzést készít, melyen az átvevő aláírása is szerepel. A törvény szabályozza a hivatalos irat kézbesítésének ismételt megkísérlését is. Emiatt a szigorú és lényegében minden részletre kiterjedő szabályozás miatt nem tartja indokoltnak a jogalkotó a kézbesítési vélelem megdöntésének lehetőségét biztosítani.
- [188] Az indítványozó bíró azt is sérelmesnek tartotta, hogy a bírósági kézbesítő sikertelen kézbesítés esetén nem köteles értesítőt hagyni a címzett részére a kézbesítés megkísérléséről, így a címzett adott esetben a kézbesítési vélelem

beálltáról sem értesül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy a Tv. 7. § (5) bekezdésének második és harmadik mondata akként rendelkezik, hogy a bírósági alkalmazott a kézbesítést munkanapon 8 és 18 óra között végzi és a felek kötelesek biztosítani, hogy ebben az időszakban az átvételre jogosult személy részére az idézés és a többi bírósági irat kézbesíthető legyen. Kétségtelen, hogy a jogalkotó speciális, az eljárást rendkívüli módon meggyorsító rendelkezéseket alkotott a kézbesítéssel összefüggésben is. Ugyanakkor arra tekintettel, hogy az eljárás résztvevői a kézbesítés speciális módjáról a jogszabály rendelkezései alapján előre tudomással bírtak, nem okoz sem a pénzügyi intézményeknek, sem a Magyar Államnak aránytalan terhet annak megszervezése, hogy megfelelő átvételi jogosultsággal rendelkező személy a hivatalos iratok átvételére rendelkezésre álljon.

- [189] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen szigorú, az eljárás gyorsítását szolgáló speciális szabályok alkalmazása miatt kevésbé valószínű a szabálytalan kézbesítés lehetősége. Amennyiben a kézbesítés mégsem volna szabályszerű, azt a bíróságnak hivatalból észlelnie kell, ugyanis a Pp. 135. § (1) bekezdése alapján a tárgyalás megnyitása után az elnök megállapítja, hogy a felek személyesen vagy képviselőik útján megjelentek-e. Ha valamelyik fél a tárgyaláson nem jelent meg, meg kell állapítani, hogy a tárgyalásra szabályszerű idézése megtörtént-e, ugyanis csak a szabályszerű kézbesítéshez fűződhetnek joghatások. Ezen általános eljárási garanciális szabály biztosítja azt, hogy amennyiben a kézbesítés mégsem lett volna szabályszerű, akkor a tárgyalás nem tartható meg, a bíró ismételt kézbesítést rendel el és a tárgyalást elhalasztja. A garanciális többlétszabályok biztosítása miatt a kézbesítési vélelem megdöntésének kizártsága nem eredményez alaptörvény-ellenes helyzetet, emiatt az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a tekintetben is elutasította.
- [190] 3.2.2. Az indítványozó az általánosnál magasabb eljárási illeték összegét is alaptörvény-ellenesnek tartotta.
- [191] Az Alkotmánybíróság ezzel az indítványi elemmel összefüggésben megállapította, hogy a Tv. támadott rendelkezései sem a jogorvoslathoz való joggal, sem a tisztességes eljáráshoz való joggal nincsenek közvetlen érdemi összefüggésben. Önmagában az a tény, hogy az illeték mértéke az indítványozó szerint eltúlzott, sem a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét nem zárja ki, sem az eljárás tisztességével nem hozható közvetlen összefüggésbe. Emiatt az Alkotmánybíróság az indítvány ezen részét is elutasította. Az Alkotmánybíróság hasonlóan foglalt állást a 3160/2013. (VII. 24.) AB végzésben, az indokolás [22] bekezdésében.
- [192] 3.3. Az indítványozó azt is a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközőnek vélte, hogy a már folyamatban levő perek felfüggesztése azt eredményezi, hogy e pereket közvetve a szerződési kikötések tisztességességének megállapítására irányuló perekben ítélező más bírák, az abban meghozott határozatokkal döntenek el.
- [193] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A 36/2013. (XII. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) az alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdés]. Ezen túlmenően a Bszi. ismeri a törvény által rendelt bíró fogalmát, aki pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés] [36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [194] A jelen ügyben a fenti alkotmányos követelmények a következőképpen érvényesülnek.
- [195] A peres eljárások felfüggesztése közvetlenül nem eredményezi azt, hogy a felfüggesztett ügyben egy másik bíróság vagy egy másik bíró döntene (ugyanúgy, ahogy a PJE határozat megalkotásával sem a Kúria dönt, még közvetve sem). Ugyanakkor a Tv.-be foglalt, a tisztességtelenség törvényi vélelmének megdöntésére lehetőséget adó peres eljárás eredménye (ahogyan a PJE határozat tartalma is) kétségtelenül kihatással lehet a felfüggesztett eljárásokra.
- [196] A folyamatban levő eljárások felfüggesztésére a jogegység követelményének érvényesülése miatt szükség volt. A jogalkotó ugyanis a Tv. megalkotásával azt a jogalkalmazói megoldást helyezte előtérbe, hogy ugyanazon pénzügyi intézmény ugyanazon ok-listájának ugyanazon elvek szerinti tesztjét ne több száz egyedi ügyben eljáró bíró ítélje meg esetleg különbözőképpen, hanem a Kúria által a PJE határozatban kidolgozott jogelvek a Tv. szerinti speciális bírósági eljárások során jussanak érvényre. Nem a több száz (ezer) egyedi fogyasztó által indított per, hanem a jogalkotó által bevezetett pénzügyintézetenkénti erga omnes hatályú bírósági határozat szolgálja ugyanis a perek gyors, egységes elvek szerint eldöntendő, hatékony befejezését, azaz a gazdaságos pervitelt. Az indítványozó által támadott perfelfüggesztés ennek megfelelően nem eredményezi a peres felek ügyének a törvényes bírótól való elvonását, hanem a jogegység követelményét érvényre juttatva elősegíti a jogviták

- hatékony és egységes elvek szerinti megítélését. A jogalkotó egyfelől pergazdaságossági, másfelől az egységes ítélkezést szem előtt tartó szempontokat mérlegelve döntött a Tv. által alkalmazott megoldás bevezetése mellett.
- [197] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést ebben a tekintetben is elutasította.
- [198] 3.4. A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint a 7–15. §-ait a jogbiztonság követelményénél kifejtett indokokkal azonos érvek miatt tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek az indítványozó. Azt sérelmezte ugyanis, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések tisztességtelenségét kizárólag a Tv. 6. §-a szerinti per megindítása során lehet megdönteni, valamint, hogy a per megindítására előírt jogvesztő és kimentéssel nem orvosolható határidő elmulasztása és emiatt a per megindításának elmaradása vagy a per elutasító ítélettel történő lezárása esetén a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti kikötések mindenre kiterjedő hatállyal semmiek. Erre vonatkozóan érvelést az Egyezmény sérelmét állítva is előterjesztett.
- [199] Az Alkotmánybíróság a jelen határozat indokolásának III. 2.3.6. pontjában (Indokolás [118]–[125]) (törvényi fogalmak értelmezhetősége, egyértelműsége, világos tartalma), valamint a III. 3.3. pontjában (Indokolás [192]–[197]) (pergazdaságosság, ítélkezési gyakorlat egységessége) foglaltakat – az ott kifejtettek megismétlése nélkül – jelen indítványi elemmel kapcsolatban is irányadónak tekinti. Mindezek miatt az indítványt ebben a tekintetben is elutasította.
- [200] 3.5. A Tv. által bevezetett speciális eljárás egyes elemeinek önálló, egymástól elkülönített vizsgálatát követően az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések összességükben az eljárás tisztességtelenségét eredményezik-e és ezáltal alaptörvény-ellenes helyzet keletkezik-e. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ugyanis – amint arra fentebb már utalt –, a tisztességes eljárás egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet megítélni, valamint hogy az egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.
- [201] Kétségtelen, hogy az indítványok által sérelmezett szabályok – a deviza alapú hitelezés és különösen az adósok körülményeinek figyelembe vételével – az általánoshoz képes különleges eljárásrendet vezettek be: rövid határidőket alkalmaznak, korlátozzák a bizonyítás felvételének lehetőségét és eszközeit, valamint a bizonyítás lefolytatására rendelkezésre álló időt, és egyéb rendelkezések révén a peres felek jogait is, egyúttal behatárolják a bíróság mozgásterét. A speciális eljárási szabályok összessége tehát olyan különleges eljárásrendet keletkeztet, mely a jogkorlátozások halmazata folytán az eljárás egészének tisztességességével összefüggésben alkotmányos kételyeket ébreszt. Hangsúlyozandó ugyanakkor az is, hogy a Tv. által bevezetett eljárási szabályok alkotmányosságát nem a Pp. általános eljárási szabályaihoz, hanem az Alaptörvényhez képest kell megítélni.
- [202] A jogalkotó a tisztességtelenség vélelméről rendelkezett, ezzel közvetve az érintett pénzügyi intézményeket ellenbizonyításra, azaz lényegében perindításra kényszerítve, mivel ennek elmaradása a Tv.-ben meghatározott szerződési kikötések semmisségét eredményezi (ami egy később megalkotott, külön jogszabályba foglalt elszámolási kötelezettséggel jár). A pert egy tízéves periódust átfogó időintervallum alatt alkalmazott minden ÁSZF-kikötés vonatkozásában meg kell indítani (deviza alapú kölcsönszerződések esetében a Tv. hatálybalépését követő 30 napon belül), a lefolytatandó eljárás egésze során pedig az eljárás tárgyához képest szokatlan és rendkívül rövid határidők alkalmazandók (kézbesítés, kereset elbírálására nyitva álló határidő, tárgyalás kitézése, tárgyalás elhalasztása), emellett pedig a bizonyítás-felvétel lehetősége is korlátozott stb. A tisztességes eljárásból való jog sérelme a Tv.-nyel intézményesített eljárás egyes elemei vonatkozásában külön-külön nem állapítható meg, ugyanakkor a speciális eljárási szabályok által kialakított eljárásrend egésze vizsgálandó a bírósági eljárások tisztességességével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az eljárásrend egészével kapcsolatos alkotmányos aggályok jelen ügyben nem érik el az alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [203] Emellett azonban szükséges nyomatékosan felhívni a jogalkotó figyelmét arra, hogy ha – mint jelen esetben is – össztársadalmi, gazdaság- és pénzügypolitikai, valamint szociális és más társadalmi szempontok indokoltá is tesznek rendkívüli megoldásokat, a jogalkotó ilyen eszközökkel csak kivételes esetben, a lehető legszűkebb terjedelemben élhet.
- [204] 4. Az indítványozó bírói véleménye szerint korlátozza a pénzügyi intézmények pénzügyi szolgáltató tevékenységét – s ezáltal sérti az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében biztosított vállalkozáshoz való jogot – a Tv. azáltal, hogy utólagosan jogellenesnek minősít olyan, egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési kikötéseket, melyek a szerződéskötés időpontjában megengedettek voltak (4. §).
- [205] Itt jegyzi meg az Alkotmánybíróság – utalva a III. 2.3.3. pontban (Indokolás [73]–[104]) mondottakra –, hogy a tisztességtelen szerződésmódosítások a szerződéskötések időpontjában sem voltak megengedettek.

- [206] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a „vállalkozás joga [...] egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett jogi és közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, más szóval a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti.” {vö. 54/1993. (X. 13.) AB határozat, ABH 1993, 340, 341–342.; megerősítve: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [154], illetve 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [289]} Megállapítható, hogy a Tv. nem tartalmaz a vállalkozáshoz való alapjogot érintő, azt korlátozó előírást: a Tv. nem változtatott a pénzügyi intézmények működésének a feltételrendszerén, pusztán a jogalkalmazási bizonytalanságokat számolta fel (az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési kikötések tisztességességének a megítélése vonatkozásában). Ez pedig semmi esetre sem tekinthető a vállalkozáshoz való joggal összefüggő kérdésnek. Mivel a Tv.-nek az indítványozó bírő által kifogásolt előírásai a vállalkozáshoz való joggal nem állnak összefüggésben, az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet is elutasította.
- [207] 5. A bírói kezdeményezés szerint a Tv. rendelkezései megakadályozzák a bírót abban, hogy a jogrendszer egyéb – a bírő megítélése szerint az ügy eldöntése szempontjából releváns – előírásait alkalmazza, a tisztességtelenség kérdésének megítélését a jogalkotó elvonta a bíróságoktól. Mindez a bírói függetlenségnek az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében írt követelményének a sérelmét okozza.
- [208] Az Alkotmánybíróság – összegezve addigi gyakorlatát – a bírói függetlenség és a törvényi alávetettség összefüggéséről a következőkre mutatott rá a 19/1999. (VI. 25.) AB határozatban: „a bírói hatalom, amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik, döntően az ítékezésben ölt testet. A bírói függetlenség az ítékezésre vonatkozik; a további státusbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. A bírónak mindenkítől – más bírótól is – függetlennek kell lennie, függetlenségét garanciáknak kell biztosítani minden befolyásolás ellen, származzék akár az külső hatalmi jogkör gyakorlásától, akár a bírósági szervezeten belülről. Ez azonban természetesen nem jelenti a bírói hatalom korlátlanosságát. [...] A bírói függetlenség egyedi aspektusában [...] a bírő szervezeti és státusbeli szabadságának garanciáját jelenti, annak érdekében, hogy az egyedi ügyekben a jogviták eldöntése és a jogsérelmek orvoslása tárgyában hozott kötelező erejű és végrehajtható döntését mindenféle befolyásolástól mentesen, a törvények, illetve általában a jogszabályok alapján, belső meggyőződése szerint hozza meg.” {ABH 1999, 150, 153.; megerősítette: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [68]}
- [209] A bírák függetlenségének alapvető eleme tehát az, hogy – amint azt az Alaptörvény is kifejezetten rögzíti – a bírók „csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak”. Garanciális – a jogállamiság és a jogbiztonság alaptörvényi követelményéből is levezethető – jelentősége van annak, hogy a bírő a jogvitákat a törvények és más jogszabályok alapján döntse el. A bírói ítékezés függetlensége tehát csak ebben a keretben értelmezhető, és az eljáró bíróságok függetlensége nem jelentheti a jogszabályoktól való függetlenséget. Éppen ellenkezőleg: a jogszabályoknak – és kizárólag a jogszabályoknak – való alávetettség éppen a függetlenség biztosítója. A bírő a megállapított tényállás alapján alakítja ki az előtte fekvő ügygel kapcsolatos saját belső meggyőződését, amely lehetővé teszi számára, hogy ezt követően a vonatkozó jogszabályok – jelen esetben a „tisztesség” jogi fogalmának egységes értelmezését adó Tv. – alapján meghozza döntését.
- [210] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a bírói függetlenség sérelmére alapított indítványi elemet megalapozatlannak találta és elutasította.
- [211] 6. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította általánosságban a Tv. 4. § (1)–(2) bekezdésével, illetve a 7–15. §-okkal összefüggésben. Nem fejtette ki azonban, hogy pontosan milyen indokok alapján tartja diszkriminatívnak a megjelölt rendelkezéseket. Mivel ebben a vonatkozásban az indítványból hiányzik az érdemi elbírálást lehetővé tevő alkotmányjogi érvelés, az nem tekinthető az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelő határozott kérelemnek. Ezért az Alkotmánybíróság a kérelmet az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [212] 7. Az egyik indítványozó bírő kérelmében állította, de nem indokolta meg azt a véleményét, miszerint a támadott jogszabály sérti az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdését, illetve M) cikkének (2) bekezdését. Ugyanígy csak állította, de nem indokolta meg, hogy az igazolási kérelem előterjesztésének a kizártsága miatt eredményez alaptörvény-ellenességet. Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztán felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására, az indítványban azt is meg kellett volna jelölni, hogy a Tv. az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit milyen okból sérti. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ennek hiányában az indítvány – a tartalmi követelményeknek

meg nem felelő volta miatt – nem bírálható el. Az Alkotmánybíróság ezért ezeket az indítványi elemeket az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [213] 8. Végül az indítványozó bíró mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet megállapítását kérte amiatt, mert álláspontja szerint a Tv. hiányos: nem rendelkezik arról az esetről, hogy kit illet meg a perindítás joga abban az esetben, ha megszűnt az a pénzügyi intézmény, amelytől a nem pénzügyi intézmény a követelést szerezte. A jogalkotó továbbá azt a kérdést sem rendezte, hogy mi a teendő abban az esetben, ha a követelések egyes részeinek más és más pénzügyi intézmény a jogosultja, azaz a perindításra többen is jogosultak lennének. A kezdeményező bíró az említett kérdéseket általános jelleggel vetette fel, nem utalt arra, hogy azoknak a konkrét per eldöntése szempontjából jelentőségük lenne, azokat a konkrét perben alkalmaznia kellene (Abtv. 25. §).
- [214] Mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére azonban egyik indítványozónak, így a bírónak sincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – a (2) bekezdésben írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre. Az Alkotmánybíróság egyik törvényi feltételt sem találta megállapíthatónak, ezért a bírói indítványt ebben a részében az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította.

- [215] 9. A határozat Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1522/2014.

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [216] A Határozat rendelkező részével és az indokolás megállapításainak döntő többségével egyetértek. Ugyanakkor az indokolás tekintetében elengedhetetlennek tartom, hogy kiemeljek néhány problémakört azok közül, amelyek tekintetében további, mélyebb vizsgálatot, illetve az eltérő megközelítések ütköztetését tartottam volna szükségesnek.

- [217] 1. A Határozat hiányossága, hogy nem végzi el az Európai Unióhoz való csatlakozási felkészülés során már a magyar (leendő tagállami) jogszabályokba implementált irányelvi rendelkezések és a tényleges bírósági gyakorlat ütköztetését a megtámadhatóság / semmisség problémakör vonatkozásában.
- [218] A 3/2011. (XII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) indokolásának 2. pontja többek között rögzíti: „A Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről (a továbbiakban: Irányelv) céljainak elérése érdekében a jogalkotó a Ptk.-t először az 1997. évi CXLIX. törvénnyel módosította. Ennek eredményeként a Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében – az 1998. március 1-je után megkötött szerződések esetén – minden tisztességtelen általános szerződési feltétel megtámadható volt. Magyarország 2004. május 1-jével csatlakozott az Európai Unióhoz. [...] Az Országgyűlés [...] a 2006. évi III. törvénnyel módosította – 2006. március 1-jei hatállyal a Ptk.-t – egyebek mellett akként, hogy a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek jogkövetkezménye a semmisség [Ptk. 209/A. § (2) bekezdés].”
- [219] Mindezek ellenére nem vizsgálja a Határozat, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozást követő, a Tanács 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) által is említett időszakban a bírósági gyakorlat, illetve más jogi „védelmi rendszerek”, (mint például a szakmai kamarák, vagy az Unió csatlakozásra való felkészülés időtartama alatt az Európai Unió szervei) jeleztek-e a jogalkotónak e tekintetben felmerült aggályokat. Alapvető problémának tekintem, hogy a Határozat kritikátlanul elfogadja az implementált irányelvi rendelkezések és a bírósági gyakorlat viszonyára vonatkozóan a PK vélemény megállapításait. Nem vonja – ily módon – vizsgálat alá azt, hogy a 2004. május 1-je és a 2006. február 28-a között hatályos törvényi rendelkezés miként érvényesült a tárgyi időszakban. Másképpen: az Irányelv alapján megfogalmazott – a megtámadhatóságot mint alkalmazandó érvénytelenségi fajtat előíró – akkor hatályos törvényi rendelkezés és a csatlakozás után kb. hét évvel később elfogadott, a tárgyi időszakra is vonatkozó PK vélemény között ellentét feszül. Ennek vizsgálatával, valamint a PK véleményben megfogalmazott azon állításnak az elemzésével, miszerint a fogyasztói szerződések tisztességtelen voltának megállapításakor a megtámadhatósággal szemben a semmisség szabályait kellett alkalmazni, a Határozat adós maradt. (Indokolás [105]–[113]) Aggályosnak látom tehát annak figyelmen kívül hagyását, hogy a jogalkotó már – a tagsági viszonyt megelőzően – az 1997. évi CXLIX. törvénnyel beemelte a magyar jogba az Irányelv szabályait, azaz a magyar jogot harmonizálta a közösségi jognak megfelelően.
- [220] 2. Az 1. pontban foglaltakkal összefüggésben a Határozat indokolása [113] bekezdésében foglalt alábbi szövegrésszel, pontosabban az abból, a konkrét ügy kapcsán levont következtetéssel nem tudok azonosulni: „A PK véleményben rögzítettek alapvetően a bíróságok joggyakorlatára nézve fogalmaznak meg iránymutatásokat, céljuk az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás biztosítása. Ezt a feladatot az Alkotmánybíróság a Kúriától nem veheti át. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Tv. 4. § (1) és (2) bekezdéseinek a megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította, mivel visszaható hatályú jogalkotást a törvény hivatkozott helyei a semmisség tekintetében sem tartalmaztak.”
- [221] A Határozat ezen része nem választja el világosan a bírói gyakorlat és a Tv. vizsgálatát, és így azt a benyomást kelti, mintha az indítvány a bírói gyakorlatot támadná, holott nem erről van szó. A bírói kezdeményezések a Tv.-t támadják, amelynek vizsgálatára kétség kívül van hatásköre az Alkotmánybíróságnak.
- [222] 3. A Határozat eljárási vonatkozású indítványi elemekre vonatkozó indokolása tekintetében is szeretnék néhányat kiemelni – a meggyőződésem szerint – elvi szempontból további átgondolást igénylő problémakörök közül.
- [223] 3.1. E tekintetben elsőként rá kívánok mutatni arra, hogy a jövőre nézve is meggondolandónak, sőt kimondottan helytelen precedensnek tartom, a peres eljárás során alkalmazandó határidők, vagy más eljárási szabályok meghatározott körének egy per definitionem egyszerűsített szabályok szerint lefolytatandó nemperes eljárás szabályaival történő összehasonlítását.
- [224] Mindezek alapján szükségesnek tartottam volna az indokolás [165]–[166] bekezdéseiben a választási eljárások vonatkozó szabályaira történő hivatkozás teljes elhagyását. A választási eljárásokkal kapcsolatos speciális polgári nemperes eljárások – nem csak a tárgyat képező életviszonyok, és az azokból származó jogviszonyok eltérő jellege miatt, hanem az eljárási forma különbözősége miatt sem szolgálhatnak – álláspontom szerint – hivatkozási alapul egy polgári peres eljárás szabályainak alkotmányossági vizsgálata tekintetében.
- [225] 3.2. Az Indokolás [177] bekezdése érinti a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher kérdését. E jogintézményekre vonatkozó elméleti alaptételek ismertetése nélkül, a Határozat indokolásának gondolatmenetét követve, e tekintetben az alábbi megfogalmazást tartom elfogadhatónak: „Nyilvánvaló, hogy e perben is a bizonyítási kötelezettség annak a félnek a helyzetét teszi nehezebbé, akit ennek telepítése miatt a bizonyítási teher is sújt.”

[226] 3.3. Mindenképpen rá kell mutatni arra is, hogy a határidők rövidege nem csak a bizonyítási, hanem a nyilatkozattételi kötelezettségeket is érinti. A III/1522/2014. számon iktatott bírói kezdeményezés (Fővárosi Törvényszék 52.G.43.484/2014/8-I. végzés) 6. oldalának utolsó bekezdése kifejezetten hivatkozik a „fegyverek egyenlősége” elvének sérelmére abból a szempontból is, hogy az alperesi ellenkérelemre a felperesnek bizonyos esetekben haladéktalanul nyilatkoznia kell. Adódhat olyan eset a tárgyalás elhalasztására vonatkozó speciális hatályos szabályozás alapján [Tv. 10. § (4) bekezdés], amikor a felperesnek egyetlen tárgyaláson, azonnal reagálnia kell az alperes ellenkérelmére, míg az alperes számára a tárgyalást megelőzően 3 nappal kézbesíteni kell a felperes keresetlevelét. Véleményem szerint, az alkotmánybírói vizsgálatnak arra is ki kellett volna terjednie, hogy a jogalkotó e vonatkozásban biztosítja-e a fegyverek egyenlősége elvének érvényesülését. Ugyanis, mivel fő szabály szerint csak egy tárgyalás van (kivéve, ha bizonyítás felvétel miatt egyszer elhalasztják a tárgyalást), és mivel nem előírás az alperesi ellenkérelem előzetes közlése a felperessel (3 nap alatt ez nehéz is lenne), a felperes számára még 3 nap sem áll rendelkezésre a reagálásra [Tv. 10. § (4) bekezdés]. A Pp. általános szabályai szerint lefolytatandó perek esetében az egy tárgyaláson történő ítélethozatal bár cél, de ritkán megvalósuló eredmény. Ezen túlmenően a tárgyalások kitűzésére eltérő tárgyalási időközellel kerülhet sor, a tárgyalás elhalasztásáról pedig – a Pp. rendelkezései által körülhatárolt keretek között – a bíróság dönthet. A Határozat azonban – álláspontom szerint – nem tartalmaz eléggé szilárd alapot biztosító mélyreható vizsgálatot a tekintetben, hogy kimondja: „Az eljáró bíró tehát tévesen hivatkozott arra, hogy a határidők a felperes pénzügyi intézmény számára kedvezőtlenebbek, mint az alperes számára.” (Indokolás [175])

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[227] A határozat indokolását az alábbiakkal kívánom kiegészíteni:

[228] 1. Az indokolás kiemelkedően lényeges megállapítása, hogy „a jogértelmezés a jogszabály eleve adott tartalmát tárja fel, így ezzel kapcsolatban a visszaható hatály nem is értelmezhető.” (Indokolás [96])

[229] A jogalkotás és a jogértelmezés megkülönböztetése kardinális kérdés. A jogalkalmazás keretében megvalósuló jogértelmezés véleményem szerint természeténél fogva „visszaható hatályú”. A jogalkalmazó már bekövetkezett jogi tények, illetve a bekövetkezett jogi tényekkel kapcsolatos jogviták eldöntése érdekében értelmezi a jogszabályt (tárja fel annak vitássá vált tartalmát), ez pedig ennél fogva az elbírálandó jogviszonyok keletkezéséhez képest utólagos művelet.

[230] Ennek az evidenciának az igazolására számtalan példa hozható, melyek közül csak egyet említek; az élettársi viszonytal kapcsolatos vagyoni jogi kérdések rendezésének alakulását, melyben mindkét fázis, az ítélezés egységességét szolgáló bírói jogértelmezés, majd ennek a Ptk.-ba emelése is jól nyomon követhető. A Legfelsőbb Bíróság 1962-ben alkotta meg a 827. számú PK. állásfoglalást (1969-ben kapott új számán: 94. számú PK. állásfoglalást), mely ezekre a vitákra a polgári jogi társaság szabályainak alkalmazását tartotta indokoltnak, majd ezt a PK.-t az 1977. évi IV. törvény emelte be a régi Ptk.-ba. Sem a PK. állásfoglalást, sem a Ptk. módosítást illetően nem merült fel, hogy azokat csak azokra az élettársi viszonyokra lehetne alkalmazni, melyek a PK. állásfoglalás megalkotása, illetve a Ptk. módosítás hatálybalépése után jöttek létre, és természetesen az sem merült fel, hogy a Ptk. módosítása a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának elvébe ütközne.

[231] A visszaható hatályú jogalkotás tilalma – mint ahogy a tilalom neve is jelzi, és tételes jogi szabályozása is tartalmazza – jogalkotási és nem jogértelmezési szabály. Az általános jogfelfogás pedig – mint az említett példa is mutatja – a jogértelmezést tartalmazó bírói gyakorlat jogszabályba emelését soha nem tekintette olyan jogalkotásnak, melyre a visszaható hatály tilalmát vonatkoztatni lehetne.

[232] 2. A jelen ügy legbonyolultabb elemét a Tv. rendelkezéseinek a 2004. május 1. és 2006. február 28. közötti időszakban megkötött fogyasztói kölcsönszerződésekre történő alkalmazása képezi, melyeket illetően a tisztességtelen szerződési feltételekkel szemben a megtámadhatóság eszközével lehetett csak élni. Egyes indítványok e kikötéseknek a törvény általi semmisnek nyilvánítását visszaható hatályú jogalkotásként értelmezik. A határozat ide vonatkozó indoklásán túlmenően még az alábbi szempontokat tartom indokoltnak mérlegelni.

- [233] A visszaható hatályú jogalkotás tilalmát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény akként határozza meg, mely szerint „Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el, vagy korlátozhat jogot és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” [2. § (2) bekezdés]
- [234] Külön kérdés, hogy a törvény sérelmezett rendelkezései – függetlenül a határozat indokolásában foglaltaktól – egyébként ténylegesen beleütköznek-e ebbe a tilalomba. A megtámadásnak és a semmisségnek azonos a jogkövetkezménye: a szerződés (illetve a szerződési feltétel) érvénytelensége. A különbség a jogsérelem reparációjának eltérő lehetőségeiben van; a megtámadás lényegesen kötöttebb a semmisség megállapításához képest. Jelent-e a jogviszony másik oldalán álló sérelmes feltételt kikötő fél részére jogot a megtámadhatóság korlátozott volta a semmisség megállapításának szabályai adta lehetőségekhez képest? Jelent-e új kötelezettséget, vagy jelenti-e a meglévő kötelezettség terhesebbé tételét a reparáció lehetőségének újólág történő kiszélesítése? Ha ezeket a kérdéseket nemlegesén válaszoljuk meg (azzal az okfejtéssel, hogy a visszaható hatály szempontjából a vizsgált jog vagy kötelezettség az érvénytelenséghez, nem pedig az annak megállapításához vezető eljárási módhoz kapcsolódik) akkor a visszaható hatály tilalmának sérelme akkor sem állapítható meg, ha a határozat indokolásának ide vonatkozó része egyébként nem lenne meggyőző. Csak a fenti kérdésre adandó igenlő válasz esetén (és a határozat ide vonatkozó indokolásának elvetése mellett) merülhetne fel a Tv. alkalmazásával kapcsolatban olyan alkotmányos követelmény kimondásának szükségessége, mely szerint a 2006. március 1. előtt megkötött fogyasztói kölcsönszerződések (illetve tisztességtelen szerződési feltételei) érvénytelenségének megállapításánál a Ptk.-nak a szerződési feltételek megtámadására vonatkozó szabályait kell figyelembe venni.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [235] A határozat rendelkező részével és indoklásával egyetértek, azonban szükségesnek tartom az indokolás alábbiakkal történő kiegészítését.
- [236] 1. Álláspontom szerint, ha jogszabály határozza meg a szerződés tartalmát, akkor az nem módosítja a felek megállapodását, hanem helyettesíti azt: a feleknek nem kell megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyet a törvény szabályoz, illetve ha ellentétesen állapodtak meg, akkor nem a megállapodásuk, hanem a törvény szabálya válik a szerződésnek a jog által védett részévé. Nem zárható ki azonban olyan helyzet, amikor a törvény a már megkötött szerződések tartalmát megváltoztatja, és ezáltal a már megkötött szerződések módosítja. Az ilyen helyzetre vonatkozóan határozta meg az Alkotmánybíróság azt, hogy ebben az esetben a törvény útján történő szerződésmódosításnak meg kell felelnie a bírósági szerződésmódosítással szemben fennálló követelményeknek. A már megkötött szerződések tartalmát egy törvény utóbb abban az esetben képes megváltoztatni, ha a törvény a szerződésekre vonatkozó olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a szerződés megkötésének időpontjában nem voltak hatályban. Amennyiben ugyanis a szerződés megkötésének időpontjában hatályos jogszabályok ilyen rendelkezést tartalmaztak, abban az esetben ezek a rendelkezések a szerződésnek a megkötésekor tartalmává váltak akkor is, ha a felek eltérően állapodtak meg [régii Ptk. 226. § (1) bekezdés].
- [237] A szerződések tartalmát meghatározó jogszabályi rendelkezések tehát konstitutív hatályúak, s ez a konstitutív hatály a szerződés megkötésekor beáll. Amennyiben a szerződések tartalmát meghatározó törvény tartalmi elemeit utóbb más törvény – lényegében azonos tartalommal, de kidolgozottabb dogmatikai rendszerben – ismételtlen tartalmazza, ezen újabb törvénynek az alapul fekvő szerződésekre már nem konstitutív, hanem csupán deklaratív hatálya lesz, azaz a szerződés tartalmát nem alakítja, hanem csupán a szerződésnek a megkötésekor már kialakult tartalma értelmezését, alkalmazását könnyíti meg. A törvény deklaratív hatálya esetén a jogalkotásnak nincs a szerződésre vonatkozóan jogalakító hatása, viszont a deklaratív hatályú rendelkezés segítheti a hatékonyabb jogalkalmazást.
- [238] A vizsgált esetben annak a kérdésnek a megválaszolásához, hogy a Tv.-nek van-e a már megkötött szerződések tartalmát alakító, konstitutív hatálya, azt szükséges megvizsgálni, hogy a Tv. rendelkezései alkalmazásának kezdő időpontjában, a 2004. május 1. napján hatályos jog alapján milyen jogszabályi rendelkezések váltak a Ptk. 226. §

(1) bekezdése szerint a szerződések részévé, amelyeket a Tv. is tartalmaz. Ezt a kérdést álláspontom szerint azzal a további kérdéssel együtt célszerű megválaszolni, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek van-e visszamenőleges hatálya.

- [239] 2. Egyetértek a határozat indokolásában kifejtett azon indokokkal, amelyek azt támasztják alá, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezéseknek nincs visszamenőleges hatályuk. Az indokolást szükségesnek tartom ugyanakkor kiegészíteni annak a levezetésével, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdésének – más okok mellett – azért sincs visszaható hatálya, mert az abban foglalt hét törvényi elv nem konstitutív, hanem deklaratív hatályú. A Tv. 4. § (1) bekezdése álláspontom szerint azért deklaratív hatályú, mert már a 2004. május 1. napján hatályos pozitív jog szabályai is tartalmazták a pénzügyi intézetek általi egyoldalú szerződésmódosításokkal összefüggő tényállások esetére a Tv. 4. § (1) bekezdésében összefoglalt (kompilált) jogelveket. A 2004. május 1. napján hatályos pozitív (tétéles) jog a polgári anyagi jog akkor hatályos szabályrendszerének vizsgálata alapján állapítható meg. Véleményem szerint ezt a vizsgálatot – a 2004. május 1. napján fennálló jogi szabályozás tényleges tartalmát illető tényhelyzet feltárását – a határozat indokolásában részletezőbben el kellett volna végezni. A pozitív (tétéles) jog tartalma a vizsgált indítványok tárgyában olyan tényhelyzet, amelynek pontos és alapos feltárása alapján lehet megalapozottan állást foglalni a Tv. 4. § (1) bekezdésének konstitutív vagy deklaratív hatálya kérdésében. Álláspontom szerint tehát nem mellőzhető a 2004. május 1. napján hatályos polgári anyagi jogi szabályok megvizsgálása, és azok tétéles tartalmi összevetése a Tv. 4. § (1) bekezdésével, melyet a jelen párhuzamos indokolásomban az alábbiak szerint végeztem el.
- [240] 2.1. A Tv. 4. § (1) bekezdése az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában a tisztességtelenség vélelmét – az egyedileg megtárgyalt feltételek kivételével – a következő szerződéses kikötéseknek való meg nem felelés esetére állítja fel:
- a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve,
 - b) a tétéles meghatározás elve,
 - c) az objektivitás elve,
 - d) a ténylegesség és arányosság elve,
 - e) az átláthatóság elve,
 - f) a felmondhatóság elve,
 - g) a szimmetria elve.
- [241] A Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt anyagi jogi szabályok tétéles meghatározást adnak arra vonatkozóan, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésekben az egyoldalú szerződésmódosítás milyen elveknek való megfelelés esetén tekintendő tisztességesnek. A törvény 4. §-a 2014. 7. 26. napján lépett hatályba, de tartalmát tekintve új konstitutív hatályú anyagi jogot nem alkotott, csupán deklaratív hatállyal összefoglalta a tétéles jogban már 2004. május 1. napján is érvényesülő jogelveket.
- [242] Párhuzamos indokolásomban azt a tényhelyzetet elemzem, amely alapján álláspontom szerint egyértelműen alátámasztható az, hogy a 2004. május 1. napján hatályos jogszabályok értelmében a fogyasztói kölcsönszerződések egyoldalú szerződésmódosítása csak akkor volt tisztességesnek tekinthető, ha ezek az egyoldalú szerződésmódosítások megfeleltek a törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt, és a következőkben a 2004. május 1. óta hatályos szabályok alapján konstitutív hatállyal a polgári anyagi jogban érvényesülő szabályoknak.
- [243] A szerződéses kikötések tartalmát meghatározó – 2004. május 1. napján hatályos – magyar magánjogi szabályozásnak három szintje különíthető el:
- [244] 2.1.1. A polgári jogi szabályozás általános szintje, a generálklauzulák:
A jogi szabályozás általános szintjét a vizsgált esetben a régi Ptk. generálklauzulái képezték. A generálklauzulákon keresztül az egyébként a vertikális állam-egyén viszonyban tétélezett alkotmányos alapjogok a polgári jogi jogviszonyokban közvetlen hatást fejtenek ki. Az említett „Drittwirkung” vagy „Ausstrahlungswirkung” hatás vagy horizontális hatály a Német Szövetségi Alkotmánybíróság gyakorlatában jelent meg először, de ennek a hatásnak a létezését az Alkotmánybíróság is elfogadta. A 8/2014. (III. 20.) AB határozat indokolásában az Alkotmánybíróság megállapította: „Az a vita, hogy az alapjogok és az államcéllok a magánjogra hatással vannak-e, ma már csak arról folyik, hogyan van hatással az alkotmány-törvény a magánjogi viszonyokra. Vagyis a behatás módszerei és intenzitása a vita tárgya. A közvetett hatály tana értelmében az alkotmány-törvény érvényesülésével együtt a polgári jogviszonyok azonban továbbra is polgáriak maradnak. Az Alaptörvényben foglalt jogok a magánjog generálklauzuláin keresztül képesek beszűrődni a magánjog rendszerébe.” {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [56]}
- [245] A Ptk. generálklauzuláin át az Alaptörvényben foglalt alapvető jogok közvetlenül átsugárzódnak a magánjogi viszonyokra. Így nézetem szerint a generálklauzulák nem alkalmazhatók és nem értelmezhetők sem az egyenlőségi elv, sem az általános személyiségi jog sérelmére.

- [246] A régi Ptk. 2004. május 1. napján hatályos a vizsgált ügyben releváns generálklauzulái a következők.
- [247] A régi Ptk. 4. § (1) bekezdésébe foglalt jóhiszeműség és tisztességesség elve és az együttműködési kötelezettség, a régi Ptk. 5. § (2) bekezdésébe foglalt joggal való visszaélés tilalma, illetéktelen előnyök szerzésének tilalma, mások jogai és törvényes érdekei csorbításának tilalma. A generálklauzuláknak alkotmány-konform értelmezése szerint az egyoldalú szerződésmódosításra irányuló szerződéses felhatalmazásoknak, egyoldalú hatalmasságoknak csak abban a körben van alkotmányos lehetősége, amelyben biztosított a szerződő felek egyenjogúsága, illetve a magánautonómia alapelve, amelyek közvetlenül az Alaptörvény II. cikkéből erednek, és amelyek értelmében egyik szerződő felet sem hozhat a jog olyan helyzetbe, hogy szerződési akaratát a másik fél szerződési akaratára hiányában a másik félre rákényszerítse.
- [248] Különös jelentőséget kapnak a fenti alkotmányos alapjogok a szerződéses jogviszonyokban akkor, ha a szerződő felek között olyan markáns gazdasági különbségek vannak, amelyek alapján a gazdasági életben elfoglalt tényleges helyzetükből adódóan az egyik fél a másiknál gazdasági értelemben túlnyomóan erősebb. Ezt az objektív erőfölényt a generálklauzulán keresztül közvetlenül átsugárzó jogegyenlőségi elv képes ellensúlyozni, és így a tényleges különbségeket a jog eszköztára útján kiegyenlíteni. A Ptk. fenti generálklauzuláinak alkotmány-konform értelmezése eleve kizárja a gazdasági erőfölényben lévő fél által végrehajtott olyan egyoldalú szerződésmódosítás jog általi védetségét, amelyet az erőfölényben lévő fél olyan egyoldalú nyilatkozata hoz létre, amelynek jövőbeli bekövetkezése a másik fél által a szerződés feltételei vagy a törvény rendelkezései alapján egyértelműen nem számítható ki. Az egyértelmű kiszámíthatóságnak a magánautonómiából származó követelménye feltételezi, hogy a gazdaságilag kiszolgáltatottabb szerződő fél magánautonómiája a szerződéskötéskor a másik fél magánautonómiájával ténylegesen azonos vagy legalább összemérhető súlyú legyen.
- [249] Ez a követelmény feltételezi tehát, hogy a gazdasági erőfölényben lévő és megfelelő szakmai apparátussal rendelkező fél által előkészített szerződési feltételek a gazdaságilag hátrányosabb helyzetben lévő fél számára egyértelmű és átlátható feltételrendszert teremtsenek a későbbi olyan egyoldalú szerződésmódosításokra vonatkozóan, amelyek gyakorlására a gazdaságilag erőfölényben lévő felet a szerződés feljogosítja.
- [250] Nem felel meg az egyértelmű kiszámíthatóság és így a magánautonómia alkotmányos követelményének az, ha az erőfölényben lévő szerződő fél olyan feltételeket szabhat a szerződésben az őt egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító rendelkezésekben, amelyek nincsenek egyértelműen megfogalmazva vagy nem objektívek, tehát amelyeket a fél saját maga is elő tud idézni, vagy ha a módosításra egyoldalú hatalmasságot biztosító feltételek nincsenek tényleges oksági kapcsolatban a módosítás céljával, illetve ha a módosított tartalmú szerződés aránytalan és egyenlőtlen helyzetbe hozza a másik felet illetve, ha azt az ilyen tartalmú módosításra tekintettel a másik fél nem mondhatja fel.
- [251] Ezért az egyértelmű megfogalmazás elvének, vagy az objektivitás, ténylegesség, arányosság, felmondhatóság feltételeinek megsértése a Ptk. fenti generálklauzuláin keresztül a magánjogi viszonyokban közvetlenül érvényesülő Alaptörvény II. cikkébe ütköznek a magánautonómia, mint az általános személyiségi jognak a polgári jogban érvényesülő alapelveinek sérelmével. Az Alaptörvény II. cikkével azonos tartalmú alkotmányos védelmet biztosított az Alkotmány 54. § (1) bekezdése 2004. május 1. napján.
- [252] 2.1.2. A különös szabályozási szinten belüli általános szabály a Ptk. 209/B. § 2004. május 1. napján hatályos (1) bekezdése, mely a különös szabályozás szintjén megjelenő generálklauzula, s amely szerint: „Tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés kikötése, ha a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul az egyik fél hátrányára állapítja meg.”
- [253] E generálklauzula egy szubjektív (jóhiszeműség) és két objektív (egyoldalú és indokolatlan hátrány okozása a másik félnek) feltételt állít az egyoldalú szerződésmódosítást engedő általános szerződési feltétekkel szemben. A jóhiszeműséget a Ptk. 4. § (1) bekezdésével összefüggésben már érintettem, a két objektív feltételből az következik, hogy az általános szerződési feltételek akkor tisztességesek, ha azok alapján – a szerződés egész tartalmának együttes és objektív megítélése során – a gazdaságilag előnyösebb helyzetben lévő fél egyoldalúan és objektív indokok hiányában nem jut olyan előnyhöz, ami a másik félnek hátrányos. Az előzőek alapján a gazdaságilag erőfölényben lévő fél által kikötött olyan egyoldalú szerződésmódosításra szóló felhatalmazás, amely alapján az erőfölényben lévő fél objektív gazdasági indokoltság hiányában jogosult a szerződés egyoldalú módosítására, vagy a módosítás alapján őt objektíve indokolatlan egyoldalú előny, míg a másik felet objektíve indokolatlan egyoldalú hátrány éri, nem minősülhet tisztességesnek. E generálklauzula alapján tehát az erőfölényben lévő fél egyoldalúan akkor módosíthatja a másik fél kötelezettségeit, ha az egyoldalú módosításra vezető okok objektívek – azaz az egyoldalú módosításra hatalmassággal rendelkező fél azt csak előre taxatívan és átláthatóan meghatározott okok alapján gyakorolhatja – és az egyoldalú módosítások maguk objektíve arányosak

és szimmetrikusak, mivel éppen ezáltal az indokolatlan egyoldalú előny és indokolatlan egyoldalú hátrány a másik oldalon elkerülhető. A Ptk. 209/B. § (1) bekezdésében szabályozott generálklauzulán keresztül az Alaptörvény II. cikkéből és XV. cikk (1) és (2) bekezdéséből eredő általános személyiségi jogon és egyenlőségi jogon továbbá a gazdaságilag gyengébb helyzetben lévő hátrányos megkülönböztetésének tilalmán keresztül a kiszolgáltatott s ezáltal egyenlőtlen helyzetbe került fogyasztó részesül alapjogi védelemben. A fenti alapjogokkal ellentétesek tehát a fogyasztókat érintő egyoldalú szerződésmódosítások, amelyek nem taxatíván előre meghatározott és a fogyasztó által előre átlátható okok alapján történhetnek, s így sértik a tételes meghatározás és az átláthatóság elvét, vagy ha az így létrehozott egyoldalú szerződésmódosítások aránytalanok és aszimmetrikusak, s ezáltal az arányosság és szimmetria elvét sértik.

- [254] A jogvédelem különös szintjén továbbá a 2004. május 1. napján hatályos fogyasztóvédelmi szabályok helyezkednek el. Ezen szabályok sajátossága, hogy közjogi eszközökkel szabályoznak magánjogi viszonyokat abból az alkotmányos célból, hogy a gazdaságilag egyenlőtlen helyzetben lévő felek (termelő vagy szolgáltató illetve fogyasztó) közötti viszonyt az Alaptörvény XV. cikkének értelmében a jog eszközeivel tegyék egyenlővé. A 93/13/EGK irányelv a fogyasztóvédelem tagállami minimumfeltételeit szabályozza. Az irányelveknek a magánjogi viszonyokra vonatkozóan általában horizontális hatálya nem áll fenn, mivel azonban a fogyasztóvédelem alapvetően közjogi viszonyrendszert jelent, az irányelv normatív tartalommal rendelkező elvi szabályai a tagállamokban alkalmazandó jogelvként kerülnek figyelembe. Ekként az irányelv 5. cikkében foglalt egyértelműség követelményét megfogalmazó alapelv is: „Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel, vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. Ha egy feltétel értelme kétséges, akkor a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés az irányadó.”
- [255] A fenti irányelv hazai átültetéséről szóló 18/1999 (II. 5.) Korm. rendelet 2. §-a következő alpontjaiban az objektivitás és a felmondhatóság elveit tartalmazza:
- „d) [...] lehetővé teszi, hogy a gazdálkodó szervezet a szerződést egyoldalúan, a szerződésben meghatározott alapos okkal módosítsa, ha ilyen esetben a fogyasztó nem jogosult a szerződéstől azonnali hatállyal elállni, vagy azt felmondani;
- f) a gazdálkodó szervezet teljesítését olyan feltételtől teszi függővé, amelynek bekövetkezte kizárólag a gazdálkodó szervezet akaratán múlik, [...]”
- [256] A jogvédelem különös és egyedi szintjén megjelenő jogszabályok alkalmazása során az alkotmányos alapjogok a közjogi normák esetében közvetlenül, míg a magánjogi normák esetében közvetetten, ezek Alaptörvénykonform értelmezése útján hatnak. Az Alkotmánybíróság 8/2014. (III. 20.) AB határozatának az indokolásában ezt a következőképpen fogalmazta meg: „Az Alaptörvénynek az egész jogrendszert át kell hatnia és normáinak a jogrendszer egészében érvényesülniük kell. Ez az érvényesülés eltérő a közjogban és a magánjogban. Míg a közjogban az Alaptörvény általában közvetlenül érvényesül, addig a magánjogban közvetetten, az Alaptörvényben szereplő alapvető jogok és alkotmányos értékek [I. cikk (1) és (3) bekezdés] átsugárzása folytán, a magánjogi normák értelmezése útján.” {8/2014. (III. 20.) AB határozat Indokolás [55]}
- [257] A releváns jogi szabályozás különös és egyedi szintjén megjelenő, 2004. május 1. napján hatályos szabályok egyike sem értelmezhető tehát az Alaptörvényben biztosított alapvető jogoknak feltétlen érvényesülést biztosító értelmezéssel szemben. Az Alaptörvény XV. cikkével lényegében azonos szabályozást tartalmazott az Alkotmány 70/A. §-a.
- [258] 2.1.3. A 2004. május 1. napján hatályos releváns jogi szabályozás egyedi szintjén a Hpt. 210. § (3) bekezdésének ezen a napon hatályos szövege állott. Mivel e szabály a pénzügyi intézményekre vonatkozó törvény fogyasztóvédelemről szóló fejezetében helyezkedik el, ennek folytán közjogi normaként jelenik meg. Hpt. 210. § (3) bekezdése értelmében „[a] kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.”
- [259] Ez a rendelkezés kétséget kizáróan tartalmazza az átláthatóság és a tételes meghatározás követelményeit, amikor az egyoldalú szerződésmódosításra történő felhatalmazással szemben az egyértelműen előre meghatározott és külön pontban megjelölt feltételek követelményeit állította. Tükrözi a rendelkezés továbbá az egyértelműség és világosság elvét, amennyiben egyértelmű szerződéses rendelkezést kíván meg a fogyasztóra kedvezőtlen tartalmú egyoldalú szerződésmódosítás esetére, összhangban a 93/13/EGK irányelv 5. cikkének már idézett alapelvével.
- [260] A fentieket összegezve a Tv. 4. § (1) bekezdésében szabályozott alapelvek a 2004. május 1. napján hatályos szabályok szerint az alábbiak szerint álltak fenn:
- a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve: Ptk. generálklauzulái, 93/13/EGK irányelv 5. cikk, Hpt. 210. § (3) bekezdés,

- b) a tételes meghatározás elve: Ptk. 209/B. §, Hpt. 210. § (3) bekezdés,
- c) az objektivitás elve: Ptk. generálklauzulái, 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 2. § f) pont,
- d) a ténylegesség és arányosság elve: Ptk. generálklauzulái, Ptk. 209/B. §,
- e) az átláthatóság elve: Ptk. generálklauzulái, Hpt. 210. § (3) bekezdés,
- f) a felmondhatóság elve: Ptk. generálklauzulái, 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 2. § d) pont,
- g) a szimmetria elve: Ptk. 209/B. §.

- [261] Az előzőekben írt jogszabályoknak a generálklauzulákon keresztüli alkotmány-konform értelmezésén keresztül, a Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt valamennyi követelmény már létezett a 2004. május 1. napján hatályos jogban.
- [262] Ennek a ténynek az a következménye, hogy a törvény által szabályozott fogyasztói kölcsönszerződésekre a Tv. 4. § (1) bekezdése nem határozott meg konstitutív hatályú anyagi jogi szabályokat, mivel a korábbi anyagi jogi szabályoknak a törvény hatálybalépése időpontjában meglévő hatálya a konstitutív hatályt egyértelműen kizárta. A Tv. deklaratív hatálya folytán a 2004. május 1-jétől a törvény hatálybalépéséig terjedő időpontig megkötött fogyasztói kölcsönszerződések tartalmára jogalkító hatással nem volt, illetve azok tartalmát nem módosította.
- [263] Mindezekből pedig álláspontom szerint egyértelműen következik, hogy a Tv. vitatott rendelkezései nem állapítottak meg visszamenőleges hatállyal új anyagi jogi szabályokat így nem ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos alapelvvel (visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma).

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

- [264] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt elutasítással. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a Tv. egészét alaptörvény-ellenessé kellett volna nyilvánítania és ex tunc hatállyal meg kellett volna semmisítenie. A teljes Tv. ex tunc hatályú megsemmisítésből értelem szerűen az következett volna, hogy a határozat rendelkező részének 2. pontja okafogyottá vált.

I.

- [265] Van-e (tiltott) visszaható hatálya a támadott szabályoknak?
- [266] 1. Az indítványozók a Tv. több rendelkezésének alaptörvény-ellenességét állítják. Úgy vélik, hogy az általuk megjelölt törvényi rendelkezések elsősorban a jogállamiságból [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] levezetett jogbiztonság követelményét sértik. A tiltott (ad malam partem) visszaható hatály tilalmának sérelmét látják elsősorban megállapíthatónak, de kifogásolják a jogalkalmazásra adott kellő felkészülési idő hiányát és a normavilágosság követelményének a sérelmét is. Gondot látnak ez utóbbival összefüggésben az egyértelműség követelményeinek érvényesülése terén is. Úgy vélik, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásról való jog is sérül, de ugyanígy veszélyeztetve látják az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot is. Állítják az Alaptörvény vállalkozáshoz való jogot biztosító M) cikk (1) bekezdésének a sérelmét is, de fennállónak tartják az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetés tilalmát kimondó (az egyenlő bánásmódot biztosító) rendelkezésének sérelmet is. Az Alaptörvény bírói függetlenséget biztosító 26. cikkének sérelmét is hangsúlyozzák. Van indítvány arra is, hogy a Tv. a perbeli rendelkezési jogot is sérti azzal, hogy a Törvény szerinti eljárásokban – az adósok helyett – az állam áll alperesi pozícióban. A Tv. számos rendelkezése – állításuk szerint – az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény tisztességes eljárásról szóló 6. Cikkébe is beleütközik.
- [267] 2. Fontos kiindulási pontként rögzítem: alkotmányos indokokkal is alátámasztható az, ha az állam a törvényalkotás révén is beavatkozik valamely, a fogyasztók nagy tömegeit érintő, megélhetésüket veszélyeztető, folyamatosan eszkalálódó probléma megoldása érdekében. A devizahitel-szerződések teljesítése körül mára kialakult gazdasági, társadalmi és szociális körülmények feltétlenül és vitathatatlanul indokolják tehát a jelen ügyben is a jogalkotó hatalommal rendelkező szervek munkájának megélénkülését akár úgy is, hogy – többek között – a törvényhozó

hatalom a bekövetkezett problémák megoldása céljából több törvényt is alkot. Ez a szabályalkotási kötelezettség – nézetem szerint – az állam alapjogokkal kapcsolatos objektív intézményvédelmi kötelezettségéből is egyenesen következik, hiszen a jelen ügy által felvetett probléma – egyebek mellett – érinti mind az adósok, mind pedig a hitelt nyújtók tulajdonhoz való jogát.

- [268] Megjegyzem ugyanakkor, hogy a korábbi Alkotmányhoz képest (amely számos szociális jogi rendelkezést tartalmazott) az Alaptörvény teljes egészében törölte a szociális jogok katalógusát, azokat pusztán államcélökká, illetve normatív erővel nem rendelkező deklarációkká nyilvánította. Ennek következtében az Alaptörvény egyebek mellett azt sem tartalmazza, hogy az állam milyen esetekben lenne köteles biztosítani a lakhatáshoz való jogot a rászorulóknak számára, amely pedig fontos támpontot adhatott volna a jelen ügy jogi megoldásához is.
- [269] 3. Nyomatékosan hangsúlyoznom kell, hogy bármely alkotmányosnak ítélt cél elérése érdekében csak alkotmányos, az alaptörvénnyel konform eszközök és megoldások vehetők igénybe. Közlebről: a kellő alkotmányos indokok alapján megalkotott törvényeknek és egyéb jogszabályoknak minden tekintetben meg kell felelniük az alkotmányosság kritériumainak. Azaz – mint ahogy arra már korábban is számos különvéleményemben rámutattam – a cél (todo modo) nem szentesítheti az alkalmazott eszközöket.
- [270] Hangsúlyozom tehát: semmiképpen nem értenék egyet azzal feltételezéssel, mintha valamely alkotmányos cél elérése érdekében az állam szervei (akár kétharmados többségével maga a törvényalkotó) mindent megtehetnének. Álláspontom szerint ennek a felfogásnak a többségivé válása a magyar alkotmányosság és alkotmánybíráskodás végét jelentené, mivel kibékíthetetlen ellentétben állna a modern alkotmányosság és alkotmány-fogalom alapvető, minimális előfeltételeivel, az emberi jogok védelmének és a hatalommegosztásnak a biztosításával. Ennek megfelelően nem tudnám osztani azt a nézetet sem, hogy a jogállami-alkotmányossági kritériumok (pl. a gazdasági körülmények megnehezülése folytán és okából) alapos átértékelésre vagy feladásra szorulnának (a határozat többségi indokolásának hatása lényegében ez), hiszen bármely alkotmánynak – definíció szerint – rendkívüli helyzetekben is garantálnia kell azt, amit ígért. Ahogyan a 29/2013. (X. 17.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben már rámutattam, „minden Alkotmány szükségszerű fogalmi eleme az, hogy a »rendes« és »rendestől eltérő« társadalmi állapotokról is rendelkezzen. Ezt tartalmában John Marshall főbíró is így fogalmazta meg az Egyesült Államok Legfelső Bírósága működésének kezdetén a világszerte híressé vált McCulloch v. Maryland ügyben [17 U.S. 316, 415 (1819)].” [Indokolás [31]]. Ha az Alaptörvény alkotmányi elismerésre tart igényt, akkor ennek a követelménynek minden esetben érvényesülnie kell, s e követelmény érvényesülésének az elsődleges garanciája – az Alkotmány végső értelmezőjeként – a hatékonyan működő Alkotmánybíróság kell, hogy legyen.
- [271] 4. A fenti megállapítások kapcsán emlékeztetnék a 61/2011. (VII. 13.) AB határozat egy – a jelen ügy eldöntése szempontjából is fontos – megállapítására. E szerint „[a]z Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az alkotmányos jogvédelem egyszer már elért szintje és garanciális rendszere nem csökkenthető, alapelemeinek köre nem szűkíthető, csak – egészen kivételes esetben – más alapjog védelme érdekében, a szükségesség-arányosság mércéjének figyelembevételével és úgy, hogy az érintett alapjogok lényeges tartalma ne sérüljön. Az ennek nem megfelelő alkotmány-védelemszint csökkentése ellentmond az alkotmányos jogállam követelményének.” (ABH 2011, 290, 322.). Nézetem szerint a mostani határozat a visszaható hatályú jogalkotás tekintetében csökkenti az alkotmányos jogvédelem eddig elért szintjét.
- [272] 5. Álláspontom szerint az ügy feldolgozásának a frontvonalában egyértelműen a visszaható hatály kérdésének a vizsgálata áll. Ezt kell rendkívül alapos és sokoldalú elemzés tárgyává tenni, s csak ezt követően szabad és érdemes a többi (állított) alapjog-sértést megvizsgálni. Véleményem szerint ugyanakkor a határozat többségi indokolása viszonylag hamar eljutott ahhoz a konklúzióhoz, hogy a Tv. egyes anyagi jogi és nem anyagi jogi rendelkezései tartalmilag „új szabályozási környezetet nem hoztak létre”, ezáltal nem merül fel a tiltott visszaható hatályú szabályozás tilalmának a megsértése sem.
- [273] Ha a vizsgálandó kérdéskörök teljes katalógusát felállítjuk, jelenleg (egyértelműen az ezt taglaló indítványok zömével) inkább amellet vagyok, hogy a Tv. több inkriminált rendelkezése kivédhetetlenül a tiltott visszaható hatályú szabályozást példázza. Csokorba szedve mindezeket:
- [274] a) A Tv. – figyelemmel a Tv. 1. §-ának (1) bekezdésére – a 2004. május 1. napja és a Tv. hatálybalépése napja között kötött szerződések tekintetében
- aa) kizárja az ezen időszakban (az adott szerződések létrejöttkor) hatályos jogszabályok rendelkezéseinek a figyelembevételét, illetve
- ab) ezektől eltérően rendelkezik.

- [275] Aligha kell ezután bővebben bizonyítanom, hogy a Tv. idézett rendelkezése ezáltal tartalmilag új szabályozási környezetet hozott létre.
- [276] b) A Tv. mindazon szerződésekre kihat, amelyeket a Tv. 1. §-ának (1) bekezdése szerinti időintervallumban kötöttek még akkor is, ha időközben e szerződés teljesítés vagy bármely más oknál fogva megszűnt. Kihat továbbá a bíróság ítélete a már elévült, de a Tv. hatálya alá tartozó szerződésekből eredő követelésekre is, amelyek vonatkozásában az elévülésre vonatkozó szabályok értelmezésére a Tv. 1. §-ának (6) és (7) bekezdése szerinti speciális szabály alkalmazandó.
- [277] A fentiek alapján a kérdés az, hogy a folyamatban levő (lásd a még nem perfektuálódott szerződéseket), illetve a már elévült (lezárt) jogviszonyba utóbb történő hátrányos beavatkozás nem hoz-e létre új szabályozási környezetet? Úgy gondolom, ha ezeket az eseteket sem minősítjük tiltott visszaható hatálynak, úgy a visszaható hatály megállapíthatóságának a mércéjét is eltüntetjük.
- [278] c) A Tv. 1. § (1) bekezdése megállapítja, hogy „E törvény hatálya 2004. május 1. napja és e törvény hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki.”
- [279] Az erre az időszakra irányadó – „tiszteletlenségi kritériumokat” a Tv. 4. § (1) bekezdésének a)–g) pontjai normatív jelleggel és tartalommal állapítják meg, azt is mondhatnánk, hogy a 2/2014. számú PJE határozatában meghatározott „aprópénzre váltott” követelmények a Tv. normatív köntösébe lettek bújtatva. Megjegyzem: a Kúria semmiféle utalást nem tett arra, hogy a törvényhozásnak szolgai módon kellene áttemelnie az általa lefektetett kritériumokat. Más kérdés persze az, hogy a PJE határozat (törvénybe való áttemelés nélkül is) norma, ekként önállóan is meg kell felelnie az alkotmányossági kritériumoknak. Ennél fogva – a jogalanyokra való közvetett kihatása folytán – vele szemben is felállítható a tiltott visszaható hatály tilalmának a követelménye, s amennyiben e megmérettetésen, a szükségességi-arányossági teszten átszűrve könnyűnek találtatna, úgy megállapítható lenne vele szemben is az alaptörvény-ellenesség, s ennek következményképpen „önállóan” is megsemmisíthető {erről bővebben lásd a IV/880/2012. számú ügyhöz fűzött különvéleményemet, Indokolás [80]–[81]}.
- [280] A Tv. 4. § (1) bekezdésében tételezett „tiszteletlenségi kritériumok” normatív jellegét erősíti meg a Tv. 11. § (1) bekezdése, amely szerint „[a] bíróság kizárólag azt vizsgálja, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés a 4. § (1) bekezdése szerint tisztességes-e”. Ez ellentmond, kollízióban áll a korábbi és a hatályos Ptk. normáival és az azok alapján kialakított bírósági gyakorlattal: ezek szerint hasonló esetekben az ügylet összes körülményeit vizsgálni kell a rendesbíróóságoknak. Ez a tény – tekintve, hogy azonos jogforrási szintű normák közötti kollízió áll fenn – önmagában okot adhatna a megsemmisítésre, mivel ellentétes a jogbiztonság és az egyenlő bánásmód követelményével [Először erre lásd a 35/1991. (VI. 20.) AB határozatot, ABH 1991, 176–177].
- [281] 6. Ezek a kritériumok 2004. május 1. napja és a törvény hatálybalépésének napja között nem voltak sem ilyen formában, sem ilyen tartalommal tételezve és akár belső jogi (ide értve a 2/2014. PJE-t), akár uniós jogszabályban és joggyakorlatban meghatározva, de ezeknek a kritériumoknak még a jogirodalmi forrása sem volt felelhető az adott időszakban. [A külföldi és magyar szakirodalomból lásd például: Ben-Shahar, Omri, Fixing Unfair Contracts (May 6, 2011). Stanford Law Review, Vol. 63, 2011; U of Chicago Law & Economics, Olin Working Paper No. 552. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1833824>; Paterson, Jeannie Marie, The Australian Unfair Contract Terms Law: The Rise of Substantive Unfairness as a Ground for Review of Standard Form Consumer Contracts (August, 30 2010). Melbourne University Law Review, Vol. 33, No. 3, 2009; U of Melbourne Legal Studies Research Paper No. 494. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1669008>; Jansen, Nils, Revision of the Consumer-Acquis? Twelve Propositions on the European Commission's Proposal for a Common European Sales Law and the Future of European Contract Law (February 1, 2012). Schriftenreihe des Zentrums für Europäisches Wirtschaftsrecht der Universität Bonn, 2012. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1997191>; Rosenberg, Arnold S., Regulation of Unfair Bank Fees in the United States and the European Union: Current Trends and a Proposal for Reform. An Evaluation of Legislation Regarding Commercial Practices and Consumer Credit in the European Union, Bank of Malta, 2007; Conference Proceedings, International Association of Consumer Law, Promoting Consumer Interests, Malta, March 16, 2006; TJS Legal Studies Research Paper No. 1028163. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1028163>; Pavelka, Tomas, The Wild Arbitration Blows Retreat? On Implementation of the Unfair Contract Terms Directive in the Czech Republic (April 20, 2011). Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1837686>; Law, Stephanie and Cafaggi, Fabrizio, Unfair Contract Terms – Effect of Collective Proceedings – C-472-10, Invitel (August 5, 2013). Forthcoming in Evelyne Terryn, Gert Straetmans and Veerle Colaert (eds.) Landmark Cases of EU Consumer Law – In Honour of Jules Stuyck (Intersentia, 2013). Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=2306024>; Fejős, Andrea, Fairness of Contract Terms in European and Serbian Law (2013). Consumer Protection in Serbia-Liber Amicorum Svetislav Taboroši, Thierry Bourgoignie, Tatjana Jovanić (eds.), Faculty of Law,

Belgrade, 2013, pp. 186–201. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=2465204>; Schillig, Michael, Inequality of Bargaining Power Versus Market for Lemons: Legal Paradigm Change and the Court of Justice's Jurisprudence on Directive 93/13 on Unfair Contract Terms. *European Law Review*, Vol. 33, pp. 336–358, 2008. Elérhető: <http://ssrn.com/abstract=1156787>; Peter Stone: *EU Private International Law*. Cheltenham, Elgar, 2006; Bassola Bálint: Az általános szerződési feltételekben alkalmazott tisztességtelen klauzulák kérdésköre – a francia és magyar jogalkotás és jogalkalmazás összehasonlító jogi elemzése egy közösségi jogi irányelv fényében. In: Magyarország és az Európai Unió, Díjnyertes pályaművek 2003–2004., Országgyűlés Hivatala, Budapest, 2004; Csehi Zoltán: Az általános szerződési feltételek szabályai az európai jog szorításában. In: Barta Judit (szerk.): *Bank- és hitelviszonyok. Kodifikációs tanulmányok az új Ptk. születése kapcsán*. Miskolc: 2009, 82–101.]

- [282] 7. Ezeket kéri most mégis „betű szerint” számon a Tv. visszamenő hatállyal a bankokon és más devizakölcsönt nyújtó pénzügyi hitelintézeteken. Ezen a ponton felvethető persze az állam (állami szervek) felelőssége is, hiszen hosszú éveken keresztül semmilyen hatékony lépést nem tettek azért, hogy a mára már akuttá vált társadalmi, szociális és gazdasági probléma és feszültség elkerülhető legyen. Semmi nem akadályozta meg az Országgyűlést sem abban, hogy törvényalkotással kellő időben beavatkozzon a folyamatok alakulásába. Ez a mulasztása pedig annál is inkább szóvá tehető, mivel időben kapott olyan jelzéseket, hogy a kialakult hitelezési gyakorlat komoly társadalmi, szociális és gazdasági problémák forrásává válhat. E komoly kritikai megállapítások hátterében már akkor az a helyes felismerés állott – többek között –, hogy a bankok által alkalmazott szerződési feltételek tisztességtelenek lehetnek [a GVH 2005. decemberi jelentése; a PSZÁF 9/2006-os ajánlása; a Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság 2006. decemberi javaslatai; az OBH 2958/2006. számú ügyben készült jelentése; az OBH 1474/2008. számú ügyben készült jelentése; a GVH Országgyűlés 2008. áprilisi ülésére összeállított beszámolója; a GVH 2009. február 5-ei vizsgálati végleges jelentés; a GVH 2009. májusi tájékoztatója az Országgyűlés részére].
- [283] 8. A hitelt nyújtó pénzintézetek tehát tényleg nem gondolhatták azt, hogy az általuk alkalmazott szerződési feltételek „minden kétséget kizáró módon nem minősülhettek tisztességtelennek”. Erre azonban formális jogi kötőerővel nem rendelkező ajánlások, jelentések, javaslatok, beszámolók, tájékoztatók mutattak „csak” rá, s azok tartalma nem jelent meg jogszabályban. A Legfelsőbb Bíróság is csupán 2011-ben jutott el odáig, hogy megvizsgálja a devizában nyújtott kölcsönök szerződési feltételeit. Ebből következően „formáljogilag” tehát helytálló a bankoknak (és más hitelnyújtó pénzintézeteknek) az a védekezése, hogy az általuk alkalmazott szerződési feltételek „teljes körűen megfeleltek a Tv. tárgyi hatálya alá vont szerződéses kikötések létrejöttének időpontjában hatályos jogszabályi előírásoknak”. A jogalkotó (törvényalkotó) ugyanis valóban hallgatott, s nem tette szabályozása tárgyává mindazt, amit különböző állami szervek kritikai élel megfogalmaztak, különös tekintettel a tisztességtelenség fennállására.
- [284] 9. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a tiltott visszaható hatály vizsgálatakor szigorú mércét kell alkalmaznia: a korábbi jogi környezetet kell összevetnie a jelenlegi jogi környezettel. Ennek megítélése során a mostani Tv. viszonyítási alapja az egyébként sem egységes bírói gyakorlat (lásd a 2/2014. PJE határozat meghozatalának indokát), sem korabeli beszámoló, sem tájékoztató, jelentés, javaslat, ajánlás nem lehet, csak a Tv. 1. § (1) bekezdésében megjelölt időintervallumban hatályos jog: ez pedig abban az értelemben hiányzik, ahogyan azt a határozat többségi indokolása bemutatja. Mint mondtam: a visszaható hatály vizsgálatánál, a mérlegelés elvégzésekor a „jog-joggal vetendő össze” követelménye alól nem adható felmentés (még alkotmányos cél elérése érdekében sem), mert minden rés, amit ezen az elven nyitni engedünk, korlátlanul tágítható. Ilyen érvelés alapján ad absurdum akár odáig is eljuthatnánk, hogy a néplélekre hivatkozással teszünk kérdéssé már lezárt, illetve teljességében és folyamatban levő jogviszonyokat.
- [285] A tiltott visszaható hatállyal kapcsolatban magam mindig is magasra állítottam a mércét [lásd a 349/B/2001. AB határozathoz fűzött különvéleményemet (ABH, 2002, 1241, 1258.)]. Itt sem tehetek másként. Számomra ezért egyértelmű – szemben a határozat többségi indokolásában írtakkal – hogy a Tv. 4. § (1) bekezdése a)–g) pontjai által teremtett jogi helyzettel eltérő jogi környezetben nyújtottak hitelt a pénzintézetek a Tv. 1. § (1) bekezdésében megjelölt időszakban. Azaz: a Tv. szabályozása a tiltott visszaható hatály tilalmába ütközik, mivel nem felel meg az ilyen esetekben irányadó szükségességi-arányossági tesztnek [ez utóbbira először lásd a 11/1992. (III. 5.) AB határozatot, ABH 1992, 77, 82.]
- [286] Még egy megjegyzés: a tisztességtelenség utólagos „vélelmezése” imént bemutatott technikájának elemzése megkerülhetetlen a visszaható hatályú jogalkotás vizsgálata során. A vélelmeket nem kizárólag a polgári eljárásjog alkalmazza a bizonyítás körében, hiszen a megdönthető és megdönthetetlen vélelem jogintézményét szabályozza

a polgári és büntető anyagi jog, a társadalombiztosítási jog stb. Itt a vélelmek szabályozási tartalomként, elsősorban anyagi jogi rendelkezésként funkcionálnak.

- [287] 10. Maradéktalanul osztom azt az indítványozói álláspontot is, hogy a Tv. visszamenőleges hatálya a polgári jogi semmisség természetéből következik, ami viszont a szerződés szándékolt létrejöttének időpontjában áll be. Azzal, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdése új jogszabályi semmisségi kritériumokat határoz meg hosszú ideje hatályban lévő szerződéses rendelkezések tekintetében, valójában a szerződéskötés időpontjára visszamenő hatállyal az Országgyűlés jogalkotói hatalmánál fogva alakító módon változtatta meg a felek szerződéses viszonyait. Vagyis – ismétlem – a jogi környezet igenis visszaható hatállyal módosult.
- [288] Mindezekre tekintettel a Tv. tárgyi hatályát meghatározó 1. § (1) bekezdése, továbbá a tisztességtelenség vélelmét felállító 4. § (1) és a semmisséget kimondó (2) bekezdése ellentétes a már lezárt jogviszonyok, valamint a még le nem zárt jogviszonyok múltbeli tényállási elemei tekintetében (hiszen a folyamatban lévő jogviszonyok múltbeli mozzanatait a jövőre nézve hátrányosan változtatja meg) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált jogállamiság elvéből következő tiltott visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával, mégpedig kellő alkotmányos indok nélkül, hiszen a szabályozás a szükségesség-arányosság követelményeit nem elégíti ki. Egyebek mellett azért, mert lett volna kevésbé korlátozó eszköz is a cél elérésére: például a római jogi lex Rhodia kármegosztási-felelősségi alakzatának alkalmazása révén, amelyet mind a korábbi Ptk. 107. § (3) bekezdése, mind a jelenlegi Ptk. [5:26. § (3) bekezdése] ismer és tartalmaz – az osztrák ABGB 1043. §-ával, a német kereskedelmi kódexszel (vagy éppen az irányadó dél-afrikai gyakorlattal) megegyezően.
- [289] 11. Több indítvánnyal egyetértve ugyancsak bizonyíthatónak látom magam is, hogy a Tv. – az igazságügyi miniszteri állásfoglalással ellentétben – nem a polgári jogi érvénytelenség fogalmát tölti ki tartalommal, hanem a korábbi Ptk. 209. § (1) bekezdésében, majd a hatályos Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében rögzített definíciótól független, új meghatározást adott a tisztességtelenségnek a pénzügyi intézmények számára az egyoldalú szerződésmódosítást, kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződési feltételek vonatkozásában, a fogyasztói kölcsönszerződések esetében.
- [290] Fontos rámutatni ezzel kapcsolatban – különösen a generálklauzulák és az Alaptörvény összefüggésében – arra, hogy az utóbbi időben az Alkotmánybíróság gyakorlata passzivitást mutat a magánjogi jogviszonyok felülvizsgálatában (erre utoljára lásd a IV/880/2012. számú ügyet). Bár a határozat többségi indokolása idézi az Alkotmánybíróság 8/2014. (III. 20.) AB határozatát – „[a]z Alaptörvényben foglalt jogok a magánjog generálklauzuláin keresztül képesek beszűrődni a magánjog rendszerébe” [Indokolás [56]] – nem árt emlékeztetni arra, hogy a korábbi ítélkezési gyakorlat nem kezelte ennyire intakt módon a magánjogi jogviszonyokat. Ahogy egy korai, máig felül nem bírált alkotmánybírói döntés – a magánjogi jogviszonyokra irányadón is – rámutatott: „[a]z Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti. A modern alkotmányok, illetve alkotmánybírói gyakorlat az általános személyiségi jogot különféle aspektusaival nevezik meg: pl. a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként. Az általános személyiségi jog anyajog, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 42, 44–45.].
- [291] 12. Összességében tehát a jogalkotó az általa eddig is alkalmazott tisztességtelenség fogalmát a Tv. hatálya alá tartozó szerződési feltételek vonatkozásában valóban a tisztességtelenség törvényi definícióján túlmutató olyan normatív tartalommal töltötte meg, amely normatív tartalommal az irányadó törvények és egyéb jogszabályok korábban nem rendelkeztek. A Tv. nem a tisztességtelenség polgári jogi fogalmának egyfajta – a bírósági gyakorlatot figyelembe vevő – értelmezését tartalmazza, hanem az eddigi polgári jogi normáktól eltérő, új definíció alapján minősít szerződéses rendelkezéseket tisztességtelenségnek, még hozzá visszamenőleges hatállyal. A Tv. által adott, a tisztességtelenségre vonatkozó definíció jellemző sajátossága, hogy az a hatálya alá tartozó szerződéses kikötések vonatkozásában – a jogalkotó döntése folytán – kizárólagos érvényesülésre tarthat igényt [Tv. 11. § (1) bekezdése], a Tv. 4. § (1) bekezdésében felsorolt követelményeken kívül ugyanis más szempont nem vehető figyelembe az általános szerződési feltételre vonatkozó vélelem megdöntésére irányuló kereseti kérelem elbírálása során.

- [292] Úgy vélem tehát, hogy a határozat többségi indokolása kellő mélységben nem érinti a most exponált indítványozói felvetéseket sem, így a döntés nem merítette ki teljes mértékben az indítványt.
- [293] 13. A fentiek mellett – a határozat többségi indokolásában írtakkal szemben – inkább az indítványokban kifejtett érveket tudom elfogadni az alábbiak tekintetében is.
- [294] a) Nem lehet tisztességtelennek tekinteni az olyan feltételt, amelynek tartalmát jogszabály határozza meg. Ezt az álláspontot kifejezetten is rögzíti a – formális jogi kötőerővel nem rendelkező, de az ítélkezési gyakorlatra jogszociológiai szempontból annál nagyobb befolyást gyakorló – 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja, mely szerint: „[a]z olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható.” A PK vélemény indokolásának 3. pontja megállapítja azt is, hogy „[a] fogyasztóval kötött, kizárólag lakáscélú hitel- és kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés esetében külön jogszabály, a szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) taxatív (kimerítően) előírja, hogy konkrétan melyek lehetnek az egyoldalú módosítás, a kamatemelés lehetséges okai.” Ezzel a PK vélemény egyértelműen kizárja azon szerződéses kikötések tisztességtelenségét, melyek a Korm. r. szabályainak mindenben megfelelnek. Ehhez képest a Tv. 4. § (1) bekezdése kizárólag az ott felsorolt hét kritériumnak való megfelelés alapján rendeli megállapítani a tisztességtelenséget. A Törvény tehát – ellentétben a PK véleménnyel – teljes mértékben figyelmen kívül hagyja, hogy a Korm. r.-nek megfelelő tartalmú szerződéses kikötések a törvény hatálybalépéséig egyértelműen nem minősültek tisztességtelennek, és az ilyen szerződéses kikötések tisztességtelenségének a vélelmét is felállítja.
- [295] Így mindazok az ÁSZF-rendelkezések, amelyek megfelelnek a Korm. r. szabályainak, a korábbi Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősültek és nem minősülhetnek visszamenőleg tisztességtelennek. Ezen túlmenően azonban a korábbi Ptk. 209. § (6) bekezdése – a korábbi Hpt. 210. § (3)–(5) bekezdései előírásának megfelelően meghatározott – szerződési feltételek tisztességtelenségét is kizárta. A korábbi Hpt. 210. § (3)–(5) bekezdései ugyanis olyan jogszabályi előírásokat tartalmaztak, melyek az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó ÁSZF-rendelkezések tartalmi elemeit határozták meg, és így az ezeknek megfelelő ÁSZF-rendelkezések a korábbi Ptk. 209. § (6) bekezdése értelmében jogszabály előírásának megfelelő szerződéses rendelkezésnek minősültek.
- [296] b) Osztom azt az indítványozói álláspontot is, hogy – ismét ellentétben az igazságügyi miniszteri állásfoglalásban foglaltakkal – az ügyben nem releváns a PK vélemény 6. pontja (helyesebben az ahhoz fűzött indokolás), mely szerint „[n]em ütközik a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába, ha a bíróság a szerződéskötés időpontjában hatályos Ptk. rendelkezések alapján az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét állapítja meg olyan okból, amelyet utóbb a külön törvény – adott esetben a kialakult joggyakorlat tapasztalatait felhasználva – kötelezően is szabályoz.” Ez a megállapítás ugyanis tényleg csak olyan helyzetben lehetne irányadó, ahol a szóban forgó kikötés tisztességtelensége elvileg megállapítható lenne. A jelen esetben azonban olyan kikötéseket minősít a Tv. tisztességtelennek, melyek az irányadó jogszabályok, a Kúria gyakorlata és további értelmezési mérceként szolgáló uniós jog és joggyakorlat alapján egyértelműen nem voltak tisztességtelenek.
- [297] 14. Meggyőződésem, hogy az Alkotmánybíróság mostani határozata fontos mérföldkő lesz a visszaható hatály értelmezése szempontjából. Magam is abból indulok ki, hogy a meg nem engedett (ad malam partem) visszaható hatály a jogállam és az alkotmányos jogrendszer egyik súlyos sérelme lehet: e mérce megsértése pedig önkényessé teheti a jogalkotást és jogalkalmazást, amelynek az a következménye, hogy nem lehet sem morális, sem jogi indokát adni az önkéntes jogkövetésnek, illetve állami oldalról számon kérni a visszaható hatályú normák követését. Ennek felelősségével néz ma szembe az Alkotmánybíróság.
- [298] Minthogy számomra nem vitás az, hogy a Tv. inkriminált rendelkezései tiltott visszaható hatályú rendelkezések, ezért azok alaptörvény-ellenességét kellett volna megállapítania az Alkotmánybíróságnak, s ennek megfelelően meg kellett volna semmisítenie a Tv. 1. § (1) bekezdését, 4. § (1) bekezdését [összefüggés okán (2) és (3) bekezdését is], valamint a 11. § (1) bekezdését. Nézetem szerint csak ezt követően történhetett volna meg a további alaptörvény-ellenességeket állító indítványok vizsgálata. A jelen ügyben a felvetett probléma súlyára és a hatalmi ágak közötti együttműködési kötelezettség elvére figyelemmel persze ezt a vizsgálatot mindenképpen el kellett volna végezni akkor is, ha az Alkotmánybíróság megállapította volna a tiltott visszaható hatály fennállását.

II.

- [299] További alaptörvény-ellenes törvényi rendelkezések
- [300] Mivel a tisztességes eljáráshoz való jog és a bírói függetlenség sérelmének megítélésekor csatlakozom dr. Lévy Miklós alkotmánybíró úr különvéleményéhez, a továbbiakban csak a perbeli rendelkezési jog teljes kiüresítésére és az illetékek mértékének diszkriminatív meghatározására térek ki.
- [301] 1. Nézetem szerint a határozat többségi indokolása nem ad érdemi választ arra az indítványozói felvetésre sem, hogy az állam per se – az adósok helyett – nem állhat kizárólagos alperesi pozícióban olyan eljárásokban, amelyek lezárásaként mindenkire kötelező, erga omnes hatályú bírósági határozatok születnek (az egyik indítványozó szóhasználatával: „a Magyar Állam alperesi pozíciója nem indokolható jogi megoldás, hiszen az állam sem a régi, sem pedig az új Ptk. alapján nem minősül közérdekű kereset megindítására jogosult jogalany”).
- [302] Álláspontom szerint a Tv. állami alperesi pozícióról rendelkező 7. § (2) bekezdése teljes egészében elvonja az adósok önrendelkezési jogából fakadó perbeli rendelkezési jogát, hiszen nem döntheti el az adós, hogy mely jogát, illetve kötelezettségét, milyen indokokkal, mely bírósági fórumok előtt teszi vitássá. Amellett, hogy az érintett szerződésekkel kapcsolatos jogviták elrendezését talán megkönnyíti ez a törvényi rendelkezés, de – nézetem szerint – alaptörvény-ellenes módon teszi ezt, hiszen a perbeli rendelkezési jogot, annak lényeges tartalmával együtt teljesen kiüresíti, ami pedig ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével és II. cikkével. Úgy vélem, itt is lehetett volna alkotmányos eszközt (kevésbé korlátozó eszközt) választani. Ennek egyik útja az lehetett volna, ha az érintett adósok – a törvényhozó mérlegelése alapján – a közérdekű keresetek intézményéhez kapcsolódó „opt-in” vagy „opt-out” rendszer alkalmazásával – dönthettek volna ezekben az eljárásokban való részvételükről, illetőleg távolmaradásukról. Persze – tekintve a Törvény rendkívüli eljárási határidőit, beleértve a kézbesítésre irányadó szabályokat is – e Törvény keretében ez lehetetlen elvárás lett volna.
- [303] 2. Az egyik indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való joggal, a bírósághoz fordulás jogával és a jogorvoslathoz való joggal ellentétesnek véli azt, hogy a Tv. 8. § (7) bekezdése, a 13. § (2) bekezdése, valamint a 15. § (2) bekezdése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvénytől (a továbbiakban: Itv.) eltérő, az abban foglaltaknál magasabb, álláspontja szerint eltúlzott mértékű illeték lerovását írja elő a peres eljárás, a másodfokú eljárás, valamint a felülvizsgálati eljárás megindítására. Nyilvánvaló, hogy az eltúlzott illetékmérték meghatározásához – főszabály szerint – összehasonlításra van szükség: nézetem szerint önmagában csak a rendkívül eltúlzott mértékű, a jogérvényesítéstől elretentő hatású, a „büntetőadóhoz” hasonló illetékmérték jelent alkotmányossági problémát. Az illeték mértékének érdemi vizsgálata során (minthogy ezen indítványi elem tartalmilag az egyenlő bánásmód sérelmét is állítja az indítványban felhívott alapjogok önálló sérelme mellett) a diszkriminációs ügyekben alkalmazott ésszerűségi tesztet is alkalmaznia kellett volna itt a határozat többségi indokolásának, lévén, hogy nem alapjog-korlátozásról van szó, de csak azon ok miatt, hogy a hitelintézetek képesek voltak megindítani az eljárásokat (amennyiben ez nem történt volna meg, akkor lehetne az alapjog-korlátozásra irányadó szükségességi-arányossági mércét alkalmazni, amelyen, előrebocsátom, a kevesebbről a többre való következtetés szabálya alapján szintén elbuknának a támadott rendelkezések).
- [304] Ahogyan az Alkotmánybíróság egyik legutóbbi döntésében rámutatott: „[a] diszkrimináció tilalma és az általános egyenlőségi szabály önálló tilalom, illetve alapjog, de nem önmagában alkalmazandó szabály, mivel – amellett, hogy hárompólusú jogviszonyt feltételez – csak valamely norma által biztosított joggal vagy előírt kötelezettséggel, illetve egyedi intézkedéssel összefüggésben értelmezhető az abból eredő követelmények. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában – a normakontrollra irányuló eljárásokban – a megkülönböztetés indokoltságának eldöntéséhez alkalmazott alkotmányos mérce elsősorban attól függ, hogy a megkülönböztetést tartalmazó szabály az Alaptörvény által biztosított alapjogok vagy a jogrendszer alacsonyabb szintű normája által biztosított jogok tekintetében valósítanak meg különbségtételt. Míg az előbbi esetben az alapjog-korlátozás szigorú – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének második mondatában is megjelenő – szükségesség-arányosság tesztje a mérce, addig az utóbbi esetben az ésszerűségi tesztet kell alkalmazni [30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 139–140.]. [Más az irányadó teszt abban, a jelenlegi ügytől eltérő esetben, ha az egyén „megváltoztathatatlan – saját elhatározásától nem függő, többnyire eleve adott – tulajdonságain alapuló” megkülönböztetéséről van szó. {Lásd a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatot, Indokolás [41]}.” {3/2014. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [56]}.
- [305] Az ésszerűségi teszt alapján akkor alaptörvény-ellenes a megkülönböztetés, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, vagyis önkényes. Az önkényes, ésszerű indok nélküli megkülönböztetés – végső soron – az emberi méltóság alapjogát sérti, mert ilyen esetben a jogalkotó bizonyosan

nem kezelte az érintetteket azonos méltóságú személyként, s nem értékelte mindegyikük szempontjait azonos körülményekkel, figyelemmel és méltányossággal. Az illeték mértékének vizsgálatok homogén csoportot, egymással összehasonlítható helyzetben levő személyeket egyrészt az Itv. szerinti illetékmérték fizetésére kötelezett magánszemélyek, másrészt a speciális illetékfizetésre kötelezett, hitelnyújtók mögötti tulajdonos-magánszemélyek képezik (lásd a jogi szabályozásban gyakran alkalmazott „betudási” elméletet), így egyikük vonatkozásában sem merül fel az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésébe foglalt hatásköri korlátozás az Alkotmánybíróság hatáskör-korlátozást követően a diszkriminációs esetekre kialakított gyakorlata alapján.

- [306] A Kúria 5/2013. PJE 2. b) pontja szerint azokban az esetekben, amikor a per tárgya a szerződés meghatározott kikötésének az érvénytelensége, a per tárgyának értékét meg nem határozhatónak kell tekinteni. Az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt indított perek szintén meg nem határozható pertárgy értékűnek minősülnek, sőt a közérdekű perekben a felpereseket az Itv. 5. § (1) bekezdése szerint jellemzően személyes költségmentesség illeti meg. Mindezekre figyelemmel az ilyen perekre fizetendő illeték összege az Itv. 39. § (3) bekezdés alapján első fokon 36 000 Ft, fellebbezési eljárásban 48 000 Ft, felülvizsgálat esetén pedig 70 000 Ft. Ehhez képest a Törvény 8. § (7) bekezdése, 13. § (2) bekezdése és a 15. § (2) bekezdése az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja, a 46. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése szerinti illeték-maximumok lerovását írja elő. Ezzel – ahogyan az egyik amicus curiae beadvány szerzője rámutat – az egyébként fizetendő illeték összegének 41,6, 52 és 50 szeresének a megfizetésére kötelezik a pénzügyi intézményeket, illetve a mögöttük álló magánszemély-tulajdonosokat.
- [307] Nézetem szerint ennek a kirívó különbségnek nincs ésszerű indoka, a szabályozás önkényes, így a Tv. 8. § (7) bekezdését, 13. § (2) bekezdését és 15. § (2) bekezdését is alaptörvény-ellenessé kellett volna nyilvánítani, és meg kellett volna semmisítenie az Alkotmánybíróságnak. Megjegyzem még, a Tv. szerinti eljárásokban az illeték már olyan mértékű, amely ellentétes az illeték alkotmányos funkciójával, hatásában pedig konfiskatórius, büntető jellegű [v.ö. a 184/2010. (X. 28.) AB határozathoz fűzött különvéleményemmel, ABH, 2010, 900, 940.].

III.

- [308] Záró gondolatok
- [309] Maga a Tv. által megfogalmazott alkotmányos cél – mint mondtam – alkotmányosan indokolttá, az alapjogvédelem objektív intézményvédelmi oldalából következően adott esetben kötelezővé (szükségessé) teheti az előállott társadalmi, szociális és gazdasági problémák törvényhozási úton való rendezését is: az a mód és tartalom azonban, amelyet a Tv. most vizsgált rendelkezései takarnak, álláspontom szerint számos szempontból fennakad az alkotmányosság rostjában. Új módot, formát és tartalmat kell keresnie a törvényalkotónak ahhoz, hogy a probléma rendezése kielégítse az alkotmányos kritériumokat. (Abban sem vagyok biztos, hogy ehhez hathatós segítséget adott a határozat többségi indokolása, hiszen – számos ponton eltérve az irányadó rendesbírói gyakorlattól – tartalmilag arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kamat- és a tőkekövetelés egyszerre érvül el.)
- [310] Tekintettel arra, hogy a Törvény számos – nézetem szerint – alaptörvény-ellenes rendelkezésének a megsemmisítése után gyakorlatilag nem maradt volna alkalmazható rendelkezés a támadott jogszabályban, ezért – jogállamisági-jogbiztonsági megfontolások miatt is – a Törvény egésze ex tunc hatályú alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését tartottam volna szükségesnek.
- [311] Zárásul tehát: a valós társadalmi, szociális és gazdasági problémára adott mostani törvényhozói válasz – álláspontom szerint – nem felel meg annak a követelménynek, hogy az egyébként alkotmányos célt csak alkotmányos eszközzel, móddal és tartalommal lehet elérni egy alkotmányos jogállamban.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós alkotmánybíró különvéleménye

- [312] Nem értek egyet a határozat rendelkező része 1. pontjában foglalt elutasító döntéssel, a bírói kezdeményezések nagy részének helyt kellett volna adni.
- [313] Álláspontom részletes indokolása előtt azonban hangsúlyozom: egyetértek a többségi határozatnak azzal a megállapításával, amely szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések következtében előálló és fennálló „probléma kezelése mindhárom hatalmi ágak, a pénzügyi intézményrendszernek, az adósoknak és az egész társadalomnak is egyre sürgetőbb elemi érdeke.” (Indokolás [44]) Ráadásul a probléma ma már elsősorban az anyagilag legrosszabb helyzetben lévő adósokat érinti. A helyzetük megoldására szolgáló politikai törekvés alkotmányosan indokolható. Ennek a törekvésnek azonban alkotmányos keretek között kell megvalósulni. A 2014. évi XXXVIII. törvény számos megoldása viszont nem felel meg az alkotmányossági követelményeknek. Az alábbiak ennek az állításomnak az indokolását tartalmazzák.
- [314] 1. A Tv., mint címe is mutatja, egy jogegységi döntés végrehajtásáról szól; a törvény pedig arra kötelezi nemcsak a hitelintézeteket/bankokat, hanem a bíróságokat is, hogy hajtsák végre az abban foglaltakat. Ez a szokatlan törvényhozási megoldás az államhatalmi ágak megosztása Alaptörvényben előírt elvét figyelmen kívül hagyja: olyan feladatot ró a bíróságokra, amelynek végrehajtása során szükségképpen sérül mind az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében deklarált bírói függetlenség, mind a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jog, amely a független és pártatlan bíróság tisztességes eljárásának érvényesülését követeli meg. Mindez konkrétan abban nyilvánul meg, hogy az Alkotmánybíróság által vizsgált Tv. az egyes ügyekben eljáró bírák számára nem biztosítja a függetlenségük kiteljesítéséhez szükséges eszköztárat, amely más megközelítésben a tisztességes eljárás követelményének sérelmét okozza.
- [315] 1.1. Az Alkotmánybíróság mindig is kiemelt figyelmet fordított a bírói függetlenség alkotmányos tartalmának kibontására. Az 53/1991. (X. 21.) AB határozat a bírói hatalom legfontosabb ismérveként megállapította, hogy az az állami hatalomnak olyan megnyilvánulása, mely az erre rendelt szervezet útján vitássá tett vagy megsértett jogról – törvényben szabályozott eljárás során – kötelező erővel dönt. A bírói hatalom tehát – amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik – döntően az ítékezésben ölt testet (ABH 1991, 266, 267.).
- [316] Az Alkotmánybíróság számos alkalommal hangsúlyozta, hogy a bírói hatalmi ág kitüntetett helyet foglal el az államszervezetben, és az is állandó és következetes álláspontja, hogy a minden külső befolyásolástól független bírói ítékezés feltétel nélküli követelmény, és lényegében abszolút alkotmányos védelem alatt áll. [Így 53/1991. (X. 31.) AB határozat, ABH 1991, 266, 267.; 13/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 85, 96.]
- [317] A bírói függetlenség egyik fontos tartalmi elemeként határozta meg az Alkotmánybíróság azt, hogy a mérlegelést kívánó esetekben az előzetesen elhatározott és mindenki által megismerhető szempontok nélküli döntési jogkör önmagában is a jogbiztonság jelentős sérelmét eredményezi. A mérlegelési szempontok hiánya pedig elvezethet oda, hogy a bírói eljárás pusztán formalitást jelent, s a tényleges döntési jogkör a bíróságon kívüli szervezet kezébe kerül át [19/1999. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1999, 150, 155.].
- [318] Az Alkotmánybíróság meghatározása szerint a bírósági döntéshozatal pusztán formális értelemben vett előírása nem felel meg az alkotmányossági követelményeknek. A lényeg abban áll, hogy a bíróság ténylegesen mit vizsgálhat, és mit mérlegelhet a döntés kialakításakor. A jogviszonyokat véglegesen lezáró bírói eljárás nem szólhat más szervek döntéseinek vagy elhatározásának formális felülvizsgálatáról, [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 272.], s nem lehet más szervek döntéseinek formális megjelenítője sem.
- [319] A jelen eljárásban vizsgált Tv. több rendelkezése is kívánnivalót hagy maga után a tekintetben, hogy a bírói függetlenség követelménye alkotmányos értelemben érvényesülni tudjon.
- [320] a) A Tv. alapján eljárni kötelezett bíró rendkívül szűk időkeretek között kénytelen felkészülni, és dönten, így pl:
- a Tv. egyes rendelkezései a kihirdetést követő napon, más rendelkezései a kihirdetést követő 8. napon léptek hatályba;
 - a deviza alapú szerződésekkel kapcsolatos kereseteket a Tv. hatálybalépésétől számított harminc napon belül be kellett nyújtani;
 - a bíróságnak a kereseteket harminc napon belül kell(ett) elbírálnia;
 - a tárgyalást legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz érkezésétől számított nyolcadik napra kell kitűzni;
 - a fellebbezést a bíróság egy munkanapon belül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz;
 - a másodfokú bíróság a fellebbezést a felterjesztéstől számított három napon belül bírálja el;
 - az elsőfokú határozatot annak meghozatalától számított legkésőbb nyolc napon belül kell írásba foglalni, és az írásba foglalást követő három napon belül kézbesíteni kell.

- [321] b) Az eljárás során a bíró számos és nagy terjedelmű iratot kell, hogy tanulmányozzon a rendelkezése álló szűk időkeretben, ami kérdéssé teszi a megalapozott döntés kialakításának lehetőségét.
- [322] c) A Tv. nagymértékben leszűkíti a bíró mérlegelési eszköztárát, így pl:
- a Tv. 1. § (6) és (7) bekezdései kötelezik a bírót, hogy a már hatályban nem lévő törvény (a régi Ptk.) rendelkezéseit miként értelmezze és alkalmazza;
 - a Tv. rendelkezései megakadályozzák a bírót abban, hogy a jogrendszer egyéb – a bíró megítélése szempontjából releváns – előírásait alkalmazza, ezáltal a tisztességtelenség kérdésének megalapozott megítélését a jogalkotó elvonta a bíróságoktól [I. Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt ún. 7 elv].
- [323] Álláspontom szerint – eltérően a többségi indokolástól – mindez alaptörvény-ellenességhez vezet, mert nem formális értelemben kell megítélni és értelmezni a bíró törvényi alávetettségét, hanem éppen azt kell vizsgálni – és ez az Alkotmánybíróság feladata – hogy az adott törvény egyes rendelkezései vagy az ilyen rendelkezések összessége megakadályozza-e a bírót abban, hogy az elé kerülő jogvitát megalapozottan tudja eldönteni. Ha ezt a vizsgálatot az Alkotmánybíróság kellő részletességgel elvégezte volna, nem juthatott volna más következtetésre, mint arra, hogy a Tv. általam felsorolt rendelkezései, és a Tv. alkalmazásának körülményei alaptörvény-ellenesek, illetve ilyen helyzetet teremtenek. Az Alkotmánybíróságnak – korábbi gyakorlatának megfelelően és abból következően – meg kellett volna állapítania, hogy a bírósági döntéshozatal pusztán formális értelemben vett előírása nem felel meg az alkotmányossági követelményeknek. Ha a bírói eljárás formális, a tényleges döntési jogkör a bíróságon kívüli szervezet (hatalmi ág) kezébe kerül át, ami nemcsak a bírói függetlenséget biztosító alaptörvényi rendelkezést sérti, hanem az Alaptörvény C) cikkében foglalt hatalom-megosztás elvével is ellentétes.
- [324] 2.1. A tisztességes eljáráshoz való jog tartalmának szerves részét képezi, hogy a peres feleknek ésszerű lehetőségük legyen jogi álláspontjuk és az azokat alátámasztó bizonyítékok előadására. Alkotmányellenes szűkítésnek számít az, ha az ügyben hozandó határozat megalapozottsága szempontjából releváns bizonyítást, a bizonyítékokhoz való hozzáférést a jogszabály általános érvénnyel korlátozza [15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 120.]. Különösen sérti az eljárás tisztességes voltát az, ha a jogalkotó úgy telepít bizonyítási kötelezettséget a felekre, hogy az eljárás módjára vonatkozó további szabályok elzárják őket a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének lehetőségétől [19/2009. (II. 25.) AB határozat, ABH 2009, 146, 157.].
- [325] A vizsgált Tv. 10. § (3) bekezdése értelmében „[b]izonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, és amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a keresetlevélben előadottakat vagy az alperes védekezését igazolják. Bizonyítás felvételének helye van a felek által nyomban felajánlott bizonyítékokra is.” Az amúgy is szűkre szabott, a keresetlevél benyújtására előírt 30 napos határidő során fellelhető bizonyítékokon túlmenően, a tárgyaláson felmerülő újabb bizonyítási igénynek megfelelő bizonyítékok benyújtásának kizárása sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot.
- [326] 2.2. Az általános értelemben vett bizonyítási lehetőség alkotmányellenes korlátozása mellett egy további korlátozó elem is megjelenik a Tv.-ben: a bizonyítási teher megfordítása. Ha a klasszikus perbeli szereposztást tekintjük, akkor annak kellene felperesi pozícióban lennie, aki valamit állít. Jelen esetben azonban a szerződési feltételek tisztességtelenségét állító állam, mint jogalkotó, magát alperesi pozícióba helyezte, ezáltal nem rajta van a bizonyítási teher. A Tv. 6. §-a ugyanis egyrészt a tisztességtelenség vélelmét tartalmazza, másrészt – ebből fakadóan – a jogalkotó alperes perbeli helyzetét megkönnyítve a felperesi pozícióba szorított hitelintézetre rója a bizonyítás terhét. A bizonyítási teher megfordítása tehát már önmagában egyoldalúan súlyos helyzetbe hozza a hitelintézeteket, ami úgyszintén ellentétes a tisztességes eljárás követelményével.
- [327] 2.3. A 22/2014. (VII. 15.) AB határozat [49] bekezdése – elismerve a korábbi alkotmányra vonatkozó értelmezés folytonosságát – leszögezi, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok egyike: a fegyverek egyenlősége. A többségi indoklás helyesen mutat rá, hogy a 15/2002. (III. 29.) AB határozat szerint a fegyverek egyenlőségének mint a tisztességes eljárás elemének a polgári perekben is érvényesülnie kell. (Indokolás [173]) Nem értek egyet azonban azzal a következtetéssel, hogy a vizsgált rendelkezésekkel összefüggésben ennek az alaptörvényi követelménynek a sérelme nem állapítható meg. Álláspontom szerint helytálló az indítványozóknak a Tv. érintett 7. § (7) bekezdés a), d), e), g) és h) pontjaival kapcsolatos megállapítása, amely szerint az említett rendelkezések a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény vonatkozó szabályait egyoldalúan, a felperes hátrányára bontják meg, és ezzel sértik az Alaptörvénynek a fegyverek egyenlősége elvét magában foglaló XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [328] 2.4. A többségi határozat a fentiekben kifejtett anomáliákat külön-külön is és összességükben is olyanoknak ítélte, amelyek nem érik el az alaptörvény-ellenesség szintjét. Nem értek egyet a következtetéssel: az általánoshoz képest bevezetett különleges eljárási rend a maga kirívóan rövid határidőivel, a bizonyítás-felvétel negligálásával

és a bizonyítási teher megfordításával nem csupán komoly alkotmányos kételyeket ébreszt, hanem közvetlenül alaptörvény-ellenes.

- [329] Különösen veszélyesnek, mi több, az alapvető jogok érvényesülése és érvényesíthetősége szempontjából aggasztónak tartom, hogy az Alkotmánybíróság csupán jelzést küld a jogalkotónak arra nézve, hogy a jövőben ösztársadalmi, gazdaság- és pénzügy-politikai, valamint szociális és más társadalmi szempontokra hivatkozással csak kivételes esetben, a lehető legszűkebb terjedelemben élhet ilyen – azaz alapvető jog lényeges tartalmát korlátozó – eszközökkel. Az Alkotmánybíróság többségi döntése megerősíti a jogalkotó ún. rendkívüli megoldását, miközben a jelen eljárásban vizsgált Tv. felhívott rendelkezései, és az így kialakított eljárási rend egésze sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [330] 3. Az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna továbbá azt is állapítania, hogy a Tv. egyes rendelkezései a visszaható hatály tilalmába ütköznek. Álláspontom szerint a Tv. egyes anyagi és eljárásjogi szabályai tartalmilag új szabályozási környezetet hoztak létre és így tiltott visszaható hatályú jogalkotás valósult meg. Ezzel összefüggésben osztom *dr. Kiss László* alkotmánybíró úr idevonatkozó megállapításait, és csatlakozom különvéleménye 4–8. és 10–11. pontjaihoz. (Indokolás [271]–[283], [287]–[290])
- [331] Végezetül ismételten hangsúlyozom: a Tv. háttérében lévő politikai megfontolással, céllal egyetértek, a cél alkotmányosan indokolt. Alaptörvény-ellenesnek tartom azonban a Tv. megoldási módját. A 131/2008. (XI. 3.) AB határozat szerint „[...] jogállamban bármely politikai törekvés csak az Alkotmány keretei között valósítható meg. A jogállamiság elveivel összeegyeztethetetlen az, ha a kormányzat az Alkotmány garanciális rendelkezéseinek kiürítésével, azok tudatos félre tételével valósítja meg [...] törekvéseit.” (ABH 2008, 1072, 1078.) Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése rögzíti: „Magyarország független demokratikus jogállam.” Az alkotmányosan indokoltnak minősülő politikai törekvések az Alaptörvénnyel nem lehetnek ellentétesek, ezért csak annak keretei között valósíthatók meg.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleménye

- [332] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt elutasító döntéssel. Véleményem szerint a Tv. 1. §-ának (1) bekezdése és a Tv. 4. §-a alkotmányellenes az egyoldalú szerződés módosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában felállított vélelem visszaható hatálya miatt, a 2004. május 1-je és 2009. augusztus 1-je közötti időszakra.
- [333] 1. A Tv. tartalmát illetően az alkotmánybírói eljárásban alapvetően anyagi jogi (általános szerződési feltételek, konkrét szerződések egyes elemei, elszámolási mód) és eljárási szabályokat (a vélelem megdöntésére irányuló per) kell vizsgálni.
- [334] A törvény az anyagi jogi részben a szándéka szerint mindössze a kúriai jogértelmezések általánossá tételéről szól. Ez elvileg lehetséges: a bírói gyakorlat kodifikálása nem tilos. A határozat elfogadja, hogy a vizsgált Tv. célja a PJE határozatból származó egyes követelmények általános érvényre juttatása, továbbá abból indul ki, hogy a fogyasztói szerződéseknel a tisztességtelen gyakorlat tiltása mindig is fennállt. A többségi döntés szerint ezért azt kellett vizsgálni, hogy a Tv. egyes anyagi jogi rendelkezései tartalmilag új szabályozási környezetet hoztak-e létre.
- [335] Azzal egyetértek, hogy az általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségének minősítésénél az egyik – és talán a legfontosabb – kérdés az, hogy a Tv. megfelel-e a korábbi legfelsőbb bírósági, a jelenlegi kúriai jogértelmezéseknek, vagy ténylegesen új jogot alkot. Alkotmányjogi szempontból más megítélés alá esik a törvényi úton való szerződésmódosítás a jövőre nézve, más mércék vonatkoznak a visszaható hatályú jogalkotásra, és másként kell megítélni széles körben alkalmazott szerződési kikötés bírói döntéseken alapuló semmisségének a kérdését.
- [336] 2. Ami az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségéről szóló kikötéseket illeti, a Tv. 4. §-ának (1) bekezdése hét elvet fogalmaz meg, amelyek – a Tv. indokolása szerint – azonosak a Kúria által a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény

6. pontjában foglalt követelményekkel. A rendes bíróságnak a Tv. 6. §-a (1) bekezdése szerinti perben az a feladata, hogy az általános szerződési feltételekben szereplő kikötéseknek az egyoldalú módosításra okot adó „ok-listájára” ezeket az elveket rávetítse.
- [337] Az Alkotmánybíróságnak az indítványok alapján vizsgálnia kellett azt, hogy ez a hét elv honnan ered: a régi Ptk. 209. §-ából (amely a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétellel szemben támasztott általános követelményekről szól), vagy máshonnan.
- [338] 3. A konkrét ügyeket érintő bírói gyakorlatot illetően az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó általános szerződési kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban eddig a Legfelsőbb Bíróságot is megjárta, viszonylag nagy nyilvánosságot kapott – a Csongrád Megyei Főügyészség keresetére indult – ügy a Partiscum XI. Takarékszövetkezet pere volt (Gfv.IX.30.221/2011/6. szám). Ebben a Szegedi Ítélet tábla 2011 márciusában marasztalta el másodfokon, jogerősen a pénzügyi intézményt, az ügyfeleket kedvezőtlenül érintő kamat- és költségemelések miatt. A 2011. szeptember 27-én kelt részítéletben a Legfelsőbb Bíróság új eljárásra utasította a másodfokú bíróságot. A jogvita egyik lényeges pontja az volt, hogy a kölcsönszerződés elemeit meghatározó általános szerződési feltételeknek a szerződés egyoldalú, az ügyfél hátrányára való módosítására vonatkozó előírásai a régi Ptk.-nak a szerződésmódosításra irányadó (szigorú) szabályai szerint, vagy a hitelintézeti törvénynek (Hpt.) a (megengedőbb) szabályai szerint bírálható el. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a Hpt. a speciális szabály. A konkrét esetben a Legfelsőbb Bíróság a Hpt. 2010. január 1-jétől hatályos szabályait értelmezte, amikor azt vizsgálta, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás jogát hogyan, milyen feltételekkel gyakorolhatja a hitelező. Az okok listája ebben a részítéletben szerepel. A részítélet a Hpt. 210. § (3) bekezdés utolsó mondatában írtak alapulvételével jutott arra a következtetésre, hogy a hitelező csak meghatározott feltételeknek megfelelő okokra hivatkozva gyakorolhatja az ügyfélre kedvezőtlenül az egyoldalú szerződésmódosítás jogát.
- [339] 4. A bírói gyakorlat egységét biztosító általános eszközök közül a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény rendelkező részének a 6. pontja tartalmaz az ok-listára utalást: hét elvet, és ezzel kapcsolatban a hét elv érvényesülésének hiányára utaló, tételesen meghatározott okokat.
- [340] A PK vélemény 8. pont a) alpontja szerint „az ok-listában szereplő érvénytelen kikötés nem vált ki joghatást; a szerződés e kikötés mellőzésével egyebekben változatlan feltételekkel köti a feleket. A fogyasztói kölcsönszerződés az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő érvénytelen feltétel mellőzése esetén is teljesíthető. Arra nincs mód, hogy a bíróság az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő érvénytelen szerződési feltétel mellőzése helyett, azt módosítva új, a felek egyenlőségét helyreállító szerződési kikötést állapítson meg.”
- [341] A PK vélemény indokolása egyértelműen a már 2009. augusztus 1-jétől megváltozott, szigorúbb Hpt. szövegre utal. Ez kiderül a PK vélemény indokolása 1. pont ötödik és hatodik bekezdéséből: „[...] A Hpt. 210. § (3) bekezdése szerint fogyasztóval kötött kölcsönszerződésben vagy pénzügyi lízingszerződésben az ügyfél számára kedvezőtlenül kizárólag a kamatot, díjat vagy költséget lehet egyoldalúan módosítani. [...] Az egyoldalú szerződésmódosítás törvényi feltételeit időben eltérő módon és részletességgel rendezte a Hpt., így a fogyasztóra hátrányosan 2009. augusztus 1. napját megelőzően bármely szerződési feltétel, ezt követően csak a kamatra, díjra, költségre vonatkozó rendelkezések módosíthatók egyoldalúan. [...] Miután az egyoldalú szerződésmódosítás jogát (bár korlátokkal) a Hpt. elismeri, önmagában az egyoldalú szerződésmódosítási jogosultság kikötése tisztességtelenségnek nem minősülhet, ilyen címen sem támadni, sem pedig azt vizsgálni nem lehet. A Ptk. 209. § (6) bekezdése értelmében ugyanis nem minősülhet tisztességtelenségnek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.”
- [342] Az ún. „ok-lista” kifejezés a PK vélemény indokolása 2. pont első bekezdésében jelenik meg. Eszerint: „A Hpt. az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlásának kógens törvényi korlátai között előírja, hogy a pénzügyi intézménynek előre, tételesen kell megjelölnie a későbbi változtatás lehetséges okait (ún. ok-lista).” A PK vélemény indokolásának 3. pontja szerint „a Ptk. 209. § (6) bekezdésének rendelkezése folytán olyan feltétel tisztességtelensége bírósági vizsgálat tárgyát nem képezheti, melyet jogszabály határoz meg, vagy jogszabály előírásainak megfelelően határoznak meg. Ez azt jelenti, hogy ha jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, hogy melyek lehetnek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges indokai, akkor a jogszabályban nevesített okoknak a tisztességtelensége bíróság által nem vizsgálható. Nincs mód vizsgálni azt sem, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő esetekben, az ott írtak betartásával történő szerződésmódosítás tisztességtelen-e.”

- [343] 5. A PK vélemény megjelenik a 2/2014. Polgári jogegységi határozat rendelkező részében is. Ez három pontot tartalmaz: az első az árfolyamkockázat, a második az egyoldalú szerződésmódosítás, a harmadik az árfolyamrés megítéléséről szól.
- [344] A 2. pont lényege szerint „az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezés akkor tisztességtelen, ha az nem felel meg [...] a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontjában felsorolt elveknek (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve; tételes meghatározás elve; objektivitás elve; ténylegesség és arányosság elve; átláthatóság elve; felmondhatóság elve; szimmetria elve).” A jogegységi határozat a PK véleményt, annak a 6. pontját veszi át.
- [345] 6. Sem a részítéletben, sem a PK véleményben, sem pedig a PJE határozatban nincs szó arról, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének az egyes, PK véleményben megjelenő szempontjait a 2004. május 1-jét követően létrejött valamennyi általános szerződési feltételre, ennek nyomán valamennyi szerződésre, általánosan alkalmazni kellene.
- [346] Ezek a bírósági jogegységet biztosító eszközök a bíróságoknak szólnak, és a konkrét – de folyamatban lévő vagy ezt követően indult – perekben alkalmazandók. A jogegységet biztosító említett eszközök általános, 2004. május 1-jétől való közvetlen alkalmazásának lehetőségét a Tv. teremti meg. A bírói gyakorlatban az „objektív ok” és „a tételes meghatározás” követelménye a Hpt. 2009. augusztus 1-jétől, illetve 2010. január 1-jétől hatályos módosításának értelmezése alapján jelenik meg.
- [347] A Tv. nemcsak a bírói gyakorlat kodifikálása a jövőre nézve, hanem a bírói gyakorlatnak a kiterjesztése is, és ezen keresztül a Hpt. 2010. január 1-jétől (részben már 2009. augusztus 1-jétől) hatályos, értelmezett szabályainak a visszavetítése a korábban létrejött általános szerződési feltételekre és szerződésekre. Lényeges, hogy a 2004. május 1-je és a 2014 júliusa közötti időszakot nem lehet egységes, homogén időszaknak tekinteni; a jogszabályi környezet 2009–2010-ben alapvetően megváltozott.
- [348] A Tv. olyan kapcsolatot hoz létre a PK véleménynek az egyoldalú módosításról szóló általános szerződési feltétel érvénytelenségére vonatkozó része, a közérdekű keresettel határidő nélkül való perindítás lehetősége és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozata 2. pontja között, amely eredetileg nem létezett. A Tv. a bírói gyakorlatban meglévő egyes elemeknek a kombinációja, amely a PK vélemény és a jogegységi határozat (továbbá a 93/13/EGK irányelv) jogalkotói értelmezését jeleníti meg.
- [349] 7. A régi Ptk.-nak az az absztrakt követelménye, hogy egy blanketta-szerződésben szereplő feltétel nem lehet tisztességtelen, a pénzpiacon – egy jelentős mértékben szabályozott és felügyelt piacon – a hitelintézeti törvény rendelkezésein keresztül érvényesül a konkrét általános szerződési feltételeket illetően: az a feltétel, amelyet a Hpt. megenged és a pénzügyi felügyelet jóváhagyott, nem lehet tisztességtelen. [Az új Ptk. 6:102. § (4) bekezdése is kimondja: „Nem minősül tisztességtelennak az általános szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.”] Hitelnyújtást és pénzkölcsönzést üzletszerűen kizárólag pénzügyi intézmény végezhet, ennek a feltételeit és részletszabályait az általános polgári jogon kívül a pénzpiacra vonatkozó különös előírások szabályozzák. Pénzügyi intézmény a működése során elsősorban a pénzpiacra vonatkozó szabályoknak kell, hogy megfeleljen. Az állam ezen a területen szabályozóként és felügyeleti hatóságként is intenzíven jelen van.
- [350] Az ügyfél számára hátrányos egyoldalú szerződésmódosítás meghatározott feltételekhez kötött lehetőségét kifejezetten tartalmazta a Hpt. 210. § (3) bekezdése, 2009. augusztus 1-je előtt is. Eszerint: „A kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.” 2009. augusztus 1-jétől a szabályozás két lépcsőben szigorodott.
- [351] A Hpt. 2010. § (3) bekezdése 2010. január 1-jétől írja elő, hogy „Fogyasztóval kötött kölcsönszerződésben vagy pénzügyi lízingszerződésben az ügyfél számára kedvezőtlenül kizárólag a kamatot, díjat vagy költséget lehet egyoldalúan módosítani. Egyéb feltétel, ideértve az egyoldalú módosításra okot adó körülmények felsorolását is, egyoldalúan nem módosítható az ügyfél számára kedvezőtlenül. Az egyoldalú módosítás jogát a hitelező akkor jogosult gyakorolni, ha a módosításra okot adó objektív körülmények tételes meghatározását a szerződés tartalmazza, valamint a hitelező árazási elveit írásban rögzítette.” A (4)–(14) bekezdés az árazási elvekkel szemben támasztott tartalmi követelményeket és a módosítás egyéb szabályait határozza meg.
- [352] A legfelsőbb bírósági döntés, a PK vélemény és a jogegységi határozat a 2009. augusztus 1-je utáni Hpt. alapján, az abból kibontott elvek tükrében látja megállapíthatónak egy-egy feltétel tisztességtelenségét.

- [353] A Tv. – azzal, hogy a 2004. május 1-jétől 2009. augusztus 1-jéig hatályban volt általános szerződési feltételeket és az ezeken alapuló szerződéseket is a hatálya alá vonja – túlmegy a bírósági gyakorlaton, új követelményeket, új mércét érvényesít a fogyasztói kölcsönszerződések egyoldalú módosítására, vagyis valódi visszaható hatállyal szabályoz.
- [354] Véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak ebből a helyzetből kellett volna kiindulnia a vizsgálódásnál, és a Tv. időbeli alkalmazására vonatkozó szabályt, valamint ezzel összefüggésben az időtartam teljes terjedelme alatt a hét elv érvényesítését előíró rendelkezést meg kellett volna semmisítenie.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [355] A határozat rendelkező részének elutasító és visszautasító pontjainak fő vonalával egyetértek, de a támadott törvény egyik előírásának megsemmisítését tartottam volna szükségesnek, ezért nem tudtam megszavazni a többségi határozatot. Ezen túl az indokolás egyik lényeges alapját is elégtelennek látom, így a különvéleményem túl még egy kiegészítő indokolást is belefoglalok egyéni álláspontom kifejtésébe.
- [356] 1. A többségi határozat álláspontjával szemben én megalapozottnak tartom az indítványozó érvelését a deviza alapú hiteles ügyekben a 30 napos jogvesztő határidő alaptörvény-ellenességére. A többségi határozat indokolása ezt azzal hárítja el, hogy utal a más esetekben is létező rövid határidőkre (lásd az Indokolás [145]–[160] bekezdését), ám ez nem veszi figyelembe, hogy a felhozott más esetekben már létező jogi szabályozási keretek voltak, és ebben voltak megadva a rövid határidők a keresetre, míg itt ez a rövid határidő egyben az új törvény megjelenése utáni felkészülési idővel is összecsúszik, és az tovább rövidíti ezt. Így több évre visszamenőleg kellett a rövid, jogvesztő határidő nyomása alatt összeszedni a szükséges adatokat, okiratokat és a változó szerződési feltételeket a keresetlevelek beadásához. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése, amikor arról ír, hogy „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy [...] valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”, akkor ez vonatkozik a perindítási határidő ésszerű hosszára is. A 30 napos perindítási határidőt – összecsúszva az új törvényre felkészülés idejével is – nem lehet ilyen ésszerű határidőnek tekinteni. E határidővel szemben a forint hiteles ügyekre előírt 90–120 napos határidő megfelelő, és ezért ha az Alkotmánybíróság a jelen esetben a mozaikos megsemmisítéssel a 8. § (1) a) pontjából az „esetén alkalmazták, az e törvény hatálybalépésétől számított harminc napon belül” szövegrészt törölte volna a rendelkezésből, akkor ezzel ezekre az ügyekre is a forint alapú ügyekre irányadó 90–120 nap közötti határidők vonatkoznának. Mivel a keresetindítások ezekben az ügyekben már mind megtörténtek a jelen alkotmánybírói határozat meghozatalakor, így ennek már csak szimbolikus hatása lett volna, de ezzel a megsemmisítéssel a testület jelezhetné volna a jövőt illetően a törvényhozónak az ilyen határidőkre vonatkozó szempontjait. Azzal, hogy ezt nem tette, a jövőt illetően is nyitva hagyta – sőt hallgatásával szentesítette – e szabályozás lehetőségét. Ezzel nem tudtam azonosulni, és ezért nem szavaztam meg a határozatot.
- [357] 2. Az indokolás-kiegészítem a visszaható hatály alkotmányos megítélésére vonatkozik. Az indítványok az alaptörvény-sértő visszaható hatály érvét is felvetették a támadott törvénnyel kapcsolatban, és mivel e kérdésben a korábbi alkotmánybírák az elmúlt évtizedekben többször egymással szembenálló döntési formulákat alakítottak ki, és hagytak hátra, ezek között az elvi jellegű tisztázást is meg kellett volna tennie a mai alkotmánybírói testületnek. A fő dilemma e téren az, hogy miképpen kell megítélni a múltban már létrejött jogviszonyokra is vonatkozó új szabályozásokat, és már az is a visszaható hatállyal okozott sérelmet jelenti, ha egyáltalán vonatkozik ezekre is egy új szabály, vagy ez csak akkor jön létre, ha a múltban létrejött, tartós jogviszonyokon belül a már végbement teljesítéseket is érinti, ám akkor nem, ha e jogviszonyokat illetően csak a jövőbeni jogokat és kötelezettségeket rendezi át. A visszaható hatály előbbi, kiterjesztő értelmezését fektette le a 34/1994. (VI. 15.) AB határozat, és – az átgondolatlanság miatt – ezt még alig néhány hónapja is megerősítette a 10/2014. (IV. 4.) AB határozat, és ezzel az egyszer létrejött tartós jogviszonyokat még a jövőt illetően sem érintheti egy-egy új szabályozás. Ez azonban végletesen leszűkíti a mindenkor új és új demokratikus törvényhozási

többségek jogváltoztató szabadságát, ami pedig a felvilágosodás utáni, modern Európa egyik legfontosabb vívmánya volt. Ezzel szemben csak az az álláspont fogadható el a tartós jogviszonyokat illető jogváltoztatásoknál, hogy a mindenkori új jogszabályok megváltoztathatják a jövőt illetően a múltban keletkezett jogviszonyok egyes tartalmait, és ez csak akkor jelentene visszaható hatályt, ha az e jogviszonyokon belül már végbement teljesítéseket is érintik. Lehet tehát új szabályozással terhesebbé tenni is egy múltban létrejött jogviszonyt valamelyik fél részére, ám ezt csak a jövőt illetően lehet elrendelni. Ettől azonban nem lehet eltiltani a demokratikus törvényhozási többséget, mert ez magát a politikai demokráciát üresítené ki.

- [358] Ezt a tisztázást nem hajtotta végre a többségi határozat indokolása az erre vonatkozó indokolási részben (Indokolás [73]–[104]), és kiegészítésemben ezt kívántam pótolni. A visszaható hatályt illető elvi tisztázás alól nem ment fel, hogy jelen esetben az indokolás azzal utasította el ennek megállapítását, hogy itt egy speciális helyzet állt fenn, mivel az indítványokkal támadott törvény – még a címében is jelezve ezt – tartalmilag nem jelentette új normatartalom létrehozását, hanem egy korábbi szabályozás alapján létrejött, korábbi bírói jogértelmezési gyakorlat normatartalmát emelte át törvényi tartalomra az ezt kodifikáló kúriai jogegységi határozatból. Ha nem ez a speciális eset állna most fenn, akkor valóban a visszaható hatály sérelmét és így alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítani, hisz a támadott törvény valóban érinti a múltban létrejött jogviszonyokon belül már végbement teljesítéseket is. Én úgy gondolom, hogy e speciális eset indoka miatti felmentés a törvényhozó részére a visszaható hatály vádja alól – és ezzel a megsemmisítési indítványok elutasítása – is elfogadhatóbb lenne a szélesebb politikai és jogászai közvélemény előtt, ha a többségi határozat indokolása nyíltan feltárta volna a speciális felmentés mellett a visszaható hatályt illető elvi álláspontját is. Bízom abban, hogy indokolás-kiegészítem segít ebben is.

Budapest, 2014. november 11.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1636/2014. (XI. 14.) Korm. határozata a Magyarország és az Albán Köztársaság között a szociális biztonságról szóló Egyezmény szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról

A Kormány

1. egyetért a Magyarország és az Albán Köztársaság között a szociális biztonságról szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) bemutatott szövegével;
2. felhatalmazza az emberi erőforrások miniszterét vagy az általa kijelölt személyt az Egyezmény bemutatott szövegének – a megerősítés fenntartásával történő – végleges megállapítására;
3. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy az Egyezmény szövegének végleges megállapításához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
4. elfogadja az Egyezmény kihirdetéséről szóló törvénytervezetet, és elrendeli az Egyezmény szövegének végleges megállapítását követően annak az Országgyűléshez történő benyújtását. A törvényjavaslat előadójának a Kormány az emberi erőforrások miniszterét jelöli ki.

Orbán Viktor s. k.
miniszterelnök

A Kormány 1637/2014. (XI. 14.) Korm. határozata a Magyarország Kormánya és az Azerbajdzsáni Kormány közötti Légiközlekedési Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról

A Kormány

1. egyetért a Magyarország Kormánya és az Azerbajdzsáni Kormány közötti Légiközlekedési Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) bemutatott szövegével;
2. felhatalmazza a közlekedésért felelős minisztert vagy az általa kijelölt személyt a Megállapodás bemutatott szövegének – a megerősítés fenntartásával történő – végleges megállapítására;
3. felhívja a külpolitikáért felelős minisztert, hogy a Megállapodás szövege végleges megállapításához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
4. elfogadja a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvénytervezetet, és elrendeli a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően annak az Országgyűléshez történő benyújtását. A törvényjavaslat előadójának a Kormány a közlekedésért felelős minisztert jelöli ki.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1638/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a német–magyar barátság évéről és ezzel összefüggésben a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló
tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról**

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy a berlini fal leomlása, valamint a német újraegyesítés negyedszázados évfordulójára figyelemmel a 2014. november 9. – 2015. október 3. közötti időszak a német–magyar barátság éve legyen;
2. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 33. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva elrendeli a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 15. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Célelőirányzatok alcímnél a 61. Német–magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat jogcímcsoporttal történő kiegészítését;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: azonnal

3. az Áht. 21. § (6) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a német–magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat lebonyolítása érdekében 700,0 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 15. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Célelőirányzatok alcím, 61. Német–magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat jogcímcsoport javára, a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 17. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére az 1. melléklet szerint;

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: 2015. június 30.

4. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjanak a német–magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat végrehajtásához 2015. évben szükséges 800,0 millió forintnak a Miniszterelnökség fejezetben történő rendelkezésre állásáról.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: a kiadások felmerülésének ütemében

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

1. melléklet az 1638/2014. (XI. 14.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2014.

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Kiemelt előirányzat neve															
	XI.						Miniszterelnökség								
		15					Fejezeti kezelési előirányzatok								
			1				Célelőirányzatok								
348817				61			Német-magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat								
						K5	Egyéb működési célú kiadások						700,0		
297102							Rendkívüli kormányzati intézkedések								
						K5	Egyéb működési célú kiadások						-700,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű															

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTELEK	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XI.						Miniszterelnökség									
		15					Fejezeti kezelési előirányzatok									
			1				Célelőirányzatok									
348817				61			Német-magyar barátság évéhez kapcsolódó programsorozat							700,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																
Foglalkoztatottak létszáma (fő) - időszakra																

Millió forintban, egy tizedessel

Az adatlap 5 példányban töltendő ki							A támogatás folyósítása/zárólása (módosítása +/-)		Összesen					
Fejezet	Állami Számvevőszék	Magyar Államkincstár	Nemzetgazdasági Minisztérium	1 példány	1 példány	1 példány	2 példány	időarányos teljesítményarányos egyéb: azonnal	700,0	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	
													700,0	

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A Kormány 1639/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásáról**

1. A Kormány támogatja a hazai számviteli szabályozás fejlesztését, versenyképességének növelését. Ennek érdekében megvizsgálja a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok 2016-tól egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának a lehetőségét.
2. A Kormány a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásával összefüggésben
 - a) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy – az igazságügyi miniszter bevonásával – tekintse át a számviteli és adózási vonatkozású jogszabályokat, és tegyen javaslatot a szükséges jogszabályi változtatások irányaira;
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
igazságügyi miniszter
Határidő: 2015. március 31.
 - b) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy tekintse át a standardok alkalmazásának költségvetési bevételekre gyakorolt hatását, továbbá vizsgálja meg, hogy milyen intézkedések szükségesek a szakemberek képzése, valamint a standardok magyar nyelvű fordítása érdekében, ide értve a költségvetési források biztosítását is;
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2015. március 31.
 - c) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy – a Központi Statisztikai Hivatal elnökének útján – tekintse át a statisztikai adatszolgáltatásokkal és adatgyűjtésekkel kapcsolatos előírásokat, és tegyen javaslatot a szükséges jogszabályi változtatások irányaira;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2015. március 31.
 - d) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy – a Miniszterelnökséget vezető miniszter bevonásával – vizsgálja meg a standardok kötelező alkalmazásának a feltételeit, és indokolt esetben – a kisebb bankok, illetve a takarékszövetkezetek tekintetében – tegyen javaslatot a kötelező alkalmazás alóli mentesítésre;
Felelős: nemzetgazdasági miniszter,
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2015. március 31.
 - e) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy az a)–d) pontban foglaltak teljesítéséről, valamint azok alapján a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának konkrét feltételeiről készítsen előterjesztést a Kormány részére.
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2015. május 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1640/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) elfogadásáról és a Kutatási Infrastruktúrák Európai
Stratégiai Fóruma Útitervében szereplő kutatási infrastruktúra nagyprojektekben való magyar részvételről**

A Kormány

1. az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Programban vállalt, hazánk kutatás-fejlesztési és innovációs teljesítményének növelésére irányuló célkitűzések elérése érdekében
 - a) megtárgyalta és elfogadta a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3), valamint a Kutatási Infrastruktúra című dokumentumot,
 - b) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, a nemzetgazdasági minisztert, valamint az emberi erőforrások miniszterét, hogy a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatok teljesítésekor vegye figyelembe azokat az eszközöket, amelyek lehetőséget biztosítanak a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) céljainak megvalósítására,
Felelős: emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: folyamatos
 - c) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy – a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos bevonásával – a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) alapján készítsen részletes intézkedési tervet kétéves periódusonként, amely tartalmazza a határidők, a költségvetési forrás meghatározását, továbbá az egyes feladatok felelőseinek megnevezését,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: első alkalommal 2015. május 31., azt követően kétévente
 - d) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy kétévente készítsen átfogó jelentést a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) megvalósításáról,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: első alkalommal 2016. december 31., azt követően kétévente
2. egyetért azzal, hogy Magyarország a tudományos kiválóság erősítése érdekében részt vegyen az európai kutatási infrastruktúrákban, illetve a Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (European Strategy Forum on Research Infrastructures, ESFRI) Útitervében nevesített projektekből, ezért felhívja az érintett minisztereket, hogy tegyenek javaslatot a Kormány számára a Magyarország vonatkozásában a csatlakozásokhoz rendelkezésre álló költségvetési keret 2015–2020. évek közti időszakra történő meghatározására,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: folyamatos
3. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a hazai kutatási infrastruktúrák kiválóságának további erősítése, fejlesztése, valamint a hazai vállalkozások erősítése érdekében intézkedjen, hogy a nemzetközi projektekből történő magyar részvétel elsősorban természetbeni – azaz tárgyi eszközök, szolgáltatások, illetve emberi erőforrás biztosításán alapuló, nem készpénzben teljesítendő – hozzájárulás révén valósulhasson meg,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: folyamatos
4. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy gondoskodjon az 1. pont a) alpont szerinti dokumentumoknak a Kormány hivatalos honlapján való közzétételéről.
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1641/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
az egységes kormányzati ügyiratkezelő rendszer létrehozásáról szóló 1584/2014. (X. 16.) Korm. határozat
módosításáról**

Az egységes kormányzati ügyiratkezelő rendszer létrehozásáról szóló 1584/2014. (X. 16.) Korm. határozat a következő 7. és 8. ponttal egészül ki:

(A Kormány)

„7. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy az MNV Zrt. útján tegye meg a szükséges intézkedéseket a 6. pont szerinti feladatok megvalósításának elősegítésére;

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: azonnal

8. egyetért azzal, hogy az 1. pont szerinti rendszer megvalósításával összefüggő beszerzések lefolytatása során a Kormány irányítása alá tartozó fejezetek költségvetési szerveinek eszközbeszerzéseiről szóló 1982/2013. (XII. 29.) Korm. határozat rendelkezéseit nem kell alkalmazni.”

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

**A Kormány 1642/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által üzemeltetett üdülőingatlanokról szóló
1549/2014. (X. 1.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által üzemeltetett üdülőingatlanokról szóló 1549/2014. (X. 1.) Korm. határozat (a továbbiakban: Határozat) 1. a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által üzemeltetett üdülőingatlanokkal összefüggésben:)

„a) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy intézkedjen a központi közigazgatás integrált üdültetési rendszerével összefüggő feladatok központi költségvetési szerv által történő átvételéről szóló 134/2014. (IV. 18.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Kormányrendelet) a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal üzemeltetésébe került üdülőingatlanokkal összefüggésben keletkezett pénzügyi kötelezettségeknek a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által történő teljesítése érdekében a teljesítéséhez szükséges forrás biztosítása iránt;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal”

2. Hatályát veszti a Határozat 1. b) pontja.

3. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

**A Kormány 1643/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központja által ellátott egyes feladatoknak
a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ részére történő átadásáról szóló
1513/2014. (IX. 16.) Korm. határozat végrehajtásának feltételeiről**

1. A Kormány áttekintette a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központja által ellátott egyes feladatoknak a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ részére történő átadásáról szóló 1513/2014. (IX. 16.) Korm. határozat (a továbbiakban: Határozat) végrehajtása érdekében szükséges feladatokat, és azok végrehajtása érdekében elrendeli, hogy
- a) az érintett intézmények tegyék meg a szükséges intézkedéseket a Határozat 1. pontja alapján a 2015. január 1. napjától a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ (a továbbiakban: Forster Központ) által ellátandó feladatokhoz kapcsolódó, a Magyar Nemzeti Múzeum (a továbbiakban: MNM) által megkötött és teljesítésében 2014. december 31. napján túlhúzódó szerződések átruházása érdekében;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: az előkészítés tekintetében: 2014. november 22.
a végrehajtás tekintetében: 2014. december 31.
- b) a Határozat 1. pontja alapján az átvétel 2015. január 1-jei időpontjáig a Forster Központ által az átvételt követően ellátandó feladatokhoz kapcsolódó új szerződések megkötésére az MNM részéről kizárólag a Forster Központ elnökének előzetes jóváhagyásával kerülhet sor;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: 2015. január 1-jéig folyamatos
- c) a Határozat 1. pontja alapján a 2015. január 1. napjától a Forster Központ által ellátandó feladatok ellátásához szükséges immateriális javakat és tárgyi eszközöket az MNM köteles átadni a Forster Központ részére;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: az átadás előkészítése tekintetében: 2014. november 22.
az átadás tekintetében: 2014. december 31.
- d) az MNM a folyamatos feladatellátás érdekében köteles a Forster Központ részére a szükséges – különös tekintettel a szerződések megkötésére és a közbeszerzési eljárások lebonyolítására vonatkozó – adatokat haladéktalanul a Forster Központ rendelkezésére bocsátani;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: 2014. december 31-ig folyamatos
- e) a Határozat 1. pontja szerinti feladatok ellátása érdekében az MNM és a Forster Központ haladéktalanul folytassa le a feladatok ellátáshoz a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 108–110. §-ában szabályozott keretmegállapodásos eljárást, a feladatok nagyságrendjéhez igazodóan;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: azonnal
- f) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy készítse elő jogszabálytervezetet, amely szerint
- fa) az MNM-től a Forster Központba került feladatok ellátásához szükséges tárgyi eszközökkel (ingó és ingatlan vagyonnal) kapcsolatos jogviszonyokban a Forster Központ az MNM jogutódja,
- fb) az átvett feladatokat ellátó közalkalmazottak jogviszonya tekintetében a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 25/F. §-a szerinti jogutódlás következik be,
- fc) az átvett feladatokhoz kapcsolódó egyes szerződések átruházásáról a felek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:208. §-a szerinti megállapodásban rendelkeznek,
- fd) az átvett feladatokhoz kapcsolódó egyéb jogviszonyokban jogutódlás nem következik be;
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2014. december 31.

- g) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, az emberi erőforrások miniszterét és a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjanak a Határozat 1. pontja szerinti feladatok átadás-átvételéhez kapcsolódó indokolt költségek meghatározásáról, ütemezéséről, valamint azok biztosításáról.
- Felelős:* az indokolt költségek meghatározása és ütemezése vonatkozásában a nemzetgazdasági miniszterrel egyeztetve a Miniszterelnökséget vezető miniszter és az emberi erőforrások minisztere
- a források biztosítása vonatkozásában a nemzetgazdasági miniszter
- Határidő:* folyamatosan, a felmerülés ütemében
2. A Kormány a Forster Központ engedélyezett létszámát 2014. december 31-ig 192 főben, 2015. január 1-jétől 290 főben állapítja meg.
3. A Kormány
- a) áttekintette az örökségvédelmi jogszabályok módosításának koncepcióját, ennek részeként a régészeti feltárás új modelljét, és
- b) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a koncepció megvalósításához szükséges törvénymódosításra vonatkozó előterjesztést terjessze a Kormány elé.
- Felelős:* Miniszterelnökséget vezető miniszter
igazságügyi miniszter
- Határidő:* 2014. november 15.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1644/2014. (XI. 14.) Korm. határozata a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára által irányított szervezeti egységek Kecskemétre történő áthelyezésével kapcsolatos feladatokról

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára által irányított szervezeti egységek a Kecskemét közigazgatási területén fekvő, 2291/7, 2291/8, valamint 2291/9 helyrajzi számú, természetben a Kecskemét Ipoly utca 1. szám alatti ingatlanban (a továbbiakban: Ingatlan) kerüljenek elhelyezésre;
 2. az Ingatlanban történő elhelyezés és munkavégzés feltételeinek megteremtése érdekében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva
 - a) 58,0 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Ágazati célfeladatok alcím, 56. Kormányzati infokommunikációs szolgáltatások jogcímcsoport javára,
 - b) 95,8 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Kvtv. 1. melléklet XV. Nemzetgazdasági Minisztérium fejezet, 5. Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság cím javára
- a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 17. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére, az 1. melléklet szerint;

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: belügyminiszter

nemzetgazdasági miniszter

Határidő: 2015. március 31.

3. felhívja

- a) a belügyminisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjanak az Ingatlan üzemeltetéséhez a 2015. évben szükséges 10,3 millió forintnak a Belügyminisztérium fejezetben történő rendelkezésre állásáról,
- b) a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjon az Ingatlan üzemeltetéséhez a 2015. évben szükséges 122,4 millió forintnak a Nemzetgazdasági Minisztérium fejezetben történő rendelkezésre állásáról;

Felelős: belügyminiszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: a kiadások felmerülésének ütemében

4. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjanak az Ingatlan további felújítási munkálataihoz a 2015. évben szükséges tervezési költségekre 10,0 millió forintnak és a kivitelezés munkák költségeire további 200,0 millió forintnak a Miniszterelnökség fejezetben történő rendelkezésre állásáról.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: a kiadások felmerülésének ütemében

5. Hatályát veszti a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára által irányított szervezeti egységek Kecskemétre történő áthelyezéséről szóló 1436/2014. (VII. 31.) Korm. határozat 1. a)–b) pontja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1644/2014. (XI. 14.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség
XIV. Belügyminisztérium
XV. Nemzetgazdasági Minisztérium

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2014.

Államháztartási egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím cso- p. szá- m	Jog- cím szám	Kiemelt előír. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím cso- p. név	Jog- cím név	Kiadások Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme				Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogsabály/ határozat száma
	XIV.						Belügyminisztérium												
		20					Fejezeti kezelésű előirányzatok												
			1				Ágazati célfeladatok												
347762				56			Kormányzati infokommunikációs szolgáltatások												
						K5	Egyéb működési célú kiadások												
	XV.						Nemzetgazdasági Minisztérium												
000516		5					Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság												
						K5	Egyéb működési célú kiadások												
	XI.						Miniszterelnökség												
297102		17					Rendkívüli kormányzati intézkedések												
						K5	Egyéb működési célú kiadások												

Millió forintban, egy tizedessel

Az előirányzatomódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Államháztartási egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím cso- p. szá- m	Jog- cím szám	Kiemelt előír. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím cso- p. név	Jog- cím név	Bevételek Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme				Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogsabály/ határozat száma

Millió forintban, egy tizedessel

Az előirányzatomódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Államháztartási egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím cso- p. szá- m	Jog- cím szám	Kiemelt előír. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím cso- p. név	Jog- cím név	Támogatások Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme				Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogsabály/ határozat száma
	XIV.						Belügyminisztérium												
		20					Fejezeti kezelésű előirányzatok												
			1				Ágazati célfeladatok												
347762				56			Kormányzati infokommunikációs szolgáltatások												
	XV.						Nemzetgazdasági Minisztérium												
000516		5					Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság												

Millió forintban, egy tizedessel

Az előirányzatomódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Az adatlap 5 példányban töltendő ki												A támogatás folyósítása/zárólása (módosítása +/-)	Összesen	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	
Fejezetet irányító szerv																		
Állami Számvevőszék																		
Magyar Államkincstár																		
Nemzetgazdasági Minisztérium																		

**A Kormány 1645/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a vízügyi ágazat irányításának átalakítása érdekében a vízvédelmi feladatok ellátásához szükséges,
a Belügyminisztérium és a Földművelésügyi Minisztérium fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról**

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 33. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva elrendeli

- a) 4235 ezer forint tartós átcsoportosítását a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XII. Földművelésügyi Minisztérium fejezet, 1. Földművelésügyi Minisztérium igazgatása cím terhére, a Kvtv. 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 1. Belügyminisztérium igazgatása cím javára,
- b) 85 891 ezer forint tartós átcsoportosítását a Kvtv. 1. melléklet XII. Földművelésügyi Minisztérium fejezet, 13. Nemzeti Környezetügyi Intézet cím terhére, a Kvtv. 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 17. Vízügyi Igazgatóságok cím javára

az 1. melléklet szerint.

Felelős: belügyminiszter
földművelésügyi miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

XII. Földművelésügyi Minisztérium
XIV. Belügyminisztérium

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2014.

ezer forintban

AHT egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	K I A D Á S O K				A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
												Kiemelt előirányzat neve							
	XII.						Földművelésügyi Minisztérium												
004240		1					Földművelésügyi Minisztérium igazgatása												
						K1						Személyi juttatások			-3 145		-5 967		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó				-845	-1 650		
						K3						Dologi kiadások				-245	-344		
276201		13					Nemzeti Körvezetigyi Intézet												
						K1						Személyi juttatások			-56 102		-189 619		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó				-14 824	-50 566		
						K3						Dologi kiadások				-14 965	-33 571		
						K6						Beruházások					-3 350		
		20					Fejezeti kezelési előirányzatok												
			3				Agrár célelőirányzatok												
270945							Agrár célelőirányzatok												
						K5						Nemzetközi szervezetek tagsági díjai							
							Egyéb működési célú kiadások											-31 922	
	XIV.						Belügyminisztérium												
003704		1					Belügyminisztérium igazgatása												
						K1						Személyi juttatások			3 145		5 967		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó				845	1 650		
						K3						Dologi kiadások				245	344		
						K5						Egyéb működési célú kiadások					31 922		
330039		17					Vizügyi Igazgatóságok												
						K1						Személyi juttatások			56 102		189 619		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó				14 824	50 566		
						K3						Dologi kiadások				14 965	33 571		
						K6						Beruházások					3 350		

Az előirányzatmódosítás érvényessége: b) a következő költségvetési évbe beépülő

ezer forintban

AHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	B E V É T E L				A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
												Kiemelt előirányzat neve							

Az előirányzatmódosítás érvényessége: b) a következő költségvetési évbe beépülő

ezer forintban

AHT. egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	T Á M O G A T Á S				A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma		
												Kiemelt előirányzat neve									
	XII.						Földművelésügyi Minisztérium														
004240		1					Földművelésügyi Minisztérium igazgatása														
276201		13					Nemzeti Körvezetigyi Intézet														
		20					Fejezeti kezelési előirányzatok														
			3				Agrár célelőirányzatok														
270945							Agrár célelőirányzatok														
							Nemzetközi szervezetek tagsági díjai														-31 922
	XIV.						Belügyminisztérium														
003704		1					Belügyminisztérium igazgatása														
330039		17					Vizügyi Igazgatóságok														

Az előirányzatmódosítás érvényessége: b) a következő költségvetési évbe beépülő

Foglalkoztatottak létszáma (fő) - időszakra

99

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)	Osszesen	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
Fejezet	1 példány	időarányos					
Állami Számvevőszék	1 példány	tejelmentványarányos					
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb: <u>azonnal</u>	90 126				90 126
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány						

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A Kormány 1646/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a bevett egyházakat megillető hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó támogatások biztosítása érdekében
a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról**

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a bevett egyházakat megillető hit- és erkölcsstan oktatás és tankönyvtámogatás biztosítása céljából 521,5 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 17. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére, a Kvtv. 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 2. Normatív finanszírozás alcím, 4. Hit- és erkölcsstan oktatás és tankönyvtámogatás jogcímcsoport javára, az 1. melléklet szerint.

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2015. június 30.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1646/2014. (XI. 14.) Korm. határozathoz

XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma
XI. Miniszterelnökség

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2014.

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	K I A D Á S O K								A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma				
												Kiemelt előirányzat neve															
	XX.						Emberi Erőforrások Minisztériuma																				
		20					Fejezeti kezelésű előirányzatok																				
			2				Normatív finanszírozás																				
343328				4			Hit- és erkölcstan oktatás és tankönyvtámogatás																				
						K5	Egyéb működési célú kiadások																				
	XI.						Miniszterelnökség																				
297102		17					Rendkívüli kormányzati intézkedések																				
						K5	Egyéb működési célú kiadások																				

Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	B E V É T E L								A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma				
												Kiemelt előirányzat neve															

Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	T Á M O G A T Á S								A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma					
												Kiemelt előirányzat neve																
	XX.						Emberi Erőforrások Minisztériuma																					
		20					Fejezeti kezelésű előirányzatok																					
			2				Normatív finanszírozás																					
343328				4			Hit- és erkölcstan oktatás és tankönyvtámogatás																					
							Egyéb működési célú kiadások																					
							Foglalkoztatottak létszáma (fő) - időszakra																					
Az adatlap 5 példányban töltendő ki							A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)					Összesen				I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év									
Fejezetet irányító szerv						1 példány	időarányos																					
Állami Számvevőszék						1 példány	teljesítményarányos																					
Magyar Allamkincstár						1 példány	egyéb: azonnal					521,5							521,5									
Nemzetgazdasági Minisztérium						2 példány																						

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A Kormány 1647/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
egyed egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztését célzó projektek megvalósítása érdekében
szükséges források finanszírozásáról**

A Kormány

1. jóváhagyja az 1. melléklet szerint az ott felsorolt projektek
 - a) a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (a továbbiakban: TIOP) 2011–2013. évi akcióterve 2. prioritása terhére elszámolható költségeinek legfeljebb 4 100 153 112 forint támogatással és az ehhez kapcsolódó legfeljebb 383 664 843 forint önerővel történő növelését, valamint
 - b) el nem számolható költségnövekményének Magyarország központi költségvetése Uniós fejlesztések fejezet, Állami költségvetési kedvezményezettnek saját erő támogatása előirányzata terhére történő finanszírozását legfeljebb 1 801 800 000 forint erejéig,
2. egyetért azzal, hogy az 1. pont b) alpontjában meghatározott összeg csökkentse az egészségügyi infrastrukturális beruházások többlet-támogatásáról szóló 1325/2013. (VI. 12.) Korm. határozat 2. pontjában meghatározott kiegészítő forrás összegét,
3. hozzájárul, hogy a Miniszterelnökséget vezető miniszter megállapodást kössön az emberi erőforrások miniszterével az 1. melléklet 1. pontjában foglalt táblázat D oszlopában és 2. pontjában foglalt táblázat B oszlopában meghatározott források éves ütemezésben történő átadásáról,

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő: azonnal
4. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon az 1. melléklet
 - a) 1. pontjában foglalt táblázat 3–7., 13. és 14. sora, valamint a 2. pontjában foglalt táblázat szerinti projektekre, továbbá
 - b) 1. pontjában foglalt táblázat 8–12. és 15. sora szerinti projektekrevonatkozó, az 1. pont szerinti források kihelyezéséhez szükséges szerződések megkötéséről, illetve módosításáról,

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: az a) alpont tekintetében: a 3. pontban foglaltak végrehajtását követően azonnal
a b) alpont tekintetében: azonnal
5. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon a TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0002 azonosító számú, „Csongrád Megyei Dr. Bugyi István Kórház struktúraváltása a hatékony járó-fekvőbeteg ellátás fejlesztésével” című projekt támogatási szerződésének módosításáról és ennek révén e projekt csökkentett tartalommal történő megvalósításáról azzal, hogy a támogatás 1 731 000 000 forinttal történő csökkentése folytán a projekt
 - a) előkészítésének támogatása legfeljebb 106 000 000 forint,
 - b) megvalósításának támogatása legfeljebb 600 000 000 forintösszegű lehet,

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: azonnal
6. visszavonja az egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztését támogató uniós projektek megvalósítása érdekében szükséges többletforrások biztosításáról szóló 1454/2014. (VIII. 1.) Korm. határozat 4. pontját.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. A TIOP terhére jóváhagyott többletforrás:

1.	A	B	C	D	E	F
			Többletforrás			
2.	Projekt azonosító száma	Kedvezményezett neve	TIOP terhére elszámolható (Ft)	Az 1. pont a) alpontja szerinti kapcsolódó forrás (Ft)	Többletforrás összesen (Ft)	Projekt rövid bemutatása
3.	TIOP-2.2.4-09/1-2010-0006	Sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház	45 000 000	5 000 000	50 000 000	<p>A tervezett fejlesztés megvalósulásával a kórház jelenlegi kedvezőtlen adottságú, rendkívül tagolt infrastruktúrája (öt különálló épület, osztályok, műtők szétosztottsága stb.) megszűnik. Az új technológiai tömb létrehozása révén elérhető a kórházi működés centralizációja, amellyel, valamint az alapvetően előnyös és optimális funkciók kapcsolatokkal, hatékonyabb működést, takarékosabb anyagi és humánerőforrás-igénybevételt eredményez. Az új technológiai tömb létrehozásával:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sebészeti mátrix (a sebészeti részlegben 36 ágy), – központi betegirányítás, – központi sterilizáló, – központi radiológia, – központi műtők <p>létesül, illetve létesülnek, továbbá a központi intenzív osztály egy tömbben való elhelyezésével és a két aktív betegellátó egységet tartalmazó épülettel (1–2. épület, és 37. számú épület) közvetlen, rövid ellenőrzött betegutak biztosíthatók.</p> <p>A tervezett központi technológia tömb nettó területe: 3818 m².</p> <p>A beruházás eredményeként lerövidülnek a betegutak, a kórház költségeinek és bevételeinek a struktúrája átrendeződik, csökkenek az üzemeltetési kiadások.</p>

4.	TIOP-2.2.4-09/1-2010-0010	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet	277 101 847	30 789 094	307 890 941	A projekt vonatkozásában az elvégzendő kivitelezési és ezzel összefüggő bontási, felújítási munkák a következők: 1. Bontandó épületek: Vérellátó állomás épület, Infektológia épület, Gazdasági Hivatal épület, Villamos szerelő műhely épület, Igazgatósági épület, Pszichiátria épület, Régi Kazánház épület (Nettó alapterület: 6696 m ²). 2. Új épületek: B1a épület 1-2. emelet (686,19 m ²), C épület (12077,86 m ²), OVSZ épületrész (471,00 m ²), B1a épület földszint (499,16 m ²).
5.	TIOP-2.2.4-09/1-2010-0022	Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet	194 572 997	21 619 222	216 192 219	A projekt a következő fejlesztéseket foglalja magában: 1. Központi technológiai tömb fejlesztése keretében megvalósul a) a központi aneszteziológiai és intenzív terápiás osztály fejlesztése, b) a központi diagnosztika fejlesztése (beleértve a patológiát is), c) a központi műtő fejlesztése, d) a központi betegirányító egység kialakítása, e) a központi steril eszközfejlesztése. 2. A központi technológiai tömbhöz kapcsolódó egyéb fejlesztések keretében megvalósul a) az egynapos sebészet fekvő részlegének kialakítása, és b) informatikai és infokommunikációs fejlesztés.

6.	TIOP-2.2.4-09/1-2010-0024	Szent Pantaleon Kórház- Rendelőintézet Dunaújváros	175 851 197	19 539 022	195 390 219	<p>A projekt keretében a Szent Pantaleon Kórház központi telephelyén a fekvőbeteg-szakellátás tömbkórházi épületéhez csatlakozóan új, a legmagasabb technológiai színvonalat igénylő, magas kockázatú, illetve nagy hozzáadott értéket képviselő ellátásoknak és szolgáltatásoknak helyet adó központi technológiai tömb kerül megépítésre.</p> <p>A projekt célja a rendelkezésre álló erőforrások koncentrálásával, jobb kihasználásával a klinikai eredményesség (hatásosság), a betegbiztonság és a költséghatékonyság egyidejű növelése érdekében a magas kockázatú ellátásokat nyújtó, vagy azokat támogató egységek egységes fejlesztése, kapcsolódási pontjaik optimális kialakítása, korszerű eszközökkel történő felszerelése.</p> <p>A projekt keretében így a fekvőbeteg-szakellátás fenntarthatóságát, színvonalának emelését, a gyógyító tevékenység feltételrendszerének korszerűsítését támogató fejlesztések valósulnak meg, amelyet a megalapozott szakmai és menedzsmenti döntéshozatalt segítő informatikai fejlesztések egészítenek ki.</p>
----	---------------------------	---	-------------	------------	-------------	--

7.	TIOP-2.2.5-09/1-2010-0006	Csolnoky Ferenc Kórház	330 208 003	187 558 228	517 766 231	<p>A projekt a Veszprém megyei Csolnoky Ferenc Kórház és a farkasgyepői Veszprém Megyei Tüdőgyógyintézet fejlesztésére irányul.</p> <p>A Csolnoky Ferenc kórházban egy 4271 m² alapterületű komplex onkológiai ellátást biztosító központ épül.</p> <p>A központ pincéjében a sugárterápiás kezeléseknak, a földszinten a járóbeteg-ellátásnak, illetve egy 12 ágyas speciális kezelő- és megfigyelő egységnek, az emeleten 62 ágyas onkológiai és onkoradiológiai fekvőbetegeket ellátó osztálynak ad helyet. Az épület tetőszintjén mentőhelikopter-leszállóhelyet alakítanak ki. A projekt része az ellátást segítő két korszerű lineáris gyorsító, brachyterápia, lokalizációs komputertomográf-készülék és a citosztatikus labor telepítése is.</p> <p>A farkasgyepői tüdőgyógyintézetben a meglévő épületekhez kapcsolódva az onko-pulmanológiai ellátást segítő 490 m²-es diagnosztikai szárny épül fel, új berendezéssel, műszerezettséggel.</p>
8.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0005	Albert Schweitzer Kórház-Rendelőintézet	500 000 000	-	500 000 000	<p>A projekt keretében létrejön az új központi műtőblokk és a központi sterilizáló egy új, 1512 m²-es épülettömbben, valamint sor kerül a radiológia összevonására és további felújításokra a főépület 2023 m²-es részét érintve. A projektben megtörténik a kórház elavult eszközparkjának részleges cseréje is. Ezek eredményeként magas minőségű szolgáltatásokhoz és modern orvos-technológiához jutnak hozzá a régió hátrányos helyzetű lakosai, míg a kórház üzemeltetése gazdaságosabbá válik.</p>
9.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0006	Szigetvári Kórház	106 687 489	-	106 687 489	<p>A projekt célja elsődlegesen a járó- és fekvőbeteg-szakellátó hálózatok fejlesztése, ezen belül is a sürgősségi betegellátás kialakítása, az ápolási és pszichiátriai osztály átalakítása, az információtechnológiai, valamint a struktúraváltást támogató infrastruktúra fejlesztése.</p> <p>A projektben sürgősségi betegellátó osztály kerül kialakításra és korszerű eszközökkel gyarapodik a kórház orvos-eszközállománya.</p>

10.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0015	Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó	550 000 000	-	550 000 000	A projekt az intézmény integrációt támogató fejlesztésére irányul, amelynek során megvalósulhat a két tagkórház struktúrájának átalakítása, a funkciók ésszerű megosztása, költséghatékonyabb gazdálkodás megvalósítása, és az ellátás esélyegyenlőség melletti magas színvonalú biztosítása. A projekt révén 3113,98 m ² -rel bővül az „A” jelű épület, 5099,13 m ² alapterületen épület-korszerűsítés, illetve -felújítás valósul meg, emellett megszüntetnek egy 1855 m ² alapterületű pavilont.
11.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0018	Deák Jenő Kórház	374 926 085	-	374 926 085	A kórház fő fejlesztési iránya a funkcióváltás. A projekttel megvalósul <ul style="list-style-type: none"> - egy új központi épület építése (tömbösítés), - a krónikus belgyógyászati szervezeti egység épületének alagsorában a nappali belgyógyászati ellátás működtetése, - a radiológiai osztályon a diagnosztika korszerűsítése, digitalizálás [röntgen felvételező és átvilágító, képtároló és továbbító rendszer („PACS”) rendszer], - az Országos Mentőszolgálat tapolcai állomásának a kórház területére való beköltöztetése.
12.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0035	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet	350 240 000	-	350 240 000	A projekt keretében megvalósul a patológiai osztály és az intézeti gyógyszertár fejlesztése (új épület építése, eszköz- és ingóságbeszerzés, informatikai fejlesztés), integrált kórházi informatikai rendszer kialakítása. A MÁV Kórház és Rendelőintézet esetén a fizioterápiás egység, a foniátriai szakrendelés, a rendelőintézet eszközparkjának korszerűsítésére irányuló eszközbeszerzés, valamint digitális radiológia kialakítása, információtechnológiai hálózat fejlesztése, medikai rendszer bevezetése történik.

13.	TIOP-2.2.2-08/2-2010-0003	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet	409 133 494	45 459 277	454 592 771	A projekt az „egy bemeneti kapu” elv érvényesítését célozza, amely rendszert alkot a társszakmákkal, a sürgősségi lánc résztvevőivel. Így a beteg a legrövidebb időn belül egészségi állapotának megfelelő ellátási szinten komplex ellátásban részesülhet. A rendszert a szakmai, fizikai integrációk, a betegforgalom racionalizálása, az ellátásszervezés, a multidiszciplináris team, a mátrix jellegű betegellátás és az infrastruktúrafejlesztés teszi egységessé, korszerűvé. Eredményeképpen új szakmai ellátások, hatékony partneri együttműködések, triázs rendszer, egységes szakmai protokoll, kompetencia alapú, optimális munkamegosztás kerül bevezetésre. A sürgős ellátást igénylő gyermekek részére biztosítva lesznek a korszerű tárgyi feltételek, gyermekbarát környezetben.
14.	TIOP-2.2.7-07/2F/2-2010-0001	Pécsi Tudományegyetem	663 300 000	73 700 000	737 000 000	A projekt stratégiai célkitűzései egy életesélyeket növelő, progresszív betegellátó intézet és intézményhálózat kialakítása a Dél-dunántúli régióban, illetve a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ fenntartható működésének megalapozása. A fenti célkitűzések elérése érdekében a pályázó Pécsi Tudományegyetem a Klinikai Központban négy elemből álló projektet hajt végre. A legfontosabb tevékenység a 400 ágyas klinikai tömb teljes körű rekonstrukciója és bővítése. Ehhez kapcsolódóan megvalósul a vezető halálokok kezelésében szerepet játszó klinikák eszközparkjának és informatikai rendszerének fejlesztése. A beruházási elemekhez az intézmény szervezeti rendjének átalakítása kapcsolódik, több klinika összevonásával, valamint az egyik telephelyen történő egészségügyi ellátás megszüntetésével.

15.	TIOP-2.2.6-12/1B-2013-0026	Árpád-házi Szent Erzsébet Szakkórház és Rendelőintézet	123 132 000	-	123 132 000	A projekt célja az intézményben a járóbeteg-szakellátás és a diagnosztika fejlesztése. Funkcióváltás történik, a korábbi struktúra megváltoztatásával megmaradó ellátási formák fejlesztését végzik el. A járóbeteg ellátás átkerül a kórházzal egybeépített, korszerűen kialakított új szakrendelőbe. A projektben elvégzik a szükséges eszközállomány korszerűsítését és ehhez kapcsolódóan a meglévő épület átalakítását, röntgenhelyiség kialakítását. A projektmegvalósítás tervezett időtartama 18 hónap.
16.	Összesen:		4 100 153 112	383 664 843	4 483 817 955	

2. A Közép-magyarországi régió területén hazai költségvetés terhére finanszírozott projektek:

	A	B	C
1.	Kedvezményezett neve	Támogatás (Ft)	Projekt rövid bemutatása
2.	Semmelweis Egyetem	806 450 000	A projekt célja a Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinika gyógyító tevékenységének szakmai kiteljesedése érdekében egy olyan, a régióban is innovatívnak számító operációs helyiség (úgynevezett „hibrid műtő”) kialakítása, ahol egyazon időben, a beteg mozgatása nélkül, műtői körülmények között, katéteres és műtéti módszerek kombinációjával lehet elérni az optimális eredményt.
3.	Országos Onkológiai Intézet	895 350 000	A projekt célja a tüdőtranszplantáció tárgyi feltételeinek magyarországi kialakítása.
4.	Egyesített Szent István és Szent László Kórház-Rendelőintézet	100 000 000	A projekt célja a kórház onkológiai ellátásának korszerűsítése. Ennek keretében korszerűsítik a kórház épületét az onkológiai fekvő- és járóbeteg ellátás feltételeinek javítása érdekében. A beruházás eredményeként az intézmény teljes onkológiai ellátórendszere korszerű, az ellátás biztonságát és a betegek komfortját növelő kubarába kerül áthelyezésre. A beruházás magában foglalja az épület jelenlegi funkciójának kiváltását is.
5.	Összesen:	1 801 800 000	

**A Kormány 1648/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 6. prioritásának módosításáról, valamint
a prioritás keretében kiemelt projekt előzetes nevesítéséről és felhívás közzétételéről**

A Kormány

1. megállapítja a Környezet és Energia Operatív Program (a továbbiakban: KEOP) 2011–2013. évekre szóló akcióterve 6. prioritását az 1. melléklet szerint,
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon a KEOP 2011–2013. évekre szóló akcióterve 6. prioritása keretén belül a „Környezeti és energetikai non-profit információs központ kialakítása Hatvan városában” című kiemelt projekt felhívás közzétételéről 800 millió forint összeggel,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal
3. elfogadja a KEOP-6.5.0/14 azonosító számú konstrukció keretében a „Környezeti és energetikai non-profit információs központ kialakítása Hatvan városában” című projekt kiemelt projektként történő előzetes nevesítését,
4. hozzájárul a 3. pont szerinti kiemelt projekt támogatási szerződésének megkötéséhez,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: a kiemelt projektjavaslat beérkezését követő 30. nap
5. visszavonja a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 6. prioritásának, valamint az Államreform Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 1. prioritásának módosításáról, azok keretében kiemelt projektek nevesítéséről és felhívások közzétételéről szóló 1498/2014. (IX. 4.) Korm. határozat 2. pont a) alpontját, valamint 1. mellékletét.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

I. Prioritás bemutatása - 6. prioritás: Fenntartható életmód és fogyasztás

Környezet és Energia Operatív Program
Akcióterv 2011-2013

1. Prioritás tartalma

Prioritás rövid tartalma
A prioritás célja, hogy a fenntartható életmód folytatásához szükséges környezettudatos szemléletmód, értékrend, ismeretek megteremtődjenek elsősorban a lakossági fogyasztókban – kialakuljon a piac keresleti oldalának környezettudatossága. A prioritáshoz tartoznak továbbá a szakpolitikák, stratégiák megalapozását, a környezetvédelmi hatósági tevékenység hatékonyságát segítő tudás közzétételét, s ezáltal a környezeti demokrácia erősítését is szolgáló e-környezetvédelmi fejlesztések is.

2. A prioritás ütemezése – kiírások kerete

Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 293,1 HUF/EUR árfolyamon)			
2011	2012	2013	Összesen
12,8062	0,0000	1,1500	13,9562

Túlállalás: 0,4218 Mrd Ft

ESZA tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%

3. A prioritás ütemezése – kötelezettségvállalás (IH döntés)

Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 293,1 HUF/EUR árfolyamon)			
2007-2014	2014 hátralévő	2015	Összesen
22,08	1,28	0,00	23,36

II. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011-2013)

Konstrukció kódja	Konstrukció neve	Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)*			A konstrukció célja	A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter	A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter
		2011	2012	2013			
6.1.0/A	FÉF kampányok	4,2130	0,0000	0,0000	Előre meghatározott forgatókönyv és szakmai tartalom szerint megvalósuló iskolai rendezvények támogatások.	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.1.0/B	FÉF kampányok				1. Térségi komplex kampányok megtervezése és lebonyolítása	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.1.0/C	FÉF kampányok				2. Fenntarthatósági tematikájú rendezvény/rendezvénysorozat szervezése és lebonyolítása 3. Lakossági tanácsadó iroda fejlesztése	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.2.0/A	FÉF mintaprojektek	4,8987	0,0000	0,0000	Országos komplex kampányok megtervezése és lebonyolítása 1. A hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek javítása 2. Házi és közösségi kompozitálást népszerűsítő mintaprojekt	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.2.0/B	FÉF mintaprojektek				1. Közpületek komplex környezetbarát (hulladék-megelőző, víztakarékos, energiatakarékos) átalakítása 2. Fenntartható életmóddal kapcsolatos nonprofit információs központok fejlesztése 3. Környezetbarát, helyi élelmiszerek piacának fejlesztése 4. Biotermékek, illetve környezetbarát termékek és szolgáltatások minősítő vagy hitelesítő rendszerének fejlesztése, a rendszerek népszerűsítése	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.3.0	E-környezetvédelem	3,6121	0,0000	0,0000	Infokommunikációs rendszerfejlesztés (szoftverbeszerzés, szoftverfejlesztés, szaktanácsadás, eszközbeszerzés, építés)	földművelésügyi miniszter	nemzeti fejlesztési miniszter
6.3.0/Z	Stratégiai zajtérképek	0,0824	0,0000	0,0000	1. Stratégiai zajtérkép készítése 2. Intézkedési terv készítése	földművelésügyi miniszter	-
6.4.0	A fenntartható életmód a fogyasztóvédelem eszköztudatosságán keresztül	0,0000	0,0000	0,3500	A környezettudatosság elősegítése a fogyasztóvédelem eszköztudatosságán keresztül. A fenntartható fogyasztói magatartás ösztönzése.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
6.5.0	Környezeti és energetikai nonprofit információs központ kialakítása Hatvan városában	0,0000	0,0000	0,8000	Környezettudatosság elősegítése nonprofit környezeti információs központ létesítésével (meglévő épület felújítása; korszerű szemléltetési módok alkalmazása: látszó gépészet, házkörüli energetikai megoldások bemutatása, kiállító és előadó terek, interaktív médiafelületek, makettek). Célzott kommunikációs kampány és szakmai rendezvények megtervezése és megvalósítása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
6.	Prioritás	12,8062	0,0000	1,1500			

* Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

A 6.1.0. konstrukció 0,4218 Mrd Ft túlállalást tartalmaz.

**A Kormány 1649/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a KÖZOP-4.3.0-08-2008-0001 azonosító számú („Záhony térség belső közúti infrastruktúrájának az ipari
és logisztikai befektetésekkel összehangolt fejlesztése” című) projekt támogatásának növeléséről**

A Kormány

1. jóváhagyja a KÖZOP-4.3.0-08-2008-0001 azonosító számú, „Záhony térség belső közúti infrastruktúrájának az ipari és logisztikai befektetésekkel összehangolt fejlesztése” című projekt (a továbbiakban: projekt) támogatásának 1. melléklet szerinti növelését,
2. hozzájárul a projekt támogatási szerződésének 1. melléklet szerinti módosításához.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1649/2014. (XI. 14.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt eredeti támogatása (Ft)	Többlettámogatás (Ft)	Projekt megnövelt támogatása (Bruttó, Ft)	Támogatás intenzitása (%)	Projekt rövid bemutatása
2.	KÖZOP-4.3.0-08-2008-0001	Záhony térség belső közúti infrastruktúrájának az ipari és logisztikai befektetésekkel összehangolt fejlesztése	Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő zártkörűen működő Részvénytársaság	7 526 326 264	4 825 947 409	12 352 273 673	100	A projekt keretében a záhonyi logisztikai-átrakó térség belső közúti infrastruktúrája épül ki a közúti szállítások számára, a környező települések elkerülésével.

**A Kormány 1650/2014. (XI. 14.) Korm. határozata
a TIOP-1.3.1-07/1-2F-2008-0005 azonosító számú („A Miskolci Egyetem hazai és nemzetközi
versenyképességének komplex megújítása” című) projekt költségnövekményének jóváhagyásáról**

A Kormány

1. elfogadja a TIOP-1.3.1-07/1-2F-2008-0005 azonosító számú, „A Miskolci Egyetem hazai és nemzetközi versenyképességének komplex megújítása” című projekt (a továbbiakban: projekt) elszámolható összköltségének legfeljebb 274 628 757 forinttal történő növelését az 1. melléklet szerint,
2. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy a projekt részére többletforrás biztosítása iránt benyújtott szerződésmódosítási kérelemben foglalt költségek elszámolhatóságát vizsgálja meg,
Felelős: emberi erőforrások minisztere
Határidő: azonnal
3. hozzájárul a projekt támogatási szerződésének 1. pont szerinti módosításához.
Felelős: emberi erőforrások minisztere
Határidő: a támogathatósági feltételek teljesítését követően azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1650/2014. (XI. 14.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Támogatási szerződésben szereplő elszámolható közkiadás		Költség-növekmény		A megnövelt elszámolható közkiadás legfeljebb (Ft)	Projekt megnövelt összköltsége legfeljebb (Ft)	Projekt rövid bemutatása	Támogathatóság feltételei
2.				Támogatás összege (Ft)	Önerő összege (Ft)	Támogatás része legfeljebb (Ft)	Önerő része legfeljebb (Ft)				
3.	TIOP-1.3.1-07/1-2F-2008-0005	A Miskolci Egyetem hazai és nemzetközi versenyképességének komplex megújítása	Miskolci Egyetem	6 325 598 052	320 844 290	260 293 136	14 335 621	6 921 071 099	6 921 071 099	A projekt hosszú távú célja a Miskolci Egyetem infrastruktúrájának hangsúlyváltásokat is tartalmazó megújítása, az intézmény komplex értelemben vett versenyképességének, működési stabilitásának, hazai és nemzetközi szerepvállalásának növekedése.	A támogatási szerződés módosításában az F:3–I:3 mezőben meghatározott összegek, de legfeljebb a jelen kormányhatározat 2. pontja szerinti vizsgálat eredményeként elszámolható költségnek minősülő összegek szerepeltethetők.

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.